

Röviden

Semjén az európai kisebbségekről

Az emberiség értékgazdagsága a nemzeti közösségek sokszínűségében tükröződik – mondta Semjén Zsolt, az *Etnikai és nyelvi közösségek Európában. Gazdagság és tapasztalatok* címmel Fehérvárcsurgón tegnap megkezdődött kétnapos nemzetközi konferencián. A rendezvény Magyarország európai uniós soros elnökségének programjai között szerepel.

Jó példával szolgálnak a V4-ek

A visegrádi országok (V4) együttműködése modellként szolgálhat a nyugat-balkáni térség és a keleti partnerségi program országainak – hangzott el egy nemzetközi konferencián tegnap Budapesten. A Demokratikus Átalakulásért Intézet (ICDT) által szervezett eseményen Agneza Rusi, a macedón külügyminisztérium uniós ügyekért felelős igazgatója kiemelte: a V4-csoport (Magyarország, Szlovákia, Csehország és Lengyelország) egyre elismertebb szereplője a nemzetközi közösségnek.

Kettős állampolgár a kormányban

Kettős állampolgárságú tagja van a pozsonyi kormánynak: A gazdasági minisztérium új államtitkára, Kristián Takác szlovák és svéd állampolgár – írta tegnapi számában a pozsonyi *Új Szó*. Takác, aki a Szabadság és Szolidaritás (SaS) képviselője, a leköszönő Martin Chrent váltotta fel az államtitkári poszton. A koalíciós partnerek Takác kettős állampolgárságában nem látnak semmi kivétlnivalót.

Baradei elnöknek jelölteti magát

Mohamed el-Baradei egyiptomi politikus (*képírnökön*) bejelentette, hogy indulni akar az arab országokban idén megrendezendő

dő elnökválasztáson, és teljesen új alkotmányt szorgalmazott a jelenlegi alaptörvény módosítása helyett. Baradei a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség akkori főigazgatójaként a szervezettel együtt 2005-ben Nobel-békedíjat kapott.

Félig visszavonul a dalai láma

A dalai láma bejelentette, hogy lemond a tibeti emigráns kormány vezetéséről. Elmondta: eljött az ideje annak, hogy átengedje a tisztséget egy „szabadon választott” vezetőnek. Peking a nemzetközi közösség megtévesztésére irányuló ravasz cselnek nevezte a bejelentést.

Közepes földrengés Kínában

Mérsékelt erejű földrengés volt tegnap Kína délnyugati részében, közel a mianmari határhoz. Az 5,8-es erősségű rengésben legalább hét ember meghalt, mintegy százhuszán megsérültek, több ház pedig romba dőlt. A földrengés epicentruma a Jünnan tartományban lévő Dali városától 225 kilométerrel délnyugatra volt.

Gyurcsány gazemberezett

Gyurcsány Ferenc szerint gazemberség az ország nevének megváltoztatása. A volt miniszterelnök a Táncsics Alapítvány tegnapi rendezvényén azt is mondta: a kormánypártok alkotmánytervezetének elfogadása esetén Magyarország „helytartó által uralt állampárti köztársaság” lesz.

EP-pofon Budapestnek

Az Európai Parlament elégedetlen a magyar médiatörvény módosításával

ÚMSZ-összeállítás

Nem tartja elegendőnek a magyar médiatörvénynek az országgyűlés által hétfőn végrehajtott módosításait az Európai Parlament: az uniós törvényhozás tegnapi állásfoglalásában a heves nemzetközi bírálatokat kiváltott jogszabály további felülvizsgálatát sürgeti. A Strasbourgban elfogadott állásfoglalás emellett arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy sajtószabadságot és médiapluralizmust védő uniós irányelvre.

Európai „nem” az állami beavatkozásra

A 316 igen, 264 nem és 33 tartózkodó szavazattal elfogadott állásfoglalás felszólítja a magyar hatóságokat a médiairányítás függetlenségének a visszaállítására, és sürgeti, hogy „vessenek véget a véleménynyilvánítás szabadságára” és a „kiegyensúlyozott tájékoztatásra” vonatkozó állami beavatkozásnak. Az állásfoglalás, amelyet a szocialista, a liberális, a zöldpárti és a baloldali frakció közösen nyújtott be, arra szólítja fel a magyar kormányt, hogy vegye figyelembe a különböző európai szervezetek – Európai Parlament, EBESZ, Európa Tanács – által megfogalmazott kritikákat.

Fő a frakciófegyelem...

A tegnapi szavazáson gyakorlatilag elszigetelődött az amúgy relatív többséget élvező néppárti frakció: az EPP-n kívül valamennyi frakció megszavazta a Budapestet elmarasztaló állásfoglalást. Az EPP-képviselőcsoport erdélyi magyar tagjai – Winkler Gyula, Sógor Csaba és Tőkés László – szintén nemmel szavaztak az indítványra.

„Elutasítottuk az állásfoglalást, mert szerintünk nem veszi figyelembe, hogy a magyar parlament hétfőn már módosította a média-

Európai tiltakozás a magyar médiatörvény ellen. A január 19-én, Strasbourgban készült felvétel bejárta a világot

törvényt” – magyarázta lapunknak Winkler Gyula. A képviselő elismerte, nem ismeri „részletekbe menően” a jogszabályt. „Annak sem volt időm még utánanézni, hogy a hétfői törvényt módosítás mennyiben oszlatja el az EU aggályait” – tette hozzá. A politikus szerint az EP kettős mércével mért a tegnapi állásfoglalásakor. „Figyelembe vette a szerdai líbiai fejleményeket egy másik állásfoglalásban, de nem vette figyelembe a hétfői magyarországi fejleményeket a médiatörvényről szóló indítványban” – magyarázta. (Winkler állításának ellentmond az állásfoglalás szövege, amely hivatkozik a budapesti módosítások elégtelen voltára – szerk. megj.)

Egyedül maradt az EPP

A néppárti frakció egyébként alternatív állásfoglalás-tervezetet terjesztett elő, a plenáris ülésen, közvetlenül a szavazás előtt azonban visszavonta. Winklertől megtudtuk: az EPP éppen azért vonta vissza az Orbán-kormányt

védelmező állásfoglalását, mert a magyar parlament módosította a jogszabályt. „Joseph Daul frakcióvezető erre hivatkozva kérte a többi frakciót is, vonják vissza indítványukat. Ez nem történt meg, az EPP egyedül maradt az EP-ben ebben a kérdésben” – mondta az EP-képviselő.

Magyar ellenzék: a törvény nem európai

„Az állásfoglalás nagyon fontos politikai figyelmeztetés, amelyet az Orbán-kormánynak komolyan kell vennie – hangsúlyozta nyilatkozatában Tabajdi Csaba, az MSZP EP-delegációjának vezetője. Tabajdi szerint olyan magyarországi médiaszabályozást kell kialakítani, „hogy az Orbán-kormány ne irányíthassa központilag sem a közszolgálati médiát, sem a Médiahatóságot”. Az LMP úgy véli, hogy az EP újra egyértelművé tette, „amit a kormánypárti politikusokon kívül mindenki tud”: a magyar médiatörvény messze nem európai

– jelentette ki Karácsony Gergely frakcióvezető-helyettes.

Magyar EPP-ek: hazug a határozat

„Az Európai Parlament túlésen a baloldali frakciók hazug határozatot fogadtak el a magyar médiatörvényről” – szögezte le nyilatkozatában a magyar néppárti EP-képviselőcsoport. „Képmutató és felelőtlen a magyar szocialisták magatartása, akik, míg Európában folyamatosan a médiatörvény és a magyar kormány ellen kampányolnak, addig Magyarországon az uniós keresnek eleget tevő módosításokat leszávagták” – áll nyilatkozatukban.

„Folytatódik a boszorkányüldözés” – így kommentálta Kovács Zoltán kormányzati kommunikációért felelős magyar államtitkár az EP határozatát. Szerinte azoknak a frakcióknak, amelyek megszavazták az előterjesztést, most már nemcsak a budapesti kormánnyal van vitájuk, hanem az Európai Bizottsággal is. ◀

„Tisztogatások” Líbiában

Hírösszefoglaló

A líbiai kormányhadserg tegnap újabb légitámadásokat indított a felkelők állásai ellen a tengerparti fronton, a Tripolitól 550 kilométerrel keletre fekvő Rász-el-Unúfban és környékén, szárazföldi erői pedig területet nyertek. A hírügynökségek hárterti jelentései szerint délutánra a felkelők kivonultak a stratégiaileg fontos kikötővárosból, amely az előretolt állásuk volt a főváros felé. A líbiai állami televízió közlése szerint a Rász-el-Unúftól nyugatra fekvő Asz-Szidar kikötőjét és repülőterét már „megtisztították” a kormányerők. A front folyamatosan kelet felé toódik.

Németország és Franciaország felszólította az Európai Unió tagországait, hogy ne működjenek együtt Kadhafi rendszerével. A felhívást William Hague brit és Guido Westerwelle német külügyminiszterek fogalmazták meg Catherine Ashtonnak, az EU kül-

Egy diktátor arcai. Kadhafi csak a külsejét változtatta, harciasságát nem

és biztonságpolitikai főképviseelőjének írt közös levelükben. A tagországok tegnapi rendkívüli külügyminiszteri találkozásán az egyetlen napirendi pont az észak-afrikai állapotok voltak, ma pedig az állam- és kormányfők is rend-

kívüli csúcstalálkozón vitadják meg a líbiai helyzetet. „A NATO esetleges líbiai katonai akciójának három alapvető feltétele van” – közölte Anders Fogh Rasmussen, az atlanti szervezet főtitkára a védelmi miniszterek brüsszeli ta-

nácskozásán. „Először is bizonyíthatóan szükségesnek kell lennie a NATO akciójának, másodszor világos jogi alapra van szükség, harmadszor pedig szilárd támogatás kell hozzá a térségben” – mondta. A nemzetközi összefogás jeleként egyébként Dmitrij Medvegyev orosz elnök rendeletet írt alá, amellyel Oroszország végrehajtja az ENSZ Biztonsági Tanácsának Líbia elleni szankcióit, amelyek értelmében tilos bármiféle fegyver eladása, szállítása vagy átadása Líbiának.

Elfogták és súlyosan bántalmazták a BBC brit tévé egy forgatócsoportját a líbiai kormányerők. A háromtagú stáb a nyugat-líbiai az-Závija városába próbált eljutni, amikor a biztonsági erők és a hadsereg fegyveresei hétfőn feltartóztatták. A 21 órás fogság során a stáb tagjait ököllel, puskatussal ütlegelték, rugdosták, és egy alkalommal falhoz is állították, mintha kivégzésükre készülnének. ◀

Jogerős: Voiculescu=Felix

A legfelsőbb bíróság szerint a szenátus alelnöke a Szekuritáté besúgója volt

Cs. P. T.

▶ A Szekuritáté besúgója volt Dan Voiculescu, a szenátus alelnöke – emelte jogerőre tegnap a legfelsőbb bíróság a Bukaresti Ítéltábla korábbi döntését. Eszerint megfellebbezhetetlen bizonyítékok vannak arra, hogy a politikus-médiamánás Mircea, illetve Felix fedőnéven jelentéseket írt rokonairól és ismerőseiről, tehát együttműködött a kommunista titkosszolgálattal.

Amint az várható volt, Dan Voiculescu nem nyugodott bele a jogerős döntésbe. Tegnap nem állt a nyilvánosság elé, ám a blogján közölte: az Európai Emberjogi Bírósághoz fordul igazságért. „A legfelsőbb bíróság igazságtalan ítéletet hozott, a döntés azt jelzi, milyen nagy nyomás nehezedett a bírákra” – írta bejegyzésében a Konzervatív Párt (PC) alapítója.

Morognak a liberálisok

A legfelsőbb bíróság ítélete kényelmetlen helyzetbe hozta az ellenzék, elsősorban a Nemzeti Liberális Pártot (PNL), az alakulat ugyanis korábban Jobbközép Szövetség (ACD) néven szövetekezett a konzervatívokkal. Ezt követően alakult meg az ACD és a Szociáldemokrata Párt (PSD) összefogásából a Szociál-Liberális Szövetség (USL), amely a Boc-kormány megdöntésére készül. Dan Voiculescu már tavaly szorgalmazta a PSD és a PNL szövetekezését, a politikus önmagát az USL értelmi szerzőjének tekinti.

A PNL szóvivője, Mihai Voicu egyelőre tagadja, hogy a legfelsőbb bíróság döntése kihatna az ellenzéki szövetségre. Arra hivatkozik, hogy az USL-pártok együttműködéséről szól, nem személyekről. Több liberális politikus

Dan Voiculescut felháborította a legfelsőbb bíróság ítélete. Közölte, hogy az emberjogi bírósághoz fordul Fotó: Mediafax

azonban ezt másképp látja. A PNL egyik alelnöke, Ralu Fenechiu szerint a Voiculescu-ügyet meg kell beszélnie az ellenzéki koalíciónak. Ludovic Orban képviselő tegnap kijelentette: a szenátus alelnökének háttérbe kellene vonulnia és le kellene mondani a köztisztviselőségéről.

„A PNL-nek nehéz lesz ezentúl a jóérzés forradalmát hirdetni” – kommentálta a hírt Adriana Săftoiu. A liberális képviselő szerint pártja vezetői gyávák és ketős mércével mérnek.

Antonescu kettős mércéje

Săftoiu kijelentése Crin Antonescunak szólt. A PNL elnöke (és az USL társelnöke) ugyanis 2006-ban liberális párt képviselőházi

frakcióvezetőjeként azt követelte: rúgják ki a pártból Mona Muscát. A korábban igen népszerű képviselőről abban az évben derült ki, hogy egyetemi hallgatóként besúgó jelentéseket írt a Szekuritátének a külföldi diáktársairól. „A besúgóknak nincs mit keresniük egy pártban a besúgottakkal” – érvelt Crin Antonescu, és Mona Muscát rövidesen el is távolították a PNL-ből. A politikus azóta visszavonult a közéletből.

Öt évvel később a PNL vezetője együttműködési megállapodást írt alá a PC-vel. Az egyezségben többek között az áll, hogy a liberálisok támogatják Voiculescu szenátusi elnökké választását. Amikor újdonsült szövetségese besúgói múltjáról faggatták, Crin Antonescu azt válaszolta: Voicu-

lescu nem tagja a PNL-nek, és a PC-vel kötött szövetség közös politikai célokról szól, nem a sajtómánás múltjáról.

Öt éve húzódik

Voiculescu besúgói múltját korábban a Szekuritáté Irattárát Tanulmányozó Országos Tanács alapította meg 2006-ban, ezt a döntést az Intact médiatörzst tulajdonosa megtámadta a bíróságon. Ezt követően a Bukaresti Ítéltábla azt állapította meg, hogy Voiculescu jelentett 1989 előtt rokonairól, sportolókról és külföldiekéről, akiknek ártott ezzel. A politikus legfelsőbb bírósághoz fordult jogorvoslatért, ám a testület többszöri halasztás után elutasította fellebbezését. ◀

Videanu: csökkenhet az adó

ÚMSZ

▶ Gazdaságélénkítő csomagot dolgoz ki a következő két hétben a kormánykoalíció, amely az egységes 16 százalékos adókulcs csökkentését, a tébérjárulékok mérséklését és az adózás egyszerűsítését is tartalmazhatja. Erről tegnap Adrian Videanu, a Demokrata-Liberális Párt elnökhelyettese beszélt a *Hotnews* portálnak. A politikus szerint az intézkedéscsomag ösztönzően hat majd a külföldi befektetésekre is. „A román gazdaságnak sokszerű adócsökken-

tésre van szüksége ahhoz, hogy egyenesbe kerüljön” – fejtette ki Videanu, de nem árult el részleteket. Szerinte ha a tervezett intézkedéscsomagot már január elsejétől bevezették volna, Románia gazdasága idén háromszázalékos növekedést ért volna el. Videanu azonban nem tudott arra a kérdésre válaszolni, hogy Emil Boc marad-e a kormány élén. Mint ismert, a nagyobbik kormánypártban korábban felmerült a miniszterelnök leváltása. A PD-L politikuskai az RMDSZ kongresszusa utánra ígérték a döntést ebben a kérdésben. ◀

Adrian Videanu szerint „sokszerű” adócsökkentésre van szükség

Pártot alapít Mircea Geoană?

Hírösszefoglaló

▶ A Szociáldemokrata Pártból (PSD) származó források szerint új párt megalapítására készülődik Mircea Geoană. A szenátus elnökének szándéka az alakulatot vezetői üléseinek is témája volt. Ezt Liviu Dragnea, a PSD főtitkára is megerősítette. „Ha igazak a pártalapításról szóló információk, akkor Geoană nagyon csúnya dologra készül” – jelentette ki a politikus. Dragneának mindenesetre tudomása van

olyan informális találkozóról, amelyeket a házelnök hívott össze. „Több kollégám vett részt megbeszélésen, a házelnök kezdeményezésére. Nem tudom, pontosan mi hangzott el ezeken a találkozókön, de a pártnak nincs erre szüksége” – mondta Dragnea. Hozzátette: ha valóság a pártalapításra vonatkozó információk, Geoanát kizárják a PSD-ből. A szenátus elnöke tegnap tagadta, hogy kifele állna a szekere rúdja az alakulatból. „A PSD az én házam” – jelentette ki. ◀

Gyorsult az éves infláció

Hírösszefoglaló

▶ Romániában februárban nem változott a havi infláció, de a januári lassulás után ismét gyorsult éves összehasonlításban. A statisztikai hivatal tegnapi jelentése szerint februárban a fogyasztói árak 0,77 százalékkal voltak magasabbak, mint januárban. A tizenkét havi infláció ellenben 7,60 százalékkal gyorsult februárban. Az elemzői előrejelzések középpértéke 7,3 százalék volt. Januárban a fogyasztói árak átlagosan 6,99 szá-

zalékkal voltak magasabbak az egy évvel korábbinál. Kissé javult a helyzet az év végéhez képest, amikor a 7,96 százalékos tizenkét havi infláció messze a Román Nemzeti Bank 3,5 százalékos célja fölött volt. Elsősorban az élelmiszerek drágulása hajtja az inflációt. Februárban az élelmiszerek átlagosan 1,76 százalékkal kerültek többre, mint januárban, az üzemanyagok 0,08 százalékkal drágultak, a villany, a gáz és a központi fűtés átlagos árszínvonala pedig változatlan maradt. ◀

Öncsonkító Magyarország

Salamon Márton László

Rájár a rúd az Orbán-kormányra. Miután a budapesti hatalom immel-ámmal, de eleget tett az Európai Bizottságnak a magyar médiatörvény részleges módosítására vonatkozó felszólításának, alig három nap múltával most újabb pofont kapott Európától: az uniós törvényhozás kinyilvánítja, hogy ez mind szép, csak éppen nem elég...

Egy rusnya szörnyeteget, a cenzúra hétfejű sárkányát ugyanis nem sminkelni kell, nem szépségtapaszt kell ragasztani rá, hanem könyörtelenül le kell vágni mind a hét fejét, a legutolsó csonkig. (Apropó, csonk: javasoljuk az alkotmányozó magyar kormánypártnak, hogy a magyar állam névváltoztatásakor fontolja meg a Magyar Köztársaság Csonka-Magyarországra való átkeresztelését. Nem másért, de a trianoni csonkulás után az ország most, lám, fájdalmas öncsonkításhoz látott: saját, oly nehezen megszerzett demokráciáját amputálja le...)

A Fidesznek ez az egész médiatörvény-botrány a magyar EU-elnökség közepén úgy kellett, mint üveges tótnak a hanyattesés. Az immár hamarosan az uniós megbízatás felénél levő ország vezetői egyebet sem tesznek, mint szedik össze a nyilvánvalóan elrontott elnökség üvegcserépeit, miközben pánikszzerűen próbálják eltüntetni a járdáról a hátramaradt véryomokat.

A tegnapi strasbourgi döntés persze ettől még nem fogja egyébre sarkallni őket, mint hogy újult erővel, dühödten rátámadjanak ismét azokra, akik tükröt állítottak eléjük. Akik figyelmeztették őket, hogy a kétharmados többség egy demokráciában nem hatalmazza fel arra az illető többséget, hogy sorra leépítse a demokrácia intézményeit. Azokat az intézményeket, amelyek révén – demokratikus úton, a (sajtó)nyilvánosság segítségével is – hatalomhoz jutott.

Az egyébként jogi következmények nélküli európai parlamenti döntésnek óriási jelentősége van viszont azok számára, akiket esetleg „elaltatott” volna a médiatörvénynek brüsszeli unszolásra, négy ponton történt módosítása. Azok számára, akik hajlottak rá azt hinni: erre a törvényre szükség volt az országnak, meg kellett alkotni, csak éppen itt-ott apróbb utólagos javításokra szorult.

Igy próbálta „eladni” a fogcsikorgatva megejtett módosítások kényszerét a magyar kormány, ám ebbe az igyekezetébe – íme – belebukott. A strasbourgi döntés üzenete ugyanis az, hogy a magyar médiatörvényhez hasonló rémségekre Európának semmi, de semmi szüksége.

Román lapszemle

Hamarosan hazahozzák az Egyesült Államokból Mihai Necolaiciucot, a CFR nemzetközi körözés alatt álló volt igazgatóját, az amerikai hatóságok ugyanis jóváhagyták a kiadatását. A férfit húszmillió eurós sikkasztással vádolják a román ügyészek. Necolaiciuc kijelentette, alig várja, hogy hazatérhessen. (Evenimentul zilei) ▶ A mezőgazdasági miniszter szerint nem fenyeget élelmiszerhiány, az idei év bő termést ígér. Valeriu Tabără az államfőnek arra a kijelentésére reagált, miszerint nemzetközi szinten élelmiszerhiányt követelnek. (Gândul) ▶ Visszatért a stúdiókba a Cronica Cărcotașilor nevű show-műsor vezetője Șerban Huidu. A tévés személyiség majdnem életét vesztette januárban egy szíves közben elsenvedett esetben. Visszatérésekor bejelentette: ismét színi készül. (Adevărul) ▶ Két román üzletember szerepel a Forbes által összeállított milliárdosok klubjában: Dinu Patriciu és Frank Timiș. (Jurnalul național)

Távozz tőlem, munkatörvénykönyv!

Az ellenzékiek „különlegesnek” tartják mostani bizalmatlansági indítványukat, mivel szerintük az nem csak a parlamenti ellenzék álláspontját tükrözi, de elnyerte valamennyi nagy szakszervezet és a legtöbb munkáltatói szövetség egyetértését is, így a dokumentumot végső soron a társadalom legnagyobb részének nevében nyújtották be.

Bogdán Tibor

Amint címe is elárulja, a kis bérek, a nagy munkanélküliség és a csődbemenő cégek miatt bírálja elsősorban az ellenzék bizalmatlansági indítványát a kormány által parlamenti felelősségvállalással elfogadott „Boc Munkatörvénykönyvet” – bár a kormány és a Szociál-Liberális Szövetség módosító javaslatai a legtöbb esetben szó szerint egybecsengenek.

Általános kifogások

Az ellenzék szerint a módosított Munkatörvénykönyv részét képezi a Boc-kormány megszorításokra épülő politikájának, amelyet „a korrupció, a lopás, az adócsalás, a kliensi rendszer, a demokratikus állampolgári szabadságjogok korlátozása jellemez”. Mindennek következtében Romániában, az or-

szág „jelenkori történetének legsötétebb időszakában” ma nem szavatolt a személyek és a tulajdon biztonsága – állítják az aláírók, akik szerint a dokumentumért egy hitelét vesztett miniszterelnök vállalt felelősséget a parlament előtt. Benyújtói úgy látják, hogy az elfogadtatás módja kiereszkolt, nem szolgálja az érintettek érdekeit, maga a jogszabály pedig nem alkalmas a munkaviszonyok rugalmasabbá tételére. Az eljárás célja nem más, mint elsimítani a Demokrata-Liberális Párton és a kormánykoalícióon belüli ellentéteket, szavatolni az erkölcsstelen kormányzás folytatását.

A most elfogadott Munkatörvénykönyv megalkotói nem ismerték fel a szabályozás lényegét: azt, hogy a dokumentumnak az alkalmazottak és a munkáltatók érdekeit egyensúlyban tartó objektív törvényes keretként

kell szolgálnia. Márpedig a jogszabály súlyosan sérti mindkét fél érdekeit, amit nem csak a szakszervezetek, de a munkáltatók is felismernek. A dokumentummal szembeni elégedetlenség vezetett a román társadalom békéjéért – állítják a bizalmatlansági indítvány aláírói, az ellenőrzés alól kiszabadulhatóság társadalmi megmozdulások vállalkozások csődjéhez, a munkatermelékenység csökkenéséhez vezethetnek.

Konkrét bírálatok

A bizalmatlansági indítvány mindenekelőtt a meghatározott időtartamra és időszakos munkavállalásra szóló szerződések megszorítását kifogásolja, amely fokozottabban bizonytalanítja a munkaadó helyzetét. Benyújtói nem értenek egyet a próbaidő meghosszabbításával sem és egyene-

sen örült rendelkezésnek tartják azokat a kitételeket, amelyek értelmében voltaképpen tevékenysége felfüggesztése idején is elbocsáthatóvá válik az alkalmazott. A közalkalmazottak kollektív elbocsátását illetően támadják az erre vonatkozó korlátozások kiiktatását, ami mindenfajta védelemtől megfosztja az alkalmazottat. Bírálják az országos szintű kollektív munkaszerződés, valamint a munka- és érdekkonfliktusokat szabályozó rendelkezések törlését – utóbbi automatikusan az alkalmazottak sztrájkjogának megszüntetéséhez vezethet – állítják, hozzátéve: mindez az alkotmány idevágó cikkelyeinek megszegését jelenti.

A bizalmatlansági indítvány szerint a napi és heti túlóra időtartamának kiterjesztése nyomán országos viszonylatban 15 százalékkal esik vissza a munkaerő foglalkoztatási szintje, ami elsősorban a fiatalokat és a munkanélkülieket sújtja. Az első fokozatú pihenőszabadság csökkentése az alkalmazottak munkaerejének megújítását akadályozza, egyben pedig a betegszabadságok és a rokkantsági nyugdíjak számának megszorításához

vezet. Mindennek alapján az ellenzékiek „különlegesnek” tartják a mostani bizalmatlansági indítványt, mivel az nem csak a parlamenti ellenzék álláspontját tükrözi, de elnyerte valamennyi nagy szakszervezet és a legtöbb munkáltatói szövetség egyetértését is, így a dokumentumot végső soron a társadalom legnagyobb részének nevében nyújtották be. A róla szavazó honatyák tehát 4,5 millió alkalmazott és a munkáltatók zöme nevében voksolnak, ami elegendő érv kelene hogy legyen a dokumentum támogatásához.

Önmaguknak felelő benyújtók

A bizalmatlansági indítvány benyújtói között bizonyos fokú kommunikációs zavarnak kellett bekövetkeznie. A Munkatörvénykönyv ellenzék által javasolt módosításai ugyanis az esetek döntő többségében szó szerint is megegyeznek a Boc-kormány javaslataival. Így például mindkét fél 24 hónapra korlátozza az időleges munkaviszony időtartamát, amely egymást követően megújítható, anélkül azonban, hogy meghaladná

a 36 hónapot. Teljes az egyetértés abban is, hogy a tevékenység időleges megszakítása esetén az érintett munkaadó a fizetése legkevesebb 75 százalékának megfelelő jutásra jogosult a béralapból, és abban sem különböznek a vélemények, hogy a munka megszakításának idején a munkáltató rendelkezésére állnak, aki bármikor újraindíthatja a tevékenységet.

Még szembetűnőbb az a tény, hogy a bizalmatlansági indítvány benyújtói olyan kitételeket is támadnak, amelyek ott szerepelnek saját módosító indítványukban is. Mintha megfeledeztek volna arról, hogy bár ellenzik a próbaidő 90 illetve 120 napra történő meghosszabbítását a végrehajtói továbbá a vezetői tisztségek esetében – ők ugyanezt javasolják. Az is elkerüli a figyelmet, hogy bírálják a munkaidő heti 48 órára történő meghosszabbítását – holott ők maguk is éppen ezt indítványozzák módosításaikban. Felemelik szavukat az alapfokon járó pihenőszabadság 15 napról 10 napra történő csökkentése ellen is – mintha nem éppen ezt ajánlották volna saját indítványukban. ◀

Véget ért a Discovery égi pályafutása

„Képeskönyvbe illően”, elegánsan tette a földre kapitánya, Steven Lindsey szerdán a Discoveryt. Az űrrepülőgép most nyugdíjba vonul.

Gy. Z.

Az amerikai űrhajózási hivatal, a NASA büszkeségének számítottak az elmúlt három évtizedben az űrrepülőgépek. Az újdonság az volt, hogy az indításuk hordozórakétával történt, de a Földre már a légkörbe belépve repülőgép módjára szálltak le. A másik hatalmas előnyük, hogy nem „egyszerhasználatosak”, mint a papír zsebkendő; szolgálatának 27 esztendeje alatt a Discovery összesen 39 alkalommal járt az űrben, ahol kerek egy évet, vagyis 365 napot töltött. (Utolsó küldetését kétszer is meghosszabbították egy-egy nappal – így telt ki az esztendő.)

Mindenben az első

Az STS-133 kódszámot viselő misszió (a 133 az űrrepülőgépek rajtjának számát jelöli) valójában egy korszak végének a kezdete: a szeren-

csétlenül járt Challenger (1986) és Columbia (2003) után a flotta háromra apadt, s mind közül a Discovery volt a legtovább üzemben: 1984-ben állt szolgálatba, és több küldetést teljesített, mint bármelyik társa. Számos egyéni rekordot is megdöntött, például a két tragédiát követően Földre parancsolt űrsiklók küldetéseit mindkét alkalommal a most nyugdíjba vonult repülő kezdte újra. A NASA szakemberei azt is összeszámolták, hogy összesen 5830 alkalommal kerülte meg bolygónkat, így 148 221 675 mérföldet téve meg.

Érdekes a számok között tovább is kutakodnunk. Kiderül: fedélzetén 180 ember utazott – közöttük Eileen Collins, aki az első női űrrepülőgép-pilóta (1995-ben) és az első női űrrepülőgép-parancsnok (1999) volt. Az első afroamerikai asztronauta, aki űrsétát tett, Bernard Harris 1995-ben a Discoveryn kóstolta meg a súlytalanságot. Utasainak száma 246; több férfi és nő teljesített szolgálatot, mint bármelyik másik űrsiklón. Fedélzetén utazott 1985-ben Jake Garn amerikai szenátor, az első hivatalban lévő kongresszusi képviselő, aki megjárta a világot. Vezette 1998-ban az Egyesült Államok legelső űrhajója, a veterán John Glenn is, aki jelenleg 89 esztendő, tehát annakidején 77 éves volt, s mint ilyen, a világ legidősebb asztronautája.

Discovery – az utolsó leszállás. Következő célállomás: az űrhajózási múzeum

„Puha” leszállás

Az olyan világhírű kutatási eszközök, mint például a Hubble űrteleszkóp, 1990-ben ugyancsak a Discovery gyomrában jutottak fel a világűrbe. Ugyanebben az esztendőben juttatta ki a személyzete az Ulysses nevű szondát, amely az első lényeges ismereteket gyűjtötte a Napról, s csak 2009-ben hagyta abba a működését. Ez az űrrepülőgép juttatta fel a Nemzetközi Űrállomásra (ISS) a Kibo elnevezésű japán labort, 1995-ben pedig az első amerikai űrsikló volt, amely meglátogatta a Mir szovjet-orosz űrállomást.

Utolsó küldetését eredetileg tavaly november 10-re tervezték, de az indítást többször is el kellett halasztani, mivel a külső üzemanyagtar-

tályának a falán hajszáltrepedéseket fedeztek fel. Végül február 24-én emelkedett el a Földről a Cape Canaveral-i űrrepülőtéren 39-es indítópadjáról. A személyzet hat tagja – köztük egy nő – a „szokásos” ellátmány mellett alkatrészeket szállított a Robonaut 2 humanoid (emberszerű) robothoz, valamint az új, Leonardo névre keresztelt kutató- és raktármodult juttatta el az ISS-re. Az asztronauták két külső bevetést, az űrsétát is végrehajtottak: Steve Bowen és Alvin Drew szerelési és karbantartási munkálatokat végzett. „Az űrsikló-rendszer az összes küldetés során rendkívül jól működött” – így dicsérte Leroy Cain, a misszió főnöke a Discovery utolsó útja alkalmából a lassan lezáruló programot. Miután ugyanis a

Discovery szerdán oly káprázatosan leszállt (sokak szerint egyszer sem sikerült ilyen „puha” földet érés), nyugállományba vonul, és múzeumi tárgy lesz belőle.

Csak az oroszok

Nem túlzás azt állítani, hogy Discovery valóban történelmet írt az űrrepülésben, az amerikai – és a nemzetközi – űrkutatásban, így valóban megérdemli, hogy ne tűnjék el a nyilvánosság szeme elől. Mint az imént írtuk, múzeumba kerül, nem is akárhová, hanem a fővárosba, a Lincoln és a Washington-emlékműtől a Capitoliumig húzózó Mall jobb szélén elterülő Smithsonian-intézet repülési és űrhajózási múzeumba, csaknem átellenben a Fehér Házzal. A NASA

összesen már csak két indítást tervez az ISS-hez: április 19-én az Endeavour, június 28-án pedig az Atlantis száll fel, hogy ezzel befejezze földi és égi pályafutását. Ezt követően hosszú-hosszú ideig csupán az orosz Szozjuzok szállítanak majd amerikai űrhajósokat is a nemzetközi állomásra, és ugyancsak elsősorban az oroszok gondoskodnak mindenféle utánpótlásról, egyebek mellett például ivóvízről, élelmiszerről és nem utolsósorban oxigénről.

Az űreszközök – persze – az elmúlt évtizedek során rendkívül sokat fejlődtek. Eredetileg az oroszok, pontosabban a szovjetek is megpróbálkoztak űrrepülőgép építésével, ám konstrukciójuk, a Buran (Hóvihar) – amely kísértetiesen hasonlított számos megoldásában, de legfőképp külalakjában amerikai társára – néhány bátortalan kísérlet után csődöt mondott, ezért nem is kísérleteztek vele tovább. Az amerikaiak pedig épp a napokban indítottak útnak egy titkosnak szánt katonai űrrepülőgépet, az X-37B jelűt, amely jóval kisebb – bár formáját tekintve ugyancsak hasonlít –, mint a Discovery és társai. A nagy kérdés az, hogy marad-e, s ha igen, meddig az amerikaiak „kiszolgáltatottsága”, s hogy az oroszok kapnak-e, s ha igen, mikor Kína, esetleg Japán és India, netán Európa jóvoltából versenyképes konkurenciát. ◀

Lap-top

A nap címe. Az USL bizalmatlansági indítványa a saját munkatörvénykönyve ellen, *Evenimentul zilei*.

Magyarázat. Nem néztünk utána tüzetesen, de a lap szerint az ellenzéki szövetség (USL=PSD+PNL) munkatörvénykönyvre vonatkozó saját benyújtott tervezete ugyanazokat az előírásokat tartalmazza, mint a kormány által felelősségvállalással benyújtott tervezet. Muris. Még murisabb lenne, ha az ellenzék indítványa sikerrel járna, de hát nem jár sikerrel.

Volt – és van – egy élclap, sosem férclap. „A heveség, humor, intelligencia és gyilkos méreg mindig furcsa reagálásokat váltott ki. Corneliu Coposu azt mondta: 'A *Cațavencu* a legkomolyabb lap Romániában', állandó kliensünk pedig, az ember, akinek fáradhatatlanul vérel kentük be a kezét, Ion Iliescu nem maradt el tőle: 'Hogy a *Cațavencu* megszűnjön? Senki sem veheti el a román nép jogát a nevetéshez!' Láss csodát! Ezeregy történet van a *Cațavencu*ról. Mítoszok és szabadalmak, viccek és doktorátusi dolgozatok, háborúk és barátságok születtek belőlük. Mint minden kiszámíthatatlan természetű személyiség, a lap gyakran nehéz helyzetbe hozta a szimpatizánsait. Ritkán történt meg, hogy valakinek, aki az első oldalánál nevetett, végig megmaradt volna a mosoly a száján. A lapnak voltak csillogó és rossz pillanatai, elkövetett monumentális hibákat, de lélekjelenléttel és humorral túltette magát rajtuk. (...) Az eltelt évtizedek során rengeteg ember dolgozott a lapnál, utolérhetetlen csapat. Mindegyikük, de mindegyikük rajta hagyta a jegyeit a lapon. Ők a felelősök ezért a hallatlan győzelemért az ostobaság fölött. Ami pedig az olvasóinkat illeti, érvényes a húsz évvel ezelőtti megállapításunk: intelligensebbek az övéiknél" (Doru Bușcu) Húsz éves az *Academia Cațavencu*.

A nap álhíre. Több öngyilkosjelölt bejelentette: kénytelen lemondani az önfelgyújtásról, annyira magasba szökött a benzin ára.

Minden napra egy mondás

„Az ember szabad: de megszűnik az lenni, mihelyt nem hisz szabadságában: és minél több hatalmat tulajdonít a végzetnek, annál többet rabol el saját szabadságából.”

Gian Giacomo Geronimo Casanova

A csodálatos elme

Horváth István

Ötszínű kokárda

SZELLEMLIDÉZÉS

Murgu után a szabadságharc végéig országgyűlési képviselő, a természözi románokkal együtt a magyar forradalom rendíthetetlen híve. (...)

Kint hintó várja Tánccsot, és viszi át Pestre. A mai Vörösmarty tér sarkán Hauer József, a Nádor fogadó bérlője megállítja a hintót és Tánccsot felajánlja legszebb szobáját. Tánccs szinte kótyagos a hirtelen jött szabadulástól, fölmeleg a lépcsőn, ruhástól keresztülesik az ágyon és felébredhetetlenül elalszik. Eközben a Nemzeti Színházban egyre türelmetlenebbül várják Tánccsot. Valakinek az a képtelen ötlete támad, hogy az egyik színész arcát kenjék be tojással, attól szép ráncos lesz, majd vonuljon át a színpadon Tánccsként. Jókai ezt a forradalom tisztaságára hivatkozva elutasítja, és elindul a színpadra, hogy a nézők dühét csillapítva elmagyarázza, miért van távol Tánccs. Csakhogy előbb a színésznők közül egy, éppen Laborfalvi Róza, Jókai mellére tűz egy kokárdát, egy csók kíséretében. Mit ad isten, éppen ekkor megy fel a függöny. Jókai annyira zavarba jön, hogy képzavarral kezdi beszédét: Polgártársak, a vak író a vizontlátás örömeinek... De itt megáll Jókai, fél, hogy kinevetik, de a közönség tapsol, a Bánk bánra már nem is kíváncsi. A színészek elszavalják a Nemzeti dalt, elmondják a 12 pontot, a zenekar pedig Erkel Hunyadi Lászlójának legszebb részleteit játssza. Amúgy a Jókai mellére tűzött kokárda ötszínű volt, mert a piros-fehér-zöld mellé a székely Laborfalvi Róza kék-piros-sárga színeiből a kéket és a sárgát is beleszotte.

Katona Tamás 1848 márciusáról. (Valuska László interjúja, index.hu)

Várhatóság és örökélet

Azt olvasom egy cikkben – mostanában már nem hétlakatolt titok az ilyesmi, mint abban a szép régi titokzatoskodó érában –, hogy Romániában a legalacsonyabb a várható életkor, férfi és női tekintetben egyaránt. A férfiaké alig veri a hetvenes léceket, a nők pedig a hetven fölött már csak héttel hetvenedik. Természetesen, amint illendő egy centralizált országban, a fővárosban élnek a legjobban, leghosszabbban. Ugyanis annyian vannak, oly nagy zsuffi van, hogyha valaki meghal, ott veszik észre a legkésőbb, s ezzel máris nyertek egy koporsóhosszal. Bár a székelyföldi várhatóság az országos átlagból alig egy paraszthajszállal kunkorodik ki, mégis a négy székely vármegyében (Udvarhelyt is ide számíttva!) csak hetvenhárom egész egytized. Maros megyében pedig csak 72, 9. Errefelé azért van így, mert az emberek figyelnek egymásra, be-benyitnak a szomszéd portára, tudják, kinél mi, mennyi várható. De én nem mennék ilyen távol, hiszen nálunk egy egész csomó várhatóság tekintetében a mutatók az EU figyelmére méltóak. Itt van példának okáért a fizetés. Nálunk a legalacsonyabb a hóvégen várható munkabérbér. Avagy nálunk a leghosszabb a várható autóbuszok közönségrostokoltatási ideje.

A várható időjárás vonatkozásában már nem vagyunk ennyire lemaradva, ugyanis a természetes légköri folyamatok akár télen, akár nyáron a legváratlanabban. Váratlanul jön a tél és a havazás, a fagy és vele együtt a fagyos szentek (májusban) a tömegközlekedés és útkapariói főhivatalok számára. Nyáron a kánikula és az aszály a mezőgazdasági minisztérium és az aranykalászos gazdatanfolyamok számára. A várhatósági együtttható gyakorlatilag e jelenségek esetében nulla. Sőt nulla-nulla. Eldönthetetlen, mi csap le váratlanabban.

Nálunk a legalacsonyabb a várható korrupciómentesség, ahogy elnézem mostanában a vám- és pénzügyőrség sorait, a politikai elitet, amit a közönség inkább elítéltként látna. Nálunk a legrövidebb a várható párttagság egy-egy politikai alakulatban. Szóval a negatív mutatók tekintetében a kép pozitív.

Am a várható életkor alacsonyosságára visszafarolva, lassan kezdem érteni, miért vállal annyi ember munkát, emigráncsorsot, kitámolygást a külföldben. Hiszen az Európai Unióba beutazva, ott tartósan letelepedve akár sátorba, menekülttáborba vagy nejlonpucikba, a várható életkor számukra máris nagyobb lesz, mint hazájukban. Ők tehát ott óhajtják bevárni az életkor-várhatóság növekedését. És bár nincs róla kimutató, tiltja az esélyegyenlőségi államtitokság, a ciroma lakosság körében legnagyobb az időnap előtti elhalálozás...

Sebestyén Mihály

Mátyás igazsága

Az én családomban a március az elejétől a végéig ünnepekről szól. Lehetne ezt, persze, pusztán hazafias felérzésekkel is indokolni – nem is állna túl messze az igazságtól –, hiszen az első tavaszi hónap csupa-csupa ünnepekről, csupa-csupa tavaszokról szól. Kezdődik a sor, ugye, mindjárt nyolcadikán, amikor is jóérzésű emberként a nemzetközi nőnapot (vagy ahogy a pártállami időkben suba alatt mondtuk: a nemzetközi nőket) köszöntjük. Majd kisvártatva elérkezik március idusa, de nem Caesar megölésének évfordulójára emlékezünk (lehetne akár azt is, mondjuk amolyan „világnapként”: a diktátorok megölésének nemzetközi ünnepe – hajh! de aktuális volna ez mostanság, Istenem! – volnának is jelöltjeim), hanem az 1848-as szabadságharcot idézzük föl. Aztán szintúgy a pártállami időkben volt még magyar földön egy bizonyos március 21-e, de nem, dehogyan mint a tavasz első napja, hanem a világon a

Gyulay Zoltán

második proletárdiktatúráé, a dicstelen véget ért dicsőséges százharminchárom napé, azaz a tanácsköztársaságé (miként a sztálini „alaptörvényen” alapuló, számolásában is ezt őrző, jelenlegi magyar alkotmány, ez is tükörfordítás: tanács = szovjet).

De nem. Nálunk a március egyedülálló családi vonatkozással bír. Sőt, már elkezdődik két nappal korábban: feleségem nagyanyja 27-én, apósom 28-án született. Ez még ugyan nem az igazi, hanem a folytatás! Március 1-je édesapám, 2-a a feleségem születésnapja. Rögtön ezt követi 8-a: a családban hárman (édesapám, én, a nagyobbik fiam) voltunk-vagyunk Zoltánok; ezért hát, hogy ezen a napon nem a nőket ünnepeljük, hanem hagyjuk, hogy éppen sárgával ők ünnepeljenek bennünket. (Az év további háromszázhatvanegy – szökőévben háromszázhatvanöt – napján amúgy is ökörlöttük forog a mi világunk, akkor tehát esztendőnként legalább egy nap jusson nekünk, Zoltánoknak is, és természetesen tőlük elsősorban.) Feleségem vála-

A honszeretet belülről fütse az embert, ha kell, tegyen is érte, ha soha nem viszi túlzásba.

sza erre a 10-e volt: az ő neve napja.

A március 15-e az március 15-e, ezen nem változtatunk. Még akkor is viseltünk mindenkoron kokárdát, amikor ez valaminő ellenállásnak számított, nem hivalkodót, persze, hanem mindig is diszkrétet – az ember megmutatja a hazához fűződő érzeit, ez magától értődő, de azért lehetleg visszafogottan teszi: a honszeretet belülről fütse az embert, ha kell, tegyen is érte, ám soha nem viszi túlzásba. (Már aki.)

Voltak, akik ezen a napon megverették magukat: a pártállam számára elviselhetetlen volt, hogy egyesek képesek ünnepelni a magyar szabadságot. Elvégre szovjet csapatok állomásoztak az országban. Így érkezünk el március 20-ához, a kisebbik fiam születésnapjához. Ehhez nem is kell kommentár, mint ahogy ahhoz sem, hogy jobb lesz a 21-ét gyorsan elfelejtőnk. Viszont elérkeztünk 25-éhez, anyósom névnapjához, hogy aztán 27-ével, az én születésnapommal zárjunk. Pompás szorogat, nemde?

Bármennyire hihetetlen, még erre is föl tudom tenni a koronát (jut eszembe: a legen-

da – történetírás? – szerint II. Szilveszter pápa 1001. március 27-én küldte a Szent Koronát jó István királynak). Amikor 1962-ben először volt szerencsém láthatni Kolozsvárt a Mátyás-szülőházat, boldog izgatótsággal olvastam az emléktáblán, hogy ő is ezen a napon látta meg a napvilágot. Ami – mint utóbb mélységes sajnálatomra kiderült – súlyos történelmi tévedés (helyesen február 23-a); a táblát I. Ferencz József állíttatta 1887-ben a kincses városban tett látogatása után: négy száz forintos adománnyal alapítványt tett, és ez a summa akkoriban tekintélyesnek volt mondható. A gesztus nemes volt: a szabadságharcot leverő, az aradi tizenhármakat kivégeztető császár és király arra az elődjére emlékezett, aki a *Himnusz* szerint is megnyögte Bécsnek büszke várát. A történelmileg helytelen, de számomra mégis oly kedves nap megjelölése mindmáig megmaradt a táblán, nagyon helyesen, elvégre a hagyomány az hagyomány – de ha már annyi műemlék esetében sikerült hozzápiszkálni az eredeti felirathoz, elkelve tán egy helyreigazító táblácska. Ezt kívánná Mátyás igazsága.

Hát akkor ennyit március 15-éről...

Röviden

A legjobb fesztiválok
közt a Sziget

A Szigetet is besorolta az öt legjobb európai fesztivál közé a *The Independent* című brit napilap blogja. Az idén augusztus 9-e és 16-a között zajló rendezvényben a tágas helyszínt és a programok változatosságát értékelték – Európa legnagyobb szabadtéri zenei fesztiváljának nevezve ki a Szigetet. A toplistán szerepel még az ausztriai Volvo Snowbombing fesztivál (április 4–9., Mayrhofen), amely sífesztivál és zenei rendezvény keveréke. Ajánlják a németországi Hurricane (június 17–19., Scheeßel) rockfesztivált, amelyet 1973 óta szerveznek meg, illetve a szerbiai Exit fesztivált (július 7–10., Novi Sad), ahol az alacsony árakat és a kevésbé kereskedelmi jellegű dícsérik. A listára felkerült a tengerparton megszervezett spanyolországi Benicassim (július 14–17., Benicassim) is.

Múzeumpedagógia
Sepsiszentgyörgyön

Múzeumpedagógiai foglalkozásokat szervez a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum a Diószeghy László-émlékkiállításához kapcsolódóan, amelyen a híres lepkekutató gyűjteményét lehet megcsodálni. Óvodáskortól hetedik osztályig ajánlják az interaktív tárlatvezetést, amelyhez hozzátartozik a pillangókeresés, memóriajáték, mikro-szkópos lepkeszárny-tanulmányozás, valamint a tárgyak hozzárendelése pillangónevekhez. A foglalkozás időtartama 30 perc, ajánlott olvasmány Nyilasi Judit *Wan-Wan és a kacagóvirágok* című műve. A kreatív foglalkozást 3–6. osztályos tanulóknak ajánlják. A foglalkozás személyenként 3 lebbe kerül.

Még igazgatóra várnak

Antal Erika

Meghosszabbították a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház igazgatói állására kiírt pályázat leadási határidejét. Eredetileg ma zárult volna a határidő, a művelődési minisztérium azonban március 23-ig tolt ki a végső dátumot. Mint, ismeretes szeptember óta Csapó György tölti be az állást, ám ideiglenes kinevezéssel. Akkor úgy nyilatkozott, hogy az állás betöltése még az őszön megoldódik, hiszen mihamarabb szükség van egy teljes hatáskörű vezetőre.

Csapó megpályázza

Csapó György lapunk érdeklődésére elmondta: mindenképpen megpályázza az állást, az ősszel elkezdett munkát szeretné folytatni. A várható személyi változtatásokról mindössze annyit mondott az ideiglenes vezérigazgató: kinevezése után átszervezési javaslatot tesz le a művelődési miniszter asztalára. Hozzátette, fontos feladatának tartja a színházépületen az öt éve folyó átépítési munkálatok befejezését.

Csapó lapunk kérdésére nem tudta megmondani, rajta kívül megpályázták-e mások is az állást. Ezt nem sikerült megtudnunk a minisztériumtól sem, illetve arról sem kaptunk információt, miért tolták ki a pályázati határidőt. Kelemen Hunor minisztert nem sikerül elérnünk.

Nem verték nagydobra

A pályázati kiírás sokáig várattott magára. A kiírás megtörtént ugyan, de nem verték nagydobra. Kövesdy

A marosvásárhelyi színházban és az előtte levő téren is évek óta tartanak az átépítési munkálatok

István, a Tompa Miklós Társulat művészeti vezetője lapunknak elmondta: örül, hogy végre kiírták a pályázatot, már rég meg kellett volna ennek történnie. A társulatvezető azonban bírálta a kiírás módját: a minisztérium honlapján gyakorlatilag nem lehet megtalálni a pályázatot, annyira elrejtették, jóformán még a társulat tagjai sem értesültek róla. „Márpedig egy ilyen fontos pályázattal kapcsolatos információknak sokakhoz el kellett volna jutniuk” – mondta a társulatvezető.

Arra a kérdésünkre, hogy az új vezérigazgató képes lesz-e megoldani a mostani problémákat, Kövesdy azt válaszolta: az attól függ, ki nyeri el az állást, és attól is, hogy milyen szerződést köt vele a minisztérium. „Sajátosság helyzete van a marosvásárhelyi színháznak, a minisztérium fennhatósága alá tartozó színházak között az egyetlen, ahol két színház működik egy épületben –

fejtette ki a társulatvezető. – Ezt a mai napig sem a költségvetésben, sem más területeken a minisztérium nem ismerte el”.

A marosvásárhelyi színháznak kétszer annyi produkciót kell készítenie, gyakorlatilag ugyanannyi pénzből, mint egy másik színházak. De nem csak anyagi hátrányai vannak a két társulat együttélésének, magyarázta. A két társulatnak más közönsége, más bérlet-rendszere van, mások a hagyományai, más kultúrát képviselnek.

„Az kellene hogy legyen a fő feladata annak, akit megbíznak, hogy végre levelezzenje ezt az átépítést. Úgy kell cselekednie, hogy jól járjon vele a színház, jól járjon vele a közönség, és hogy ne szégyellje a kormány sem, hogy mire adta a pénzt” – határozta meg az igazgatói feladatot Kövesdy István. Szerinte az eddigi igazgatók felé nem volt ilyen elvárás, márpedig egy ilyen színház-

ba egy menedzsert, vagy egy intendánszt kellene kinevezni, a két társulatnak nagyobb függetlenséget biztosítani. „A mostani kiírás ezt nem tükrözi, pont olyan általános, mint a többi, sokkal kevésbé tud hathatós lenni” – jelentette ki.

Feszültség
a társulatban

A jelek szerint a társulatban nagy a feszültség, amit azonban igyekeznek nem kiszivároztatni a sajtónak. Legutóbb az elkezdett *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* című darab próbáit kellett felfüggeszteni az igazgatóknak, miután több színész is visszaadta a kiosztott szerepet, és több pontba szedett tiltakozó levelet nyújtottak be a vezetőségnek. Az új darabot Csapó György próbálta menet közben beiktatni a műsorrendbe, mondván, hogy a színház kínálatát közönségbarátta kell tenni. ◀

Nagyvárad
művészsorsok

Hírösszefoglaló

► *Éhe a szépnek – nagyváradi művészsorsok a két világháború között* címmel nyílt kiállítás Budapesten, a Holocaustus Dokumentációs Központ és Emlékgyűjteményben, a Budapesti Román Kulturális Intézet társszervezésében. Az emlékközpont kiállításán több mint 100 műtárgy: festmények, grafikák, szobrok, érmék, fotók, képeslapok, könyvek mutatják be Nagyvárad zsidó művészeit. A tárlat öt tragikus sorsú képzőművész: Kara (Krón) Mihály, Leon Alex (Löwinger Sándor), Mund Hugó, Tibor Ernő és Barát Móric (Lustig Mór) alkotásain keresztül érzékelteti azt a nyitott, friss szellemű kulturális életet, amely Nagyváradot jellemezte a két világháború között. Ebben az időszakban a város lakosságának 20 százaléka volt zsidó, és jórészt nyitott szelleműeknek köszönhetően hatalmas fejlődésen ment át Nagyvárad: megépült többek között a Szigligeti Színház, a Fötér, a Fekete Sas Szálló, három zsinagóga és két temető működött – de a holokauszt idején 30 ezer embert hurcoltak haláltáborokba, emlékeztetett levelében Gheorghe Carp nagyváradi alpolgármester. A kiállítást több, Nagyvárad kulturális életéből izeltőt adó esemény is kíséri: április 11-én a Várad kulturális hetilap szerkesztőségének törzsasztala ül össze, június 11-én pedig a nagyváradi Hakeshet Klezmer Band ad koncertet az emlékközpontban. Murádin Jenő művészettörténész, Kőrössi P. József író és Batta András zenetörténész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora alternatív tárlatvezetéseket tartanak majd. A kiállítás június 26-ig tart nyitva. ◀

HIRDETÉS

KERÉNYI MIKLÓS MÁTÉ
a Budapesti Operettszínház táncos-komikus sztárja

DANGS ANNAMARI
a Budapesti és Bukaresti Operettszínház művésze

TARJÁN PÁL
a Budapesti Honvéd Színház szólistája

MAGYAR OPERETTEK GYÖNGYSZEMEI
Gálaműsor a *Csárdáskirálynő*, *Marica Grófnő*, *Mágnás Miska*, *Víg özvegy* című operettekből, a *Bánk Bán* című operából, valamint népszerű musicalekből

Március 13-án, vasárnap, 19 órai kezdettel
a marosvásárhelyi Kultúrpalota nagytermében

Bábszínházban Bors néni

Sike Lajos

► Holnap – alig egy hónappal a *Dzsungel* könyve után – újabb gyerekelőadással jelentkezik a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata: Szilágyi Regina rendezésében a *Bors néni* című zenés mesejátékot mutatják be a nagyszínpadon. „A gyermekek a leghálásabb közönség, minden biznnyal ezúttal is jutalmazták a színészeket, annál is inkább, hogy ezúttal a közönség is részt vehet a játékban” – mondta el lapunknak a rendező.

Az előadás a népszerű magyar költő, Nemes Nagy Ágnes verseire épül. A színdarab harminc évvel ezelőtt készült, Dajka Margit születésnapjára. Az Egyetemi Színpadon mutatták be először, és hamarosan kultúszelőadás lett belőle. Akkor a plakátok két szerzőt jelöltek, Nemes Nagy Ágnes

mellett Thuróczy Katalint, akikhez most egy harmadik szerző is társul Szilágyi Regina személyében.

Bors néni születésének 120. évfordulójához érkezett, az ünnepségen, váratlanul megjelenik egy sereg gyerek: és innen elindul az énekek és a versek kavalkádja. A szatmárnémeti előadásban Bors néni Csiki Orsolya alakítja, továbbá fellépnek még Bándi Johanna, Nagy Csogor-Zsolt, Bandura Tibor, Nagy Tamás, Nagy Anikó és Péter Attila-Zsolt.

„Ez egy játszóházi, vagy ha úgy tetszik, interaktív előadás, a kis nézők is felmehetnek a színpadra és ők is részt vehetnek a cselekményekben” – magyarázta lapunknak Szilágyi Regina. Eppen ezért arra számítanak, hogy minden előadás különböző fog, attól függően, hogy a nézők soraiból színpadra lépő gyerekek mit látnak benne és mit tesznek. ◀

Nem ízlik a székely konyha?

Baloga-Tamás Erika,
Kovács Zsolt

► Nincs kultúrája az étterembe járásnak, és nem vevők a székelyföldiek a székely konyhára, van mit dolgozni a hazai vendéglátás népszerűsítésén – állítják a lapunknak nyilatkozó cégtulajdonosok, akiket annak kapcsán kérdeztünk, hogy Székelyföldön is több étterem „falánk csütörtököt” rendezett tegnap. A vendéglátást népszerűsítő akcióban féláron kínálták a menüt, benne székely ételspecialitásokat.

Nem kelendő a helyi zamat

„Az udvarhelyiek csak kiemelt családi összejöveteleken, valamint nőnap, Valentin-nap, üzleti vacsorák alkalmából mennek vendéglőbe” – nyilatkozta Verzár Lóránt a nemrég nyílt Septimia Étterem gazdasági igazgatója, aki szerint korosztály- és lakhelyfüggő, ki melyik konyhát részesíti előnyben. „Vannak olyan vendégek, akik kifejezetten a helyi székely specialitásokat részesítik előnyben (töltött káposztát, székely tálat), ugyanakkor egyre gyakoribb az igény éttermünk specialitásai iránt, mint a bél-szin-, pulykasteakék. A reformkonyha ételei is egyre

népszerűbbek, az egészséges életmód követői inkább a könnyebb csirke-, illetve pulykahúsból készült ételeket, salátákat kedvelik” – magyarázta a szakértő. Megtudtuk: átlag negyven lejt költenek a helyiek egy-egy étkezésre. A Septimia Étteremben úgy vélik, főleg a magyarországi vendégek „utaznak” a székely konyhára.

„Székelyföldön sajnos nem beszélhetünk étteremkultúráról, az itteni emberek azért és akkor járnak vendéglőbe, amikor éppen éhesek. Nagyon ritka, hogy egy egész család beüljön az étterembe és a családi program részeként étkezzen” – erősíti meg az előbbi véleményt Makai Sándor, Székelyudvarhely egyik legrégebbi éttermének vezetője. A Park vendéglő ügyvezetője úgy tapasztalja: üzletemberek, ügynökök járnak rendszeresen étterembe, és egy-egy vendég maximum 30 lejt költ egy alkalommal. A többség a már kipróbált, megszokott ételeket választja az étlapról, kíséreltetni inkább a turisták szoktak, ők részesítik előnyben a székely konyhát is, ők „kaphatók” a román csorbára, pacalra is. A vendéglő idén először csatlakozott a torkos csütörtöki lakomához, tegnap egész nap érvényes volt a féláras kiszolgálás, a

Nótaszóval is csalogatták a falánk vendégeket a „torkos csütörtökön” a székelyföldi vendéglőbe

forgalom azonban csak kévéssel volt jobb, mint egy átlagos hétköznapon.

Igénytelenységhez szoktak

Sepsiszentgyörgyön azonban már beérett a „torkos csütörtök” hagyománya, a helyi étterem-tulajdonosok elégedettek voltak a „falánkakcióval”. Kovács István, a Sepsiszentgyörgyi Vendéglátók Szövetségének (SVESZ) elnöke lapunknak elmondta:

a délelőtti órákban ugyan az átlaghoz képest csak 10-20 százalékkal növekedett a vendégek száma, de munka- és szabadidő után, valamint az esti órákban tömegesen érkeztek az emberek. A tavalyi tapasztalatból tanultva sokan telefonon foglaltak asztalt nagyobb baráti társaságoknak. A kezdeményezésben részt vevő vendéglátók az esti órákra programot szerveztek a torkoskodóknak, zenészek fogadták a helyfoglalókat. A SVESZ el-

nöke szerint a tapasztalat az, hogy sokan a 90-es években kezdtek rendszeresen vendéglőbe járni, amikor gombamód jelentek meg az éttermek. Arra az időszakra viszont a rendszertelenség, az étel- és italkínálat szegénysége, az igénytelen kiszolgálás volt a jellemző – emlékezett Kovács István. Hozzátette: ma már javult a szolgáltatások minősége, és bővült az étlap, de még mindig ki- forratlan a székelyföldi étteremkultúra.

Lobby a töpörtyűért

A SVESZ elnöke szerint sok mindenre van szükség ahhoz, hogy valódi étteremkultúra alakuljon ki Székelyföldön. Sajnálatos, hogy a pincérek nem beszélnek idegen nyelveket – jelentette ki Kovács –, nincs elég ismeretük ahhoz, hogy a Székelyföldön járó turistákat tájékoztassanak. A következő időszak kihívása – tette hozzá a vendéglősök képviselője –, hogy kialakuljon a „székelyföldi vendéglők védjegye”. Vannak már próbálkozások, van, ahol külön „székely menüsört” kínálnak az érdeklődőknek, de sokan attól tartanak, hogy nem tudják eladni a helyi jellegzetességeket.

A SVESZ elnöke szerint a hagyományos székelyföldi ételek ízét és tálalását frissíteni, korszerűsíteni kell, másrészt a pincéreknek tudniuk kell ajánlani ezeket a helyi jellegzetességeket. Kovács István elmondta: egyesületük szorgalmazza, hogy a vendéglők vegyék fel az étel- és itallapra az idegennyelvű ételeket, mint például a Szent György-salátát, a szabógalérlevelet, a héjalt kukoricát vagy a hagyományos kürtöskalácsot, a szilvaízes derelyét, csörögét, a fokhagymás ciberelevelet, a tepertyút, és természetesen a köményes pálinkát is. ◀

„Kifüstölték” a Jobbikot

Folytatás az 1. oldalról

Rövid utánajárás után szerdán Oláh elismerte lapunknak, hogy a bérleti szerződés valóban létezik, és Bálint Géza ügyintéző aláírta. Úgy fogalmazott: ha tudott volna a létezéséről, nem is hagyja jóvá. Tegnap azonban már az aláírt szerződés létét is tagadta. „A szerződés jóváhagyása nem történt meg, tehát nem is kellett semmit visszavonni” – mondta az ÚMSZ-nek.

Oláh Dénes magyarázata szerint a Jobbik valóban letette a kérvényét a terembérlésre, de azt nem hagyta jóvá az

egyház. „Smarande Enache asszony helytelenül fogalmazott, amikor minket vádolt, előbb velem kellett volna megbeszélnie az ügyet” – mondta Oláh, aki a tegnap – állítása szerint – a Pro Europa Liga társelnökével is tisztázta az ügyet.

A marosvásárhelyi Jobbik Baráti Kör sajtónyilatkozatában erősítette meg: már megkötött megállapodást mondtott fel a katolikus egyház. A közlemény szerint a Jobbik vezetői ma Marosvásárhelyen tartózkodnak, megtartják kihelyezett elnökségi ülésüket, illetve a Magyar Polgá-

ri Párt képviselőivel tervezett politikai egyeztetésüket is – ezek helyszíne nem egyházi ingatlan. A ma estére meghirdetett lakossági fórum azonban elmarad.

Mint ismert, Smaranda Enache szerdai sajtótájékoztatóján elítélte azt, hogy a Jobbik kihelyezett elnökségi ülést tart Marosvásárhelyen. „Ha senki nem biztosít helyiséget számukra, ha az egyházak, ha a civil szervezetek elzárkóznak tőlük, akkor nem jönne létre ez az ülés Marosvásárhelyen” – figyelmeztette sajtótájékoztatóján a jogvédő. ◀

HIRDETÉS

www.caritas-ab.ro

2% A te döntésed, az ő esélyük!

Neked pénzedbe se kerül.
Egy hátrányos helyzetű gyerekek viszont a napi gondoskodást jelenti.

Neked néhány perc.
Egy fogyatékkal élő fiatalnak viszont lehetőség, hogy a társadalom elfogadja.

Neked egy gesztus.
Egy időseknek esély, hogy otthonában maradjon.

Ajánld fel adód 2%-át a Gyulafehérvári Caritasnak hogy minél több szükségben élőknek adjunk esélyt!

Név: Caritas Alba Iulia Adószám: 4562770
Bankszámlaszám: RO62 RNCB 0003 0015 6949 0009

Információk: Fehér megye: 0258-812.118, Hargita megye: 0266-315.763, Hunyad megye: 0254-549.843, Kovászna megye: 0267-315.457, Maros megye: 0265-250.191

HIRDETÉS

Szabaduljon meg a magas törlesztőrészek nyomásától!

4,99%

fix kamat az első évre

0,11%

havi kezelési költség

0

folyósítási díj

Hogyan? Csoportosítsa hiteleit az OTP Banknál és csökkentse havi törlesztőrésztét!

- 4,99%* fix kamat az első évre;
- - 3 havi EURIBOR + 3,94% az első évi fix kamat után;
- ingyenes OTPdirekt szolgáltatás az első 3 hónapban;
- 3 hónap türelmi idő a fix kamatos első évet követően.

*Hadd szemléltessük egy példával a hitelösszeg alakulását: 40.000 eurós lakásvásárlási hitel vagy jelzálog alapú személyi hitel esetén 357 hónapos futamidő és 6,5% THM mellett a teljes visszafizetendő összeg 89 482, 09 EUR. A teljes összeg kiszámításakor az értékbecslői díjat és az éves ingatlanbiztosítás értékét egyenként 400 RON-nal számoltuk. Az ajánlat 2011. január 3. és március 31. között érvényes.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

euró alapú lakásvásárlási hitelek

SZOMBAT

2011. március 12.

A nap filmjei

VIASAT3, 19.55

A három testőr

XIII. Lajos uralkodása idején a rendszeresen verekedésbe keveredő d'Artagnan összebarátkozik a három legendás muskétással, Athosszal, Porthossal és Aramissszal. A négy elszánt férfi hamarosan nagy feladatot kap: meg kell hiúsítani azt az áruló összeesküvést, amelyet Richelieu, a cinkostársa, Rochefort és a Milady szótt a királynő, Ausztriai Anna ellen.

TV2, 20.35

Az olasz meló

Charlie Crocker agya a legtokéletesebb rablásokat tervezi ki. A megvalósítás sikere viszont már emberein múlik. Egyszer számított csak rosszul: amikor Velencében egyik embere lelépett az egész szajréval. Egy évvel később Los Angelesben bukkan a rabolt arany nyomára. Úgy akarja visszarabolni jogos jussát és kerekelt oldani, hogy közben a város történetének legnagyobb forgalmi dugóját produkálja.

m2, 22.05

Románc és cigaretta

Nick-et, a New York-i munkást a napi sok óra vérel-verejtékkel végzett munka után az unalmas kertvárosi élet és egyhangú házassága várja. Feleségével, a határozott, de gyengéd Kittyvel három lánygyermeket neveltek fel. Egyik nap Nick találkozik a dögös Tulával és a kivénhedt lúzer annak rendje-módja szerint bele is szeret. Kapcsolatuk több mint szex, de kevesebb mint szerelem.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétfégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély!

Híradás, Telefonsajátjáték, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Térerő

14.00 Híradás, Aranyszalagtár, Alternatívzene

16.00 Híradó

Aranymberekek, Versműsor, Komolyzene, Gramofon, Bóvít nem tartunk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Hangoló

9.15 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.00 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Láthatár

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.00 Gazdakör

7.50 Élő egyház (ism.)

8.20 Arcélek

8.35 Zénó

8.40 Hókusz-Pókusz Cirkusz

8.45 Marsupilami

9.10 Szimba, az orosz király

9.35 Cimborá

10.00 Nyelvőr (ism.)

10.30 A szeleniták titka, avagy utazás a Holdra

11.45 Univerzum

12.45 Híradó

13.05 Isten kezében

13.30 EtnoKlub

14.50 Daktari (am. sor.)

15.45 Show Tánc Világbajnokság

16.45 Az állatok világa

17.20 Balatoni utazás

18.00 Talpalatnyi zöld

18.30 Kirakat

19.00 Híradó

19.35 Mese

20.00 "A zene az kell"

20.30 Kölcsonbaba

viszszajár (am. vígj., 2006)

21.55 Dunasport

22.10 Lélek Boulevard

22.40 Magyar első

23.00 Terra Nova (auszt. filmdráma, 1998)

0.25 Szent Klára (izr. rom. dráma, 1996)

2.00 Híradó (ism.)

2.20 Kirakat (ism.)

m1

6.45 Hajnali gondolatok

6.50 Ma Reggel

10.00 Delta

10.30 A kis királylány

10.55 A bűvös körhinta

11.15 Marci (rajzf. sor.)

11.40 Derek, a fenegyerek

12.00 Sandokan (rajzf. sor.)

12.30 Most a Buday!

13.01 Hírek

13.05 Sztársáv

14.00 AutoVíz

14.30 Egészség ABC

15.00 Gyerekjáték a számítógép

15.10 Kincskereső

15.40 Magyarország

16.10 Szellem a palackból...

16.40 Aranyvadász

17.35 Magyarország története

18.05 Hogy volt!?

19.25 A fekete város (magyar sor.)

20.30 Híradó

20.55 Sport hírek

21.05 SzerencseSzombat

22.00 Mici néni két élete (magyar vígj., 1962)

23.30 Hírek

23.35 Sport hírek

23.40 Nagyszínpad

1.30 Koncertek az A38 hajón

3.15 Kalandozó

- Don Quijote világától a szegedi paprikáig

m2

6.50 Ma Reggel

10.00 Hogy volt!?

11.20 Körzeti magazin

12.10 Hanti-Mansijszk (dokumentumf.)

12.30 Ha én gazdag lennék

13.01 Natúra

13.25 Zenével tanítok

13.50 Századfordító magyarok - Wass Albert

14.40 Régi magyar viselet

15.30 Magyarország fényessége

- Vitéz János

16.00 Kántor (magyar sor.)

16.55 Caterina és a lányok (olasz sor.)

18.30 Paraszok (lengyel sor.)

19.20 Slábertévé

20.10 Esti mese

20.30 Liszt Ferenc (sor.)

21.00 Híradó este

21.25 Sport hírek

21.30 "Hiszünk a dalban..." (koncertf.)

22.05 Románc és cigaretta (am. rom. vígj., 2005)

23.50 Mici néni két élete (magyar vígj., 1962)

1.15 A nyomozónő (olasz drámasor.)

2.10 Kántor (magyar sor.)

3.00 Szélesváson

Filmes magazin

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub

Lisa, Björn macsó kalandjai, Éliás, a kis mentőhajó, Kisvakond, Helló, Kitty!, Frédi és Béné, avagy a két kőkorszaki szak

11.00 A fantasztikus négyes

11.30 Asztro Show

12.25 Házon kívül

13.00 RTL Klub Híradó

13.10 Autómánia - Autómagazin

13.45 Tuti gim

(am. drámasorozat)

14.35 Míg a halál el nem választ (am. vígj. sor.)

15.10 Édes, drága titkaink (am. sor.)

16.05 Őslények kalandorai (angol sor.)

17.05 Rabb

a vadnyugaton (am. western-vígj., 1979)

19.30 RTL Klub Híradó

20.00 Fókusz Plusz

20.30 Valóvilág - Párbaj (élő)

Utána. RTL-hírek

23.15 Max Havoc 2.: Tűzzel játszva (am. akcióf., 2006)

1.05 Figyel a tenger (japán rom. dráma, 2002)

3.52 Fókusz Plusz (ism.)

TV2 TV 2

7.00 Látlelet a Földről

7.25 Tv2 matiné

Benne: Őslények országa, Fifi virágoskertje, Roary, a versenyautó, Eperke legújabb kalandjai

Nickelodeon kedvencek

11.25 Afrikai kaland (am. sor.)

12.10 Bajnokok Ligája magazin

12.40 Két Testőr

13.10 Babavilág

13.40 Doki (am. sor.)

14.40 Sliders (am. sor.)

15.40 Az Ügynökség (kan.-am. sor.)

16.35 Álomgyári feleség (am.-auszt. vígj. sor.)

17.30 Duval és Moretti (krimisor.)

18.35 Luxusdoki (amerikai vígj. sor.)

19.30 Tények

20.00 Magellán

20.35 Az olasz meló (am.-francia-angol akcióthriller, 2003)

Közben: Kenőzsorsolás

22.40 Ghost (am. rom. film, 1990)

1.05 A végzet lánca (belga-francia sor.)

2.40 EZO.TV

3.40 Kalandjártar (ism.)

4.05 Teleshop

HÍR TV

8.00 Híradó

8.30 Soroló

9.05 Széles út

Motoros életmód-magazin

9.30 BBC Reporters

10.05 Felfedező

10.30 Arcok a líftben

11.05 Különkiadás

A kultúra külön kiadásban

13.00 Déli híradó

13.30 Hungarorama

14.05 BBC Click

14.30 Negyedik

15.05 Garázs

15.30 BBC Hard Talk (ism.)

16.05 Ősök tere (ism.)

16.30 Ingtalanpiac (ism.)

17.05 Értékmentés más-ként (ism.)

17.30 Európai híradó (ism.)

18.00 Híradó

Friss napi információk

18.30 Célpont (ism.)

Oknyomozó riportműsor

19.05 Szilrett

20.00 Híradó

20.30 Riasztás (ism.)

A rendkívüli események műsorra

21.05 Civil kaszinó (ism.)

22.00 Híradó 21

22.30 BBC Hard Talk (ism.)

23.05 Arcok a líftben (ism.)

23.30 BBC World Híradó

0.05 Vetítő

0.06 Rabálom (Mária-nosztra 1952) dok. f.)

TVR 1

7.00 Tulipán mánia (dok.f.)

8.00 Jelek

8.30 Noé bárkája

9.00 Babamágia

9.30 Hannah Montana (am. sor.)

10.00 Disney klub

11.00 UEFA Champions League Magazin

11.30 Szerelmem a képernyőn túl

12.00 Vízor monden (ism.)

12.30 Pro Patria

13.00 Határok nélkül

14.00 Hírek

14.20 Életre szóló utazó

15.45 Cirkusz

15.15 Találkozunk a TVR-ben (ism.)

16.40 Örök fiatalság (ism.)

18.40 TeleEnciclopedia

19.40 Sport

20.00 Hírek, időjárásjelentés

20.40 A nap témája

21.10 A másik ember (amerikai-angol filmdráma, 2008)

22.40 Ovidiu Rom kampány

22.45 Karl Lagerfeld a fotográfus

23.15 Profesionisták

0.15 A vámpír árnyéka (angol-amerikai horror, 2000)

1.55 Tulipán mánia (dok.f.) (ism.)

2.45 Hírek (ism.)

TVR 2

7.00 Balkáni szokások (ism.)

8.00 Miért ABC

9.00 Figyelem gyerekek!

9.35 Szabad a szembejövő sáv

10.30 Ma a holnapról

11.00 Közelről a világ

11.30 Ég és föld között

12.00 A románok kinc

VASÁRNAP

2011. március 13.

A nap filmjei

DUNA TV, 21.00

A vasárlarcos

XIV. Lajos, az ifjú és kegyetlen király hosszú évek óta sa-nyargatja népét. A három testőr, Athos, Porthos és Aramis olyannyira csalódottak, hogy úgy döntenek, többé nem szolgálják a királyt, s megszabadítják a népet kizsákmányolójától. A három kiváló testőr a cél érdekében kiszabadítja a Bastille-ban raboskodó Vasárlarcost, azt a férfit, akinek kilétét homály fedi, s akinek arcát még nem látta senki.

RTL Klub, 21.00

Narnia Krónikái

A második világháború idején a Pevensie-gyerekeket vidékre küldik a németek bombázta Londonból. Peter, Susan, Edmund és Lucy a hőbortos Digory Kirke professzornál talál menedéket. Egyik nap Lucy, játék közben elbújik a hatalmas szekrényben, és váratlanul Narnia havas táján találja magát. A csodálatos országot törpök, faunok és más különféle mesebeli lények népesítik be.

TV2, 22.05

Trópusi vihar

Ben Stiller és Jack Black olyan filmsztárokat alakítanak ebben az akciójátékban, akik egy szuperdrága háborús filmet forgatnak eredeti helyszíneken. Csakhogy az elszabadult költségvetés miatt a stúdió kihátrál a film mögül, viszont a frusztrált rendező úgy dönt, folytatja a forgatást. Stábját a délkelet-ázsiai dzsungel közepébe vezeti, ahol igazi rosszfiúkkal találják szembe magukat.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekműsor
12.00 Híradás
12.05 Újévi üzenet, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nóta
14.00 Itthon – faluműsor: Székelyvarság, Hargita megye
15.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Hírek
14.10 Operettparádé
14.30 Dalposta
15.30 Vidékről vidékre
16.30 Népzene
17.00 Hírek
17.03 Aranyhangok
17.25 Rádióistentisztelet református
17.55 Hírek, adászárás

DUNA TV

8.40 Cimborák (ism.)
9.10 Szimba, az oroszánkirály
9.40 Babar: Az elefántok királya (rajzfilm)
11.00 Unitárius istentisztelet közvetítés
12.00 Tám László dia-
porámái
12.15 Hatodik sebesség
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.30 Élő népzene
14.00 Csellengők
14.30 Ez a villa eladó (magyar vígj., 1935)
15.45 Dunáról fúj a szél
15.55 "Ez a pillanatnyi csend az én 80 évem"
16.55 Vannak vidékek
17.50 Mese
18.40 Arcélek
19.00 Híradó
19.25 Heti Hírmondó
20.15 Egy kis művész
20.20 Kikötő
21.00 A vasárlarcos (angol-amerikai kalandfilm, 1977)
22.45 Dunasport
23.00 Deszka 2011.
23.45 Divathét
0.15 Ki érti Jane-t? (angol rom. vígj., 1998)
1.50 "Nekem a színház volt a játszótér..." (portréf.)
1.50 Híradó (ism.)

TVR 1

6.20 Teleshopping
7.10 A hit világa
9.00 Ahogy elő van írva
10.00 Disney Klub
11.00 Az én Európám
11.30 A falu élete, best of
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.20 Cirkusz
15.20 Népi hagyaték
16.00 Dánutz S.R.L. (live) – 1-2. Rész
18.00 50 perc Pleşuval és Liiceanuval
19.00 Jóker, Lottó 5 /40, Lottó 6/49 és Noroc sorsolás
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
20.40 A nap témája
21.10 Pillangó (amerikai életrajzi dráma, 1973)
Sz.: Steve McQueen, Dustin Hoffman, Don Gordon, Anthony Zerbe
23.45 100%-ban garantált
0.45 Minden hétre egy könyv
0.50 Dánutz S.R.L. (live) – 1-2. Rész – szórakoztató műsor (ism.)
2.40 Népi hagyaték (ism.)
3.20 Hírek, időjárásjelentés

VIASAT 3

9.05 Őslények szigete (sorozat)
10.00 A hihetetlen Hulk
10.50 Gigamad
11.20 A tizedik királyság (amerikai-angol-német kalandfilm)
13.15 A Nagy Ő
14.55 Columbo: A döntő játszma (amerikai krimi)
16.20 Irma, te édes (am. vígjáték, 1963)
18:00 Kézilabda Bajnokok Ligája (élő) Győri Audi ETO KC - HK Dinamo Volgograd
21.00 Beugró Plusz
22.00 Odaát (sorozat)
23.00 Éden Hotel

m1

6.50 Ma Reggel
10.00 Engedjétek hozzám
10.20 Katolikus krónika
10.45 Aki megvall engem
11.10 A sokszínű vallás
11.25 Evangélikus magazin
11.50 Evangélikus ifjúsági műsor
12.00 Görög katolikus szent liturgia
13.15 Hírek
13.20 Telesport
14.15 Fogadóóra
14.45 Kul-túra 2010
15.15 Divatos tengerpartok a '60-as években
16.05 Varjú a toronyórán (magyar játékfilm, 1938)
17.30 Hogy volt? (magyar sorozat)
20.30 Híradó este
20.55 Sport hírek
21.05 Szempont
22.00 24 (amerikai sorozat)
22.50 Panoráma
23.20 Aranyfészes (ism.)
0.15 Hírek
0.20 Sport hírek
0.25 "Csak ritka a fenyőfa, ez a baj..."
1.20 Koncertek az A38 hajón
3.05 A sarki fény Alaszka egén (japán természetfilm)

TVR 2

7.00 Gitárok ideje (ism.)
8.00 A térképen túl (ism.)
8.30 Kaland és természet
9.00 Kicsik órája - gyermekműsor
10.00 Farm
11.00 Csavargó halász
11.30 Arc és hasonlóság
12.00 Motomágia
12.30 Autó-mánia
13.00 Top-cut - szórakoztató műsor
13.30 IT zóna (ism.)
14.00 Jamie Amerikában
14.30 Atlasz
15.10 Ottalvós buli (am. vígj., 2004)
16.45 Lehet, hogy nem tudtad
17.00 Hírek
17.30 Olimpiai magazin
18.00 Balkáni szokások
19.00 Videóterápia
20.10 Csajozós páros (francia vígjáték, 2005)
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 Tzig'n jazz
0.00 Apa és fia (angol-ír sorozat)
0.55 Lehet, hogy nem tudtad
1.10 Atlasz (ism.)
1.45 Csajozós páros (francia vígjáték, 2005) (ism.)
3.25 Wonderful You (minisor.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
9.10 ProMotor
10.00 Sport.ro Hírek
11.00 Külön kiadás
12.00 Vakációs játékok
13.00 Sport.ro Hírek
14.00 Éljenek a fiúk!
15.05 Fogadás a félelemmel
16.00 Mitica ligája
18.00 Sport.ro Hírek
19.00 Favágók
20.00 A fény harcosai
21.00 Sport.ro Hírek
22.00 Mitica ligája
23.00 Film WWE Legendary
1.00 Sport.ro Hírek
1.10 Wrestling WWE

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Mesék
11.11 Balett ABC Henriettel
11.20 Az aranyrózsá barlangja (olasz fant. kalandf.)
13.01 Engedjétek hozzám
13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
13.40 Aki megvall engem
14.05 A sokszínű vallás
14.20 Evangélikus magazin
14.45 Evangélikus ifjúsági műsor
14.50 Görög katolikus liturgia
16.05 Mesélő cégtáblák
16.25 Elit gimi (olasz sor.)
17.20 Vivát Benyovszky! (magyar-cseh-szlovák sor.)
19.15 Pillér
20.05 Esti mese
20.30 Telesport
21.00 Híradó este
21.25 Sport hírek
21.30 Slágertévé
22.25 Varjú a toronyórán (magyar játékfilm, 1938)
23.45 Sport7 (ism.)
0.35 Hajónapló (sorozat)
1.25 Vivát Benyovszky! (magyar-csehszlovák sorozat)
3.20 Mesélő cégtáblák
3.45 Palackposta

PRO TV

6.30 Star Wars: A klónok háborúja (anim. sor.)
7.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
10.00 20 év után - talk show
11.00 Sandokan visszatérése (olasz minisorozat) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Apro Tv - szórakoztató műsor
14.00 A csodacsuka 2. (amerikai vígjáték, 2006)
16.00 Osztyál, vigyázz! (amerikai vígjáték, 1996)
18.00 Románia szerettek! - kulturális magazin
19.00 Hétfégi Pro Tv hírek, időjárásjelentés
20.45 Land of Jokes - szórakoztató műsor
21.45 Román komédia társaság - szórakoztató műsor
22.45 A kód (kanadai-amerikai akcióthriller, 2005)
1.00 Apro Tv (ism.)
2.00 A csodacsuka 2. (am. vígjáték, 2006) (ism.)

ACASĂ

8.15 Őrült szerelem (sorozat)
9.45 A libák nem mennek a mennybe (sorozat)
12.30 Lázadó szerelem (sorozat)
14.30 Clase 406 (sorozat)
15.30 Esmeralda (sorozat)
16.30 Mesés hölgyek
17.30 Az igéret (sorozat)
18.30 Bella Calamidades (spanyol-am. sorozat)
19.30 Teresa (mexikói sorozat)
20.30 Nászfárs (amerikai romant. vígjáték, 2007)
22.30 Meséljünk! (sorozat)
Ördögi kör (sorozat)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Lisa, Rupert maci, Szilveszter és Csőrike kalandjai, Hupikék törpikék
11.00 Trendmánia
11.35 Asztro Show
12.30 meneTrend
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Míg a halál el nem választ (am. vígj. sor.)
14.00 Szánon nyert örökség (kan.-angol vígj., 2001)
15.40 Doktor Addison (am. sor.)
16.35 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. akció sor.)
Közben: 17.00 Hatoslottó-sorsolás
17.35 Bibis alibi (am. vígj., 1989)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 ValóVilág - Összefoglaló (élő)
21.00 Narnia Krónikái - Az oroszán, a boszorkány és a ruhászekrény (amerikai kalandfilm, 2005)
23.50 Heti hetes Vidám, aktuális talk-show Utána: RTL-hírek
1.10 Az utolsó hóhér (angol filmdráma, 2005)
2.55 Portré

ANTENA 1

4.15 Heidi és barátai (francia családi film)
5.30 A simlis és a szende (amerikai sorozat)
7.00 Híradó, Sport, időjárás (román kalandfilm)
11.00 Halálos merülés (am. akciófilm, 1997) (ism.)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
13.15 Micsoda csapat (amerikai vígjáték, 1992)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.45 James Bond
- A magányos ügynök (angol akciófilm, 1989)
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.20 Csilaghaló - szórakoztató műsor
21.45 A fenébe is - szórakoztató műsor
23.00 SuperBingo Metro-polis - versenyshow
2.00 Euforia Midnight Sun Tour
2.30 Heidi, 15 (francia családi film, 2008)
3.15 Micsoda csapat (am. vígjáték, 1992, ism.)

TV2

6.45 Reggeli gondolatok
7.15 Az idő örvényében
7.45 Tv2 matiné
Benne: Levelek Félixtől, Bajkeverő majom
11.25 Született kémek (am. rajzfilm sor.)
11.50 Stahl konyhája
12.20 Kalandjárt
12.50 Talpig nő (magazinnézet)
13.20 Borkultúr
13.50 Sliders (am. sor.)
14.50 Monk - Flúgos nyomozó (am. krimisor.)
15.40 Tequila és Bonetti legújabb kalandjai (ol. akció sor.)
16.50 Bűbajos boszorkák (am. sor.)
17.50 Zoolander, a trendkivüli (am. vígj., 2001)
19.30 Tények
20.00 Napló
21.00 Irigy Hónaljmirigy (magyar szór. műsor)
22.05 Trópusi vihar (am.-angol-német vígj., 2008)
0.00 Frizbi - Hajdú Péter műsora
0.55 Bionic Woman (am. akció sor.)
Közben: Kenósorsolás
1.45 A végzet lángszája (belga-fr. sor.)

PRIMA TV

8.00 Egy kapcsolat szabályai (amerikai vígjáték sorozat)
8.30 Kacsamesék (am. anim. sor.)
9.30 Ház, építés, design
10.30 Fejében a nagyvilág - szórakoztató műsor
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Tanulj, áldomj, szeress! (life style magazin)
12.30 Testvérek (amerikai sorozat)
13.30 Miss vidéki lány - reality show (ism.)
15.30 Idősek és nyugtalanok - reality show (ism.)
16.00 Kötekedők Krónikája
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán - reality show
20.30 Anyacsere - reality show
22.00 Titkos szerelmek (telenovella)
0.30 Gyilkos számok (amerikai krimi sorozat)
1.30 Vízalatti terror (amerikai akciófilm, 2002)
3.30 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

KANAL D

9.00 Nem ér a nevem (amerikai sorozat)
9.30 Vidám sivatag (román vígjáték)
11.30 Reaper - Démonirtók (am. sorozat)
12.30 Hírek
13.30 Célpontban
15.15 Titkos szerelem (sorozat)
16.45 Ha ügyes vagy pénz nyerhetsz
17.45 Ez Románia!
18.45 A nap híre
19.00 Hírek
19.45 D-Paparazzi
20.30 Ellenállásteszt
21.30 Szegek az árnyékból
23.00 Jennifer árnyéka (amerikai-argentin horror)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Ingatlanpiac (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadász
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó (ism.)
Hűsbavágó kérdések, civil válaszok
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás (ism.)
A kultúra külön kiadásban
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Széles út (ism.)
Motoros életmód-magazin
17.05 Garázs (ism.)
Ahonnan az autózás indul
17.30 GyógyHír Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értéktelenség más-ként (ism.)
23.05 Vetítő
0.05 Kontraszt (ism.)

DISCOVERY

7.00 Hogyan csinálják?
8.00 Egyedül a rengetegben
9.00 A túlélés törvényei
10.00 Amcsi motorok - Háborús emlékműsor 3
11.00 Ötödik sebesség
12.00 Motorváros - Átforduló autó
13.00 Autókereskedők - Ford Cosworth
14.00 Discovery Atlasz - Bemutatkozok Brazília
16.00 Állítólág... - Szigetelőszalag 2
17.00 A túlélés törvényei
18.00 Katona dolog - Tengerészgyalogos felderítők
19.00 A sörfőzés mesterei
20.00 Mike Brewer: Célkeresztben - Mellénypróba
21.00 Halálos fogás - Kansas nincs többé
22.00 Katona dolog - Kommandósok
23.00 Dühöngő világ - Dühöngő sofőrök
0.00 Rács mögött külföldön - Pokol a Paradicsomban
1.00 Juliana új arca
2.00 Verminatorok - Egy irtó jó csapat
3.00 Halálos fogás

ETV

8.30 Híretek ism. 9.00 Híradó, ismétlés 9.30 Több-
szemközt, ismétlés 10.00 Híradó, ismétlés 10.30 Népzene 16.00 Piac-tér, is-
métlés 16.30 Többszem-
közt, ism. 17.00 Híretek, ism. 17.30 Erdélyi Kávé-
ház, ism. 18.00 Piac-tér, ism. 18.30 Híradó 19.00 Kultúrcepp, ism. 19.30 Híradó 20.00 Többszem-
közt, ism. 20.30 Híradó 21.00 Piac-tér, ism. 21.30 Híradó 22.00 Erdélyi Ká-
véház 22.30 Híradó

HÉTFŐ
2011. március 14.

A nap filmjei

VIASAT3, 20.15
Képtelen képrablás

Frank O'Brian azt a feladatot kapja kissé buggyant rokonától, hogy egy értékes képet raboljon el és adja át jövendőbeli tulajdonosának. Frank karakán barátja, Roz, megelégedi addigi életmódjukat és megesketi a férfit, hogy ez az utolsó ilyen kalandjuk, szakítaniuk kell ezzel az életfelfogással. Amíg arra várnak, hogy megjelenjen a titokzatos műpártoló, beköltöznek egy lakatlan tengerparti házba.

RTL Klub, 21.05
Arthur és a villangók

Arthur, mint a legtöbb tízéves gyerek, esténként szajátva hallgatja nagymamája meséit, hogy utána furcsa találmányokról álmodjon. Különös képzeletvilágának fő forrása a négy évvel ezelőtt nyomtalanul eltűnt nagypapa varázskönyve, mely teli van soha nem látott, izgalmas lényekkel. A kisfiú egyre gyakrabban teszi fel magának a kérdést: mi van akkor, ha ezek a történetek mind igazak?

Prima TV, 0.30
Zsarucsapda

Christian Box egy akció során elveszti feleségét, aki a rendőrség drogosztályán dolgozik. Elvakult dühében saját kezébe veszi az eseményeket, amiért felfüggesztik. Amikor viszont a rendőrséghez, régi haverja és társa felkéri, hogy vegyen részt egy akcióban, amelynek célpontja nem más, mint feleségének gyilkosa. De a küldetés korántsem úgy alakul, ahogy eltervezték, sőt!

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók
12.00 Híradás
12.10 Művelődési hírek
12.35 Kispad - sportműsor
13.05 Zenés üzenetek
14.00 Délutáni váltás
Zenedoboz, Kalendárium
16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Slágeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapi igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

6.35 Gazdakör
7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Rossini szelleme (kanadai életrajzi dráma, 1996)
10.00 Daktari (sor.)
11.00 Család-barát
11.55 Ízörzők
12.30 Kívánságkosár
15.00 Híradó
15.20 Kirakat (ism.)
15.15 Kikötő - Friss
16.00 Gróf Monte-Cristo (angol-olasz kalandfilm, 1975)
17.40 Heuréka! Megtaláltam!
18.10 Pollenforgatag (ismerett. f.)
19.00 Híradó
19.35 Mese
19.55 Derrick (krimisor.)
21.00 Híradó - Nemzeti Krónika
21.15 A lánchídi csata (dokumentumf.)
22.20 Sport hírek
22.25 Sportaréna
23.15 Csillagösvény 2 - Tovább a szeretet útján (dokumentumf.)
0.55 Dívathét (ism.)
1.25 Múlt idő '90
2.05 Kikötő - Friss (ism.)
2.15 Sportaréna (ism.)
2.55 A megyeri titok (ismerett. f.)
3.20 Törzsszital

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
9.00 Szerelmi bizonyíték (ism.)
10.00 Danutz SRL (ism.)
Közben:
Egyszerűen ízletes
12.15 Közéleti hozzászólás
12.30 Teleshopping
12.50 A palota legendái: Jumong herceg (sor.)
14.00 Hírek
14.45 Zseb-történetek
14.50 Történelmi emlékek
15.00 Teleshopping
15.30 Krónika - magyar nyelvű műsor
Benne: Heti Krónika, Diákélet
17.00 Mond mi fáj
17.30 A hölgy papucsja
18.00 Hírek, időjárásjelentés
18.30 A palota legendái: Jumong herceg (dél-koreai sor.)
19.00 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
20.40 A nap témája
21.00 Prim Plán (talk show)
22.00 Grey anatómiája (amerikai sor.)
22.55 Eurovision 2011
23.10 Visszajátszás
0.40 Éjszakai beszélgetések (ism.)
1.40 Találkozunk a TVR-ben

VIASAT 3

8.40 Gyilkos sorok (sorozat) 9.00 Holdkőrosok (am. romantikus vígjáték) 11.30 Irma, te édes (am. vígjáték) 14.05 Őri-hari (am. romantikus vígjáték) 16.05 CSI: A helyszínelők (ismétlés) 16.00 Roxanne (am. vígjáték, 1987) 19.15 Éden Hotel 20.15 Képtelen képrablás (am. akció-vígjáték, 1996) 22.15 Éden Hotel (reality show) 23.10 Napsütötte Toszkána (am.-olasz romantikus vígjáték, 2003)

m1

6.20 Hajnali gondolatok
6.23 Kárpát Expressz
6.50 Ma Reggel
Benne: Híradó, sport hírek
10.00 A dicsekvő varga (magyar mesef., 1979)
10.55 Nappali
12.00 Ozorai példa (magyar tévéf., 1974)
13.01 Híradó délben
13.05 Átjáró
13.35 Roma Magazin
14.10 Domovina
14.40 Srpski Ekran
15.10 Szülőföldjeim
16.00 Tudni illik, hogy mi illik...
16.35 Szomszédok (sor.)
17.10 Kerek Ferkó (magyar rom. f., 1943)
18.30 India - Álomok útján (braz.-ind. sor.)
19.20 A királyi ház titkai (dél-kor. sor.)
20.30 Híradó este
20.55 Sport hírek
21.05 Az aranyember (magyar kalandf., 1962)
23.00 Kölcsey (magyar tévéjáték)
0.05 Tizenkét kómives
0.35 Hírek
0.40 Sport hírek
0.45 Prizma
1.00 Telesport (ism.)
1.30 Ma Reggel (ism.)

TVR 2

5.25 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
6.15 Teleshopping
7.00 Bűvölet (olasz sorozat)
8.10 DP 2 tonomat - szórakoztató műsor
10.10 Figyelem, énekelünk! (ism.)
12.00 Hírek, időjárásjelentés
12.30 Farm (ism.)
12.35 Teleshopping
14.30 Együtt Európába
15.30 A románok kincsei
16.00 Bűvölet (olasz sorozat)
16.55 Győztesek
17.00 Hírek, időjárás
17.30 Vallomások
18.30 A törvény ereje - talk show
19.00 Biznisz óra
20.00 Az oroszánok a rénája (reality show)
21.00 Szuper doktorok
22.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 Starhunter (kanadai sci-fi sorozat)
0.00 Autó mánia (ism.)
0.30 Közelről a világ (ism.)
1.00 Vallomások (ism.)
2.00 Biznisz óra (ism.)
3.00 DP 2 tonomat - szórakoztató műsor (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
10.00 Pontos sportidő (live) 12.00 Sport.ro Hírek (live) 13.10 A fényharcosai 14.05 Pro Sport óra (live) 15.10 Különkiadás 16.00 Sport.ro Hírek (live) 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.05 Információk (live) 21.00 Sport.ro Hírek (live) 22.00 Gigászok harca 23.00 Wrestling SMACK 0.00 Sport.ro Hírek 0.10 Barátnők

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Rondó
10.25 Együtt
10.50 Nekem ne lenne hazám?
11.05 Kemény János báró filmjei (dokumentumf.)
12.05 A kölcsönkapott Föld
12.30 Élni tudni kell!
13.01 Hírek
13.05 Körzeti magazin - Miskolc
13.55 Záróra - Gergely András
14.50 Budapest (dokumentumf.)
15.45 Asszisztensek (am. vígj. sor.)
16.30 Bűvölet (olasz sor.)
16.55 Magyar rock
17.50 Mindig zöldebb (auszt. sor.)
18.35 Budapest Bár
19.50 Esti mese
20.30 Barangolások öt kontinensen - Karácsony
21.00 Híradó este
21.25 Sport hírek
21.30 Elisa lánya - Visszatérés Rivombrosába (sor.)
23.30 Záróra
0.20 India - Álomok útján (braz.-ind. sor.)
1.05 A királyi ház titkai (dél-kor. sor.)
2.10 XXY (arg.-francia-sp. f. dráma, 2007)

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek
10.00 Tessék parancsolni! - szórakoztató műsor (ism.)
12.00 Fialat és nyugtalan (am. sor.) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
14.00 Románia szeretlek (ism.)
15.00 Román Komédia Társaság (ism.)
16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Ezüstölyom (hongk. akciófilm, 2004) Sz.: Michelle Yeoh, Luke Goss, Brandon Chang, Richie Ren, Daming Chen
22.15 Az örökség (román vígjáték sorozat)
23.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
0.00 Elit egység (kanadai sorozat)
1.00 Mi történik doktor úr? (ism.)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
8.00 Kölyökklub
Benne: Lisa, Éliás, a kis mentőhajó, Lassie és a mentőcsapat, Stuart Little kisegér
10.10 Laura és a csillaga (angol-német animációsfilm)
11.35 Helen, a rókabébi (japán családi film, 2006)
Közben: RTL hírek
13.50 Az ellenkező nem (amerikai romantikus vígjáték, 2004)
15.40 Lányok a pácban (amerikai romantikus vígjáték, 2006)
17.40 Mr. Magoo (am. vígjáték, 1997)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 ValóVilág - Összefoglaló
21.05 Arthur és a villangók (am.-francia animációs film, 2006)
Utána: RTL hírek
23.05 Apja lánya (am. vígj., 2004)
Sz.: Ben Affleck, Jason Biggs, Liv Tyler, Raquel Castro, Jennifer Lopez
1.05 Face the Pro - Közép-kelet-európai Póker Tournament 14. rész
2.10 Ők (am. horror, 2002)

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport
8.00 Reggeli matiné - Razvan és Dani műsora
10.00 Sajtószemle Mircea Badea-val
11.00 Szindbád kalandjai (kan. kaland sor.) (ism.)
12.00 Xena (amerikai kaland sorozat)
13.00 Híradó, Sport
14.00 Egy rém rendes család (amerikai vígjáték sorozat)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorge műsora
19.00 Híradó, Sport
20.20 Mutassalak be a szüleimnek! - reality show
22.00 Vad nárcisz (román telenovella)
23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
23.45 Bűnös show - Dan capatos szórakoztató műsora
1.00 Különleges ügyosztály (Esküdt ellenségek: Meggyalázott áldozatok) (amerikai krimisorozat)

TV2

7.00 Magellán (ism.)
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Mokka habbal
10.30 Stahl konyhája
11.05 Babapercek
11.25 Teleshop
12.55 Árva angyal (ism.)
13.50 A kutya rúgja meg: Európa-bajnokság (am. családi f.)
15.15 EZO.TV
16.20 Rex felügyelő (osztrák-német krimisor.)
17.20 Edina és Joshi Életmód magazin és talk-show
17.25 Marina (mex.-am. sor.)
18.25 Update Konyha (főzőshow)
18.30 Árva angyal (mex. sor.)
19.30 Tények Hírműsor
20.05 A 40 milliós játszma
21.10 Aktív
21.50 NCIS (am. krimisor.)
22.50 NCIS: Los Angeles (amerikai krimisor.)
Közben: Kenósorsolás
23.50 Elit egység (sor.)
0.50 Tények Este
1.20 EZO.TV
1.50 A végzet lándzsája (belga-francia sor.)
3.20 Sentinel - Az őrszem (sor.)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán
7.00 Kandikamera
7.30 Szívek találkozása (indiai sorozat)
8.20 Sport Florentínával
8.30 Ingtalan Blitz
9.00 Ismerkedj, álmodj, szeress! (ism.)
10.00 Teleshopping
10.30 Három kívánság (amerikai filmdráma, 1995)
12.30 Teleshopping
13.00 Kacsamesék
13.30 Teleshopping
14.00 Szívek találkozása (indiai sor.)
15.00 Gyilkos számok (amerikai sorozat)
16.00 A cseresznye a tortán - reality show
17.00 Lököttek (román sorozat)
18.00 Hírek
19.00 Sport
19.30 Titkos szerelmek (telenovella)
20.30 Miss Vidéki lány - reality show
22.15 Lököttek (román sor.)
23.00 Mondenii
23.30 A médium (amerikai krimisorozat)
0.30 Zsarucsapda (amerikai akciófilm, 2000)
2.30 Hírek (ism.)

KANAL D

7.30 Reggeli kávé 10.00 Menyet anyának 5 12.30 Kanal-D Hírek 13.15 Légy az enyém 15.00 Teleshopping 15.15 Titkos szerelem (sorozat) 16.45 Célpontban 18.45 A nap híre 19.00 Kanal-D Hírek 20.00 Menyet anyának 5 20.30 Szerelem és büntetés (török film) 22.30 Árvíz (angol-dél-afrikai-kanadai akciófilm, 2007) 0.30 Édes, drága titkaink (amerikai sorozat)

HÍR TV

7.00 Széles út (ism.)
Motoros életmód-magazin
7.30 Soroló (ism.)
A vidék magazinja
8.00 Híradó
8.30 Kommentár nélkül
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Különkiadás (ism.)
A kultúra külön kiadásban
12.05 Ingtalanpiac (ism.)
12.30 Hírvilág (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Soroló (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Európai híradó (ism.)
15.30 Budaházy-per (ism.)
16.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
17.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Panaszkönyv
19.05 Vonalban
Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
Friss napi információk
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá
Vitaműsor újságírókkal
23.05 Ősök tere
23.30 Pálya
0.05 BBC Híradó
0.30 Panaszkönyv

DISCOVERY

7.00 Ötödik sebesség
8.00 Autókereskedők - Jaguar XJS
9.00 Halálos fogás - Az utolsó órák
10.00 Piszkos munkák
11.00 Végzetes másodpercek
12.00 Amcsi motorok - Családban marad
13.00 Autókereskedők - Bogárhátúból Beach Buggy
14.00 Állítolag... - Koporsó
15.00 Piszkos munkák - Csatornavizsgáló
16.00 Hogyan készült? Aligátorbőr táskák, csomagmegőrzők, univerzális gyulak
17.00 Halálos fogás
18.00 A túlélés törvényei - Zambia
20.00 Állítolag... - A végén csattan
21.00 Titkos szerelmek - Munkalapok
22.30 Stan Lee bemutatja: szupermenek a valóságban
23.30 Megúsztam élve! - Börtönlázadás
0.30 Miami alvilág
1.30 Ross Kemp - Gengszterbandák nyomában - Fokváros
2.30 Szétépítők - Munkalapok

ETV

9.00 Kultúrcsepp, ism.
16.00 Délutáni Híradó
16.15 Kultúrcsepp 16.35 Kárpát Expressz 17.00 Átjáró 17.30 Délutáni Híradó 17.40 Izeltő 14.45 Kalendárium 17.55 Egységese percek 17.55 Könyvajánló 18.00 Reggeli terefe 18.30 Híradó 19.00 Piac-ter 19.30 Híradó 20.00 Lakatos Iván: Alakok tájban, dokf. 20.35 Népzene 21.00 Piac-ter, ism. 21.30 Híradó 22.00 Átjáró 22.30 Híradó

Március 11., péntek

Az év 10. hete és 70. napja, hátravan 295 nap

Ma Szilárd és Tímea napja van. A Szilárd férfinév magyar nyelvújítási alkotás, a Konstantin magyarítására. A Tímea Jókai Mór által alkotott női név. Először *Az arany ember* című regényében tűnt fel, vélhetően a görög Euthümia névből alkotta. Eredeti jelentése: jó és tisztelet. Holnap a **Gergely** és a **Maximilián** nevéket ünnepelnek. Vasárnap az **Ajtony**, **Egyed**, **Krisztián** és **Patricia** nevéket köszöntjük.

Évforduló 11-én:

- 1810 – I. Napóleon francia császár képviselői útján Bécsben feleségül veszi I. Ferenc osztrák császár leányát, Mária Ludovika főhercegnőt (aki Mária Lujza néven lesz a franciák császárnéja).
 - 1997 – Paul McCartney-t, a Beatles volt tagját, lovaggá üti II. Erzsébet brit királynő.
- 12-én:**
- 1821 – Kolozsváron megnyitják a Farkas utcai kószínházat, a legelső magyar színházépületet.
 - 1946 – Kivégzik Szálasi Ferencet.
- 13-án:**
- 1516 – Az elhunyt II.

Ulászló királyt fia, a 10 éves II. Lajos követi a trónon.

- 1781 – William Herschel felfedezi az Uránusz bolygót.

Vicc

A Szovjetunióban bejelentik, hogy bevezetnek egy második tévécsatornát.

– Nagyszerű – gondolja Iván Ivanovics –, végre lehet valami mást is nézni, mint Brezsnyev beszédét. Este leül a tévé elé, s amikor Brezsnyev elkezd, átvált a másik csatornára. A képernyőn egy rendőr jelenik meg, aki azt mondja: – Na mi van? Talán nem tesszük Brezsnyev elvtárs beszéde?

Recept

Karfiolkrokett

Hozzávalók: fél kg karfiol, 25 dkg gomba, 5 dkg vaj, 1 zsemle, 2 tojássárgája, 3 ek. zsemlemorzsa, só.

Elkészítése: A karfiolt sós vízben megfőzzük, majd átőrjük. Az apróra vágott gombát vajban megpároljuk. Szétnyomkodjuk a tejben áztatott zsemlet, és elkeverjük 2 tojássárgájával és 3 ek. pirított morzsával. A masszát összekeverjük a karfiollal és a gombával, majd kroketteket formálunk belőle, melyeket felvert tojásba és morzsába forgatunk, majd olajban kisütünk.

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

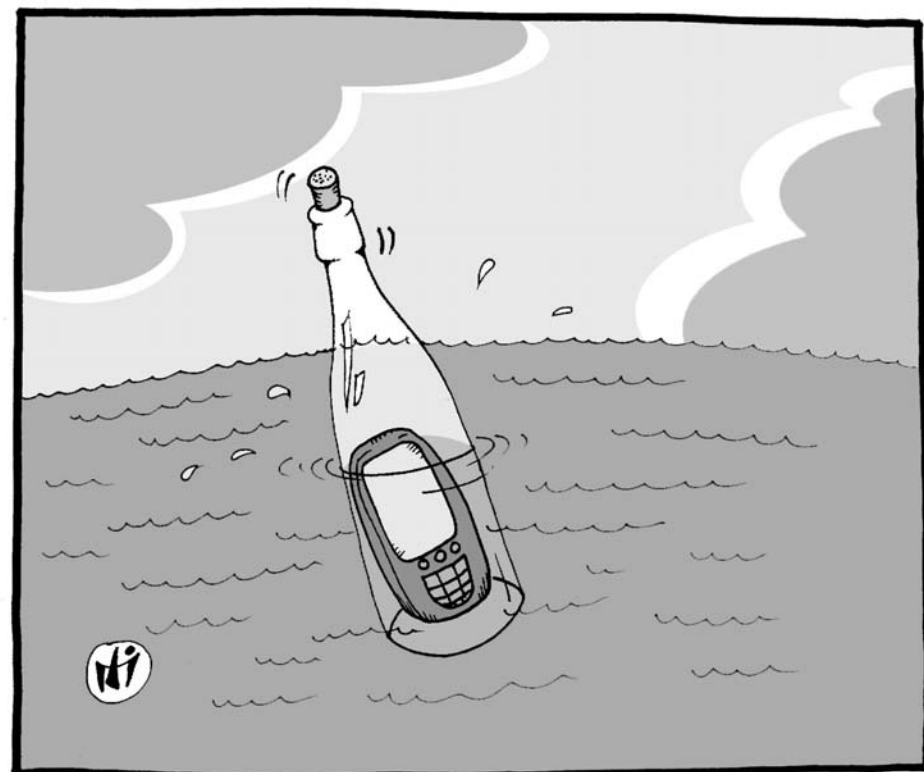
Egy északról a térséget érintő hidegfront hatására a változóan felhős ég mellett északnyugaton kevesebb másutt több napsütés várható, csapadék nem valószínű. Az északnyugati szelet erős lökések kísérhetik.

A következő napok időjárása

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	13°C	-2°C
Brassó	8°C	-1°C
Bukarest	11°C	-2°C
Csikszereda	8°C	-1°C
Kolozsvár	9°C	0°C
Marosvásárhely	9°C	-2°C
Nagyvárad	10°C	0°C
Szatmárnémeti	8°C	0°C
Temesvár	13°C	-2°C

Üzenet

Horváth István

A hatos lottó nyerőszámai:
20, 9, 48, 14, 12, 35.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Valamiféle zavaros ügybe keveredett, ezért jól meg kell fontolnia minden lépését. Fontos megbízhatóságát jobbra, ha elhalasztja későbbi időpontra.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

A napi eseményektől igazán úszhat a boldogságban. Arra ügyeljen, hogy nagy felszabadultságában ne sértsen meg senkit.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Úgy érzi, hogy túl sok feladatot vállalt magára. Képtelen eleget tenni minden telefonhívásnak, üzenetnek. Legjobb, ha sétál, ha megnéz egy szórakoztató filmet.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

A Mars a Vízöntőben bonyodalmat gerjeszt. Háborúság veszi önt körül, ennek ellenére nem igaz, hogy mindig ön a hibás. Ilyenkor tilos a távkapcsolat.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Telihold idején adódhatnak egészségügyi problémái. Fáradékonyabb a szokottnál. Ne fektesse magát, ha változatosságra, napfényre vágyik.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Vidám, barátságos és elégedett. Önkifejezési vágya rokonszenves módon jelentkezik. Nem lenne jó az örömeit megosztani valakivel?

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

A mai nap sok stresszel és izgalmossal jár. Egy rokonával nincs minden rendben, emiatt úgy érezheti, hogy önt is felelősség terheli. Zárja le a múltat.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Energiaja, akaraterője megnő, önkifejezési vágya rokonszenves formában jelentkezik. Ez az időszak alkalmas a családi kapcsolatok ápolására.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Jókedvűen és energikusan lát munkához. Még főnöke foghegyéről adott utasításait is zokszó nélkül hajtja végre, megkímélve magát a felesleges vitától.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Lelkesedéssel veti bele magát a munkába. Komoly feladatokat kell megoldania, ami céltudatosságot követel. A befektetéshez kedvezőek a feltételek.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

Rendkívül tevékeny a mai napon, jókedvűen végzi feladatait. Társai sem zárkoznak el, ha segíteni kell. Este egy kellemes zenélmény magával ragadja.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Fontos ügyekben kell végleges döntést hoznia. Gondolja át alaposan, hogy mit mond. Este barátai várják, de némi bosszúságot is okoznak önnek.

***	EGYHÁZI TANITÓ-INTÉZET	KALUGAI FOLYO	HIRTELEN HÚZ	MELTO VALAMIRE	***	... MINT VET ÚGY ARAT	ELES ELMEJÜ	LENGYEL NOB-JEL	MATURANDUS VIZSGAJA
HAGYMAFAJTA					PAJKOS FICKO				
					MAKOGÓ ALLAT				
BÁRMELY IDŐPONTBAN									
MACSKAMEDVE					ESZAKI FERFINEV				
					VÁGYBA MEGHAL				
GUNS... ROSES... AXL ROSE EGYÜTTESE	KANNAFAJTA							AZ IDŐ JELE	
	GÖZZEL TELL							UDVARIASAN HÍVAT	
LEPÉNY-SZELETI		MAGYAR OLAJCEG					NEMA KATA!		
		DÖMÖTÖR BECÉZVE					FELKEGYELMÜ		
BIRÓSÁGI CSELEKEDÉST									
CSIPÓS A PAPRIKA					PEPSZERÜ ETEL				
					NOLI... TANGERE				
IME				"BESZÉL" A KECSKE					
				RADIUSZ					
MEGŐRIZTE RÉGI JELLEGÉT									

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:

013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő: Salamon Márton László

Vezető szerkesztő: Cseke Péter Tamás

Vezető publicista: Agoston Hugó

Főmunkatársak: Biró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők: Moldován Árpád Zsolt (Aktuális) Bogdán Tibor (Hátér) Baló Levente (Kultúra) Szakács Zsuzsanna (Gazdaság) Turós-Jakab László (Sport) Farkas István (Média) Orosz Anna (Életmód) Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztők: Osváth Annamária, Nyágyuly András

Tudósítók: Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárad), Horváth István – 0747-517574 (Csikszereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő: Tofán Levente

Grafikus: Horváth István

Tördelőszerkesztők: Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser: Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak: Baricz István – 0788-488739, Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logtanácsos: Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

MÉDIAPARTNEREK

agnus
RADIO 88.3 FM
naponta 03-08 és 12-15,
csütörtökön 19-23 óra között
a világhálón:
www.agnusradio.ro

Sláger Rádió
fm 105.9

F95 FM SICULUS Rádió

95.1 fm Paprika Rádió
Fülön csíp.

94.0 fm PROFÍ RÁDIÓ
A ZENE ARÁD BELŐLE

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ
FM 95,6
www.radiocluj.ro

Minőség és mennyiség mérlegén

Balázs Imre József úgy véli, az irodalomhoz való viszonyunkat nagy mértékben meghatározza a személyesség

Ír, tanít, írni tanít, szerkeszt, szervez ismert kolozsvári beszélgetőtársunk, a Korunk főszerkesztője. Négy évvel ezelőtt a 2006-os Aranyalma díj apropóján, amelynek egyik jelöltje volt, köztünk vele interjú a Színképben. Több könyve is megjelent azóta, nemcsak szépirodalmi munkák, hanem tanulmánykötetek is – szerzőjük, szerkesztőjük más-más intézményeken belül különböző szerepeket betöltve tevékenyen részt vállal az irodalmi-kulturális élet szervezésében. Az elmúlt évek fontosabb történéseiről és a jövőre vonatkozó terveiről kérdeztük.

Zsigmond Júlia

► Ha csak az elmúlt négy évet nézzük, mindenképp termékeny esztendő volt az ön számára. Melyik volt a leginkább az?

– Ha könyvekben számoljuk, akkor a 2009-es év, amikor – soknak hangzik, én is soknak tartottam – négy könyvem jelent meg. Mentősegemre szóljon, hogy egyik az előző évről csúszott át, és egy későbbre tervezett pedig hamarabb elkészült. Így lett négy, de négy nagyon különböző könyv. Kettő közülük verseskötet: a *Fogak nyoma* és a *Hanna-hinta*. Az utóbbi gyermekverseket tartalmaz, ebből a szempontból debüt, hiszen ez volt az első gyermekversekötetem. Ezekon kívül megjelent még egy angol nyelvű tanulmánykötetem, és román nyelvre lefordítva *Az avantgárd az erdélyi magyar irodalomban* című korábbi kötetem.

► A felsoroltak közül a Hanna-hinta teljesen új területnek bizonyult önnek. Fog-e a kisebbik lánya is vershintára ülni? Számíthatnak az olvasók újabb gyermekverses könyvére?

– A megrendelést már a kisebbik lányomtól is megkaptam. Azok közé a szerzők közé tartozom, akiknek a gyermekirodalmi műfajhoz a saját gyermekük adja a motivációt, a lökést. Igazi belső késztetést akkor kezdtem érezni, mikor láttam, hogy mi történik az ember életében, ha gyerek van körülötte. Egyfajta társ-szerzős viszonyról is beszélhetnénk a *Hanna-hinta* esetében, mert tulajdonképpen ő indította el a verseket azáltal, amit mondott vagy csinált. Az idei év végéig szeretném befejezni a második gyermekversekötetemet is. A címe is megvan már: *Blanka birodalma*. Egyelőre nem gondolkozom többön.

Persze, sose lehet előre tudni.

► A vidrákról is születtek (gyermek)versei. Gondolataiban most is elsősorban ez a lény „úszkál”, vagy inkább egyéb dolgok foglalkoztatják mint szépíró?

– A *Vidrakönyv* után a *Fogak* nyomában is fel-felbukkant, tehát nem hagyott el engem, de most folyamatban van egy másik verseskötetnek is az írása, három-négy éves távlatban persze, ahol nem lesznek vidrák, legfeljebb egy-két előfordulás szintjén. Kicsit tudatosan is próbálom visszafogni magam, hogy ne fáraszam ki ezt a témát. A vidrás blogomat viszont (lutra.freeblog.hu), amelyet még a *Vidrakönyv* előtt indítottam, havonta igyekszem frissíteni: legutóbbi időben főleg filmkritikákkal vidrás filmekről, könyvkritikákkal szépirodalmi művekről, vagy versfordításokkal másoknak a vidrás verseiből.

► Negyedik éve működik a kreatív írás műhely a Korunk Akadémia keretében. A tevékenységek szakszerű irányítójaként milyen eredményeket emelne ki, amelyekre büszke lehet akár egy tágabban – mondjuk, irodalomszerető – közösség is?

– Nyilván, elfogult az ember a saját magát érintő dolgokkal kapcsolatban, így nem tudom objektíven megítélni ezt, de nagyon jó hangulat szokott lenni ezeken a beszélgetéseken, és látom, hogy mindenkiben megmozdít a műhelymunka valamit: átgondolja, alakítja, gyúrja, esetleg újraindítja saját szövegeit különböző szempontok szerint. Van egy rövid távú erős élmény, amit én minden csoportban érzem. Hosszú távon: jó lenne időről időre alkalmakat teremteni az újratalálkozásnak. Gondolkodom mindegyikben ilyesmiben is, ki-

nálkozó forma lehet ehhez egy antológia, kötet, közös munka, ami a résztvevők írásait a nyilvánosság elé viszi.

► A meghajlás művészete című, 2008-as kötet hogyan kapcsolódik ide?

– A pályakezdő szerzők közül néhányan abban a pillanatban, amikor megjelent a kötet, tagjai voltak a kreatív írás műhelynek, de az az antológia lett volna enélkül is, mivel akkortájt fogalmazódott meg, hogy a *Korunk* körül érdemes egy ilyen jellegű tehetségfelfedezést végezni. A kötet visszhangja jó volt, és ha megnézi valaki, hogy a szerzői hogyan vannak jelen a romániai magyar irodalmi nyilvánosságban, el kell ismernie, hogy nem történtek tévedések a kötet összeállításakor. Minden évben kiadni egy antológiát nem szükséges, nem egészséges, de hamarosan megérkezik az idő, hogy újra egy ilyen tervet gondolkodjunk a *Korunknál*.

► A Korunk Akadémia elindított a műhelyek mellett egy népszerű rendezvénysorozatot is: az írói estekre gondolok, amelyekre a meghívást a kortárs irodalom számos jelentős alkotója elfogadta. A közeljövőben kikre számíthat a kiváncsi közönség, milyen terveket fontolgatnak a szervezők?

– Az őszi estek valóban sikeresek voltak. Hatalmas közönséget vonzott Krasznahorkai László, Parti Nagy Lajos és Varró Dániel is. Kortárs íróknak ilyen látogatottságú estjei Kolozsváron nem nagyon voltak az utóbbi években. Hasonló sikert várok az áprilisi Nádas Péter-esttől és a szintén áprilisi Bodor Ádám-esttől is. Azt vettem észre, hogy az irodalomhoz való viszonyunkat nagy mértékben meghatá-

A szerző felvétele

rozza a személyesség – hogy az ember lássa a szerzőt, hallgathassa és szólíthassa meg. Vannak tervek és ígéretek a következő évadra is, szóban jelezte például Esterházy Péter, hogy örömmel tesz majd eleget a meghívásunknak. Igyekszem olyan írókat is hívni, akiket a közönség már műveikből ismer – nem csak azért, hogy belássonak a kulisszák mögé, hanem azért is, mert ha jó élménnyel maradnak ilyenkor, akkor talán olyan írók estjeire is bizalommal eljönnek, akikről nem hallottak, de akikről ugyancsak érdemes tudni. Sajnos, nem mindig a könyv a legkézenfekvőbb módja annak, hogy az ember felfedezzen magának egy író. Ez lenne a legjobb, de nem erről szól mostanában az élet.

► A minőség minden bizonnyal akkor is kritérium, amikor a Komp-Press kiadó igazgatójaként valamely

kötet kiadása mellett dönt. Milyen szempontok a meghatározóak?

– Van egy egészséges munkamegosztás a romániai magyar kiadók között. Mi leginkább a tanulmány, esszé és a művészetek vonalán próbáljuk lefedni azt az igényt, ami létezik a könyvek iránt. A tanulmányok, esszé-kötetek szerzői két fő csoportba tartoznak. Egyik: a pályája elején álló fiatal tudós, esszéíró, aki valamilyen módon frissességet hoz könyve által; ez lehet módszertani frissesség, lehet a témaválasztás frissessége, lehet a megszólalás módjának frissessége. A közelműltből kiemeltem Miklós Ágnes *Kata Bűnös szövegek* című tavalyi könyvét a detektívtörténektekről, amely hangnemében és témaválasztásában is különleges volt. Vagy évekre visszamenőleg Keszeg Anna *Párizs-rekonstrukciók* című könyvét, amely egy markáns szeletéről hozott hírt a kultú-

rának, éspedig a francia társadalomtudományi trendekről. A legfrissebbek közül most Kányádi András első kötetét említeném, *A képzelet topográfiaja* című, mítosz-kritikai esszékkel tartalmazó könyvét, ahol ismét sok az innovatív elem. Ez az egyik fontos vonulat tehát: fiatal, pályakezdő társadalomtudósok, irodalmárok. A másik irány a pályájuk összegzésénél tartó mestereket szólaltatja meg: Szilágyi Júlia, Balla Bálint könyveit említhetném, vagy korábról Kibédi Varga Áron, Láng Gusztáv műveit. A művészeti könyveken belül van egy képzőművészeti szál, amely minden évben felbukkan: albumok, képzőművészek életrajzai, dokumentumok velük kapcsolatban. A másik pedig a színházzal kapcsolatos életműbeszélgetés-sorozat, *Prospero Könyvek* címmel.

Folytatása a 14. oldalon

Balázs Imre József (1976, Székelyudvarhely)

Költő, irodalomtörténész, kritikus, a *Korunk* főszerkesztője, a Komp-Press kiadó igazgatója, a kolozsvári BBTE Magyar Irodalomtudományi Tanszékének oktatója. Önálló kötetei: *Ismét másnap* (versek, 1998), *A non-szalansz esélye* (tanulmányok, kritikák, 2001), *A Dél-Párizs nyárikert* (versek, 2001), *Hervay Gizella* (kismonográfia, 2003), *Humor az avantgárdban és a posztmodernben* (tanulmány, 2004; társszerző: Selyem Zsuzsa), *Mint egy úszó színház* (esszék, kritikák, 2005), *Az avantgárd az erdélyi magyar irodalomban* (ta-

nulmány, 2006), *Vidrakönyv* (versek, 2006), *Fogak nyoma* (versek, 2009), *Hanna-hinta* (gyermekversek, 2009). Szakmai elismerései: Látó-debütődíj (1998), A Romániai Írók Szövetségének debütődíja (1999), Arany János-jutalom (2003), Móricz Zsigmond irodalmi ösztöndíj (2005), az MTA Arany János Fiatalkutatói Díja (2006), a Romániai Írók Szövetsége Kolozsvári Fiókjának díja (2007, 2010), Schöpflin Aladár-ösztöndíj (2007), MAOE Pro Literatura díja (2007), József Attila-díj (2011).

Vári Attila

Az üres szék

A napokban egy kis faluban jártam, három temploma van, s ma már száz lakosa sincs. Teleki Pálra gondoltam, az ésszerű telepítésre, s híres vörös térképére, amelyen a monarchia összeomlása előtti utolsó évtizednek, ahogy emlegetni szoktuk „a nagy béke korának” állapot-tükrében látható a magyarság kezdődő szórványosodása.

Teleki Pálra gondoltam, a bukovinai székelyek hazatelepítésére, s eszembe jutott az a fotókópia, amelyet közel harminc esztendője vettem egy antikváriumban. Teleki Pál búcsúlevelének másolata volt, s hogy ott, abban a pusztuló faluban eszembe jutott, talán nem véletlen. Gondolhattam volna azokra a legendákra, amelyek a néhai miniszterelnök tragikus sorsa miatt kísértének mind a mai napig. Az egyik ilyen, mindegyre visszatérő, hogy a németek gyilkolták vagy gyilkoltatták meg. Hallottam azt is, hogy Churchill azt akarta, hogy a világháborút lezáró béketárgyalásokon legyen egy üres szék, ezzel jelezve, hogy nem felejtette el a világ Teleki kétségbeesett tettetét. És van egy harmadik legenda is, amely szerint, a Kerepesi sírkert felé vonuló temetési menetet jugoszláv felségjelzésű bombázók virágkoszorúkkal szórták meg, s a szalagokon az állt, hogy „A jugoszláv néptől”.

Erre gondolhattam volna, de nekem, ott, valami más jutott eszembe.

Bizony, több mint hetven esztendője már, hogy Magyarország és a korabeli Jugoszláv királyság örökös barátságát kötött. És már annak is hetven esztendője, hogy 1941. április harmadikán hajnalán a nemzet becsületét féltő miniszterelnök öngyilkos lett.

Hazaérve azon töprengtem, hogy mi történhetett volna másként, mi lett volna, ha...

Az az örökös magyar „mi történhetett volna, ha...”

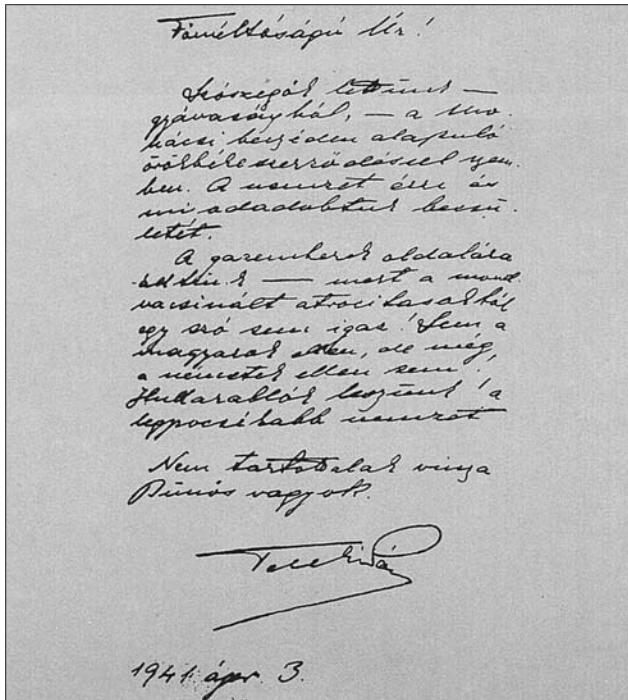
A vörös térképet nézegettem, s az első és második bécsi döntés térképlapjait. Vajon hány magyar falu készül Teleki halála óta a mennybemenetelre? Vajon hány falu neve tűnik el véglegesen a XXI. században a magyar ugarról? És nemcsak a beolvadásra gondoltam, nemcsak arra, hogy helyünkben szintiszta roma falvak alakulnak ki a Kárpát-medencében, s ha már ezt az egyáltalán nem szívderítő folyamatot mérlegettem, az egy-kére gondoltam, arra a nemzetpusztító ragályra, amelyet minden korban illett az előző kormányokra, rendszerekre kenni.

Régi gondunk. Olyan régi, hogy dr. Antal Gábor püspök, már 1898-ban, képletesen szólva megkondítja a vészharangot a somogyi egyházról írva, s még alig telik el egy emberöltő, az ormánysági lelkész, Kiss Géza 1937-ben számolgat is: „Évtizedek óta figyelem népem mindinkább gyorsuló ütemben halálba rohanását. Hetvenöt év, három egymást követő egyke-nemzedék azt jelenti, hogy minden száz ember helyett a harmadik egyke-nemzedékben már csak 6,4 ember van. Mi ez? Végpusztulás.”

Kalotaszegről, az erdélyi Mezőségről ne is beszéljünk...

Teleki Pál kapcsán jutott mindez eszembe.

Hogy miért? A kérdésre egyszerű a válasz. Abban a pusztuló kis faluban eszembe jutott, hogy, az Aranyos Beszterce vidékéről írva, Orbán Balázs már az 1860-as években felveti a moldvai magyarság lakosságcserevel történő hazatelepítésének gondolatát, azt, ami aztán Teleki Pál sürgetésére, de nem az ő akarata szerint, a bukovinai székelyekkel, szerencsétlen módon meg is történik. Vannak korai telepíté-

Teleki Pál búcsúlevele (fotókópia)

sek Bukovinából, még a monarchia idején (Székelykeve, Hertelendyfalva, Sándoregyháza a Bánságban, s Déva mellett Csernakeresztúr, hogy csak a jelentősebbeket említsem), de aztán a Molotov–Ribbentrop-paktum után elkezdődik Európában egy nagyobb vándorlatás. Balti németek tömegei, s egy hozzánk közelebbi vidékről, Besszarábiából százezer német hazatelepítése folyik, amelyben még egy magyar dunai gőzös, az Erzsébet királyné is részt vesz. Úgy tűnik, a világháborúba lépésünk előtti napokban jön el az ideje, hogy több mint tízezer nemzettársunkról gondoskodjon Teleki Pál miniszterelnök kormánya, hogy hazatelepítse őket.

És hová? Kézenfekvő, hogy a bihari, szatmári Trianon után telepített román falvak lakosságcsereje lenne kézenfekvő terület, de vannak lázalmok a Hortobágyról is (alpesi vidékről a pusztát?), s el is kezdődik a bukovinai falvak felszámolása, ám közben a tragédia.

Az a bizonyos áprilisi haj-

nal. Teleki öngyilkossága. És néhány nappal a tragédia előtt történik valami, amit nem lehet szó nélkül hagyni, a bukovinai székelyek iszonyatos tragédiájáról beszélve. Az 1940-es évek, a má-

sodik bécsi döntés mellett, talán utolsó meghatározó külpolitikai eseménye a december 12-én megkötött magyar–jugoszláv szerződés aláírása volt („Örök barátsági szerződés a Magyar Királyság és a Jugoszláv Királyság között”). Az örökös barátsági szerződés ratifikációs okmányainak kicserélésére Aleksander Cincár-Markovic jugoszláv külügyminiszter budapesti tartózkodása alatt, 1941. március elején került sor.

És átvonul Magyarországon a Jugoszláviát lerohanó német hadsereg, de ezt a Miniszterelnök már nem éri meg.

És megindulnak nyomukban a magyar csapatok is, visszafoglalni a Délvidéket.

És Teleki halála után a visszafoglalt Bácskába telepítik a bukovinai székelyeket. Kitelepített, elűzött szerbek lakóházait, földjeit kapják, hogy aztán alig három év után a honfoglalást rettegve átélő tízezernyi népcsoportot Tito partizánjai tizedeljék, s itt találják magukat

a háború végén, menekülteként Magyarországon, újra csak egy másik idegen ajkú népcsoport, a földönfutóvá tett svábok házaiban.

Igen, eszembe jutott az az üresen hagyott szék. Ma, amikor kötelező számon kért a múltat, arra gondolok, hogy valahol kell lennie egy virtuális tárgyalóteremben néhány széknek, amibe azokat kellene ültetni, akik kétszeresen földönfutóvá tettek, merő „nemzetféltésből”, a bukovinai székelyeket. Hogy miért tartom iszonyatosan tragikusnak sorsukat? Mert légerekben, fogolytáborokban, gulágokon az a remény éltethetett embereket, hogy egyszer majd hazatérnek. De Bukovinából áttelepítve, a Bácskából menekülve, számukra hol lehetett akkor a haza?

Teleki Pálra gondoltam, arra a miniszterelnökre, aki tudósként, emberként is példamutató lehet mindazoknak, akik a politikában a „foggal-körömmel hatalom” ellenében a becsület útját akarják járni.

Egy rebellis szellem

Hatvanötödik születésnapján köszönhetjük Vári Attila író, költőt (született 1946 márciusában, Sárosterkényben). Írói felütése a legendás második Forrás-nemzedék „hóna alatt” történt; Balla Zsófia mellett talán ő volt akkoriban – a múlt század hatvanas éveiben – a legfiatalabb berobbano a(z erdélyi) magyar irodalomba. Virtuóz prózairóként mutatkozott be, s az is maradt mind a mai napig, műveivel minduntalan meglepve s megdölgöztatva olvasóit. A hetvenes évek végétől versekkel is jelentkezett, néhány megjelent verseskötve ugyancsak valószínűleg irodalmi esemény volt. Figyelemre méltó dramaturgiai, irodalomszervezői, kultúr-diplomáciai munkássága is. Mindent összevetve: magyarságában is európai érzékeny-

Vári Attila – Balázs Imre rajzán

ségű és felelősségű írónk megmaradt 65 évesen is ugyanannak a rebellis szellemnek, aminek első kötetében, A véges napban ígérkezett. * Főbb művei: *A véges nap* (novellák, 1967); *Casanova – a zongora árverése és más történetek* (novellák, 1972); *Középkori villamosjegy* (novellák, 1976); *Változatok üttő és védekező hangszerekre* (versek, 1978); *A virágmadarak hajnalban lefullnak* (regény, 1980); *Lassított lónézés* (novellák, 1985); *Volt egyszer egy város* (regény, 1986); *Az elsodort babakáz* (versek, 1987); *Holtak köve* (regény, 1987); *Kettős kereszt* (versek, 1996); *Cselédfarsang* (regény, 2001); *Sztálinvárosi idill* (novellák, 2004); *Vanília* (regény, 2006); *Históriás ének a rendszerváltásra* (versek, 2006); *Idegen ég* (válogatott versek, 2006); *Lepkeszárny* (novellák, 2008). (csg)

Minőség és mennyiség mérlegén

Folytatás a 13. oldalról

► **Közben folyamatosan elfoglaltságot jelent önnek a Korunk folyóirat, amelynek 2008 áprilisének főszerkesztője. Milyen változtatásoknak örül leginkább, és milyeneket tart fontosnak még véghez vinni?**

– Az utóbbi két-három évben több ponton alakult a *Korunk* szerkesztési koncepciója. Nem éles törésről van szó, inkább alkalmazkodásról a lapokkal szembeni aktuális elvárásokhoz, műfaji és kulturális jelenlét szempontjából. Elsősorban az internetes jelenlétünket emelném ki, amely nagyon sokat és nagyon pozitív irányban ala-

kult. Létrejötték olyan anyagok a honlapunkon, amelyeket kifejezetten online megjelenésre szántunk. Bekérülhetnek a nyomtatott lapba is később, de ez nem föltétlenül cél. A nyomtatott folyóiratban – lehet, hogy nem annyira látványos dolog, de a lapszerkesztési praxis szempontjából fontos – elkezdünk karaktárszámokról beszélni, arról, hogy a *Korunk* tematikus lapszámai kisebb arányban tartalmazzanak csak tematikus anyagot, inkább csak felerészben, a másik felében pedig legyen terünk arra, hogy állandó rovatok révén követni tudjuk, mi történik aktuálisan, jelenleg még fontosabb könyv, van-e

olyan fesztivál, amiről érdemes írni. A tudósok köre és az egyetemi szféra folyamatosan kitermeli azokat az értékeket, tudományos teljesítményeket, amelyeket meg kellene mutatni, de viszont a tematikus tömbökben nem mindig lehetséges.

► **Igencsak szerzteágazó, sokféle szerepet kell betöltenie párhuzamosan. Honnan a tűz a rengeteg munka elvégzéséhez? Mi táplálja azt?**

– Nem állnak ezek a területek annyira messze egymástól. Például az egyetemi munka és a *Korunk* szerkesztése sokszor kiegészíti egymást. Bevezettem az egyete-

mi irodalomtatásba – lényegében saját kezdeményezésre – gyakorlatibb jellegű tárgyakat: kritikairás, szerkesztés, korrektúra. Másrészt úgy is lehetne mondani, hogy miközben az egyik oldalát végzem a munkámnak, az alatt kipihenem a másikat. Amire oda kell figyelni, az a mennyiség kérdése. Hogy ne fusson túl az ember. De nincs is olyan része ezeknek a munkáknak, amit ne csinálnék szívesen, emiatt működhet ez.

► **Székelyudvarhelyről indult, mit gondol, mennyiben segítség a tehetség optimális befektetéséhez a kolozsváriság? Ha visszatér**

volna, mondjuk, az egyetem elvégzése után, Udvarhelyre, hogyan látja, mennyire alakult volna másként az út, amit idáig bejárt? – Azt gondolom, hogy a helyek nem jelentenek erős determinációt. Az embernek megvan a lehetősége, hogy alakítsa azt a teret, ahol él. Néhol kisebb az ellenállása a közegnek, néhol nagyobb, de önmagában attól, hogy az ember más városba kerül, a lehetőségei nem szűnnek meg, és megteremtheti a saját világát akárhol. Ha van benne erő és akarat, akkor megteremti a saját intézményeit is, akár a semmiből vagy a látszólag semmiből. Erre nagyon jó példa a Szé-

kelyföld folyóirat, amely úgy jött létre Csíkszeredában 1997-ben, hogy nem volt előzménye, meg kellett teremteni, és menet közben magához vonzotta az értékes embereket. Most elképzelni az erdélyi magyar kultúrát a Székelyföld nélkül nem érdemes, vagy ha megteszük, torz képet kapunk. A „mi lett volna, ha” típusú kérdésekre pedig nem lehet egzakt módon válaszolni. Nagyon sok tényező alakítja ezt, én nem előre határoztam el, hogy Kolozsváron akarok maradni, egyszerűen csak így alakult, különböző magánéleti és szakmai érvek mentén. Ez volt az én utam, ezt kellett választanom.

Korok fölött – korok alatt

Kaján Tibor – 90
Rajzfilozófus

Szale László

Bölcselelő vagy rajzoló Kaján Tibor? Természetesen rajzoló annyiban, hogy mindent rajzban fejez ki, sőt: meztelen vonalban: all in line, mint kedvenc karikatúristája, Saul Steinberg javasolja. De amit kifejez, az oka és célja szerint is elsősorban gondolat. Mély és nemes, szellemes és finom, megvilágosító, meditatív, fölszikkasztó, asszociatív, jellemgyógyító – hol ilyen, hol olyan, hol mindez együtt. Ritkán röhögött, legtöbbször derűt kelt, mosolyt fakaszt, fölvilágyoz. Ráismerőn vagy meglepően. A néző azt mondja: én is épp ezt gondoltam. Vagy azt: sose gondoltam volna. A filozófia története azokat jegyzi, akik szóban mondták el vagy leírták gondolataikat. Rajzoló filozófus? Ilyen nincs. Ha volt, az általa rajzolt barlangrajzot nem találták meg, vagy elégett az alexandriai könyvtárban. Vagy mégis volna? A filozófiában a verbalizmus uralkodik, képzőművészetben az esztétikum, a Kaján-univerzumban inkább az etikum – gondolkodó vonalban elbeszélve. Mi a különbség? Rodin csodálatos szobra azt ábrázolja, hogy egy ember gondolkodik, Kajánnál azt is tudjuk, mire gondol.

De felesleges méricskélteni, ki ő, s mi inkább. Festő szakon végzett a Képzőművészeti Főiskolán, de sose festett, a színek nem is érdekelték. Karikatúristaként élte le az életét, több ezer karikatúra mögé rejtve a filozófust meg a grafikut, vagy inkább karikatúrába építve ezt is, azt is. Ettől különleges és egyedülálló. Mondhatnám „kajánul”, hogy kell is a plusz municiót karikatúráiba, hiszen gúnyrajzai elég sok mindennek híjjával vannak. Például éppen a maró gúnynak, helyette legtöbbször „csak” finom ironia van, kevés a gonoszkodás, a gyilkos vitriol, a torzító túlzás. Nála még a csúnya politikusok is majdhogynem szépek. A silánytetteket ábrázolja. Meglehet, nála még III. Richárdnak se lenne púpja. Talán mert a túlzást nem érdekes túlozni. Mi jön a púp után? Még nagyobb púp? Lehet, hogy ezért szépek a politikusai...

Pedig tőle tudom, hogy a karikatúra az olasz caricare, azaz túlozni szóból származik, szimbóluma pedig a túlpakolt szekér, ezért van ott a szóban a szekér (carrus). Kaján Tibor életműve ugyan csak emlékeztethet egy gazdagon megrakott szekérré – több mint hatvan év termése, sok ezer rajz. Sőt nem is egy szekér van, hanem legalább

kető. A lapokban - többek közt a *Ludas Matyi*ban, az *Új Tükör*ben, a *Magyar Hírlap*ban - önálló és illusztrált könyvek sokaságában megjelent karikatúrák mellett van egy máig kiadatlan grafikai életmű is, darabjainak többsége ugyancsak karikatúrának indult, de „csak” grafika lett belőle. A direkt mondanivaló terhé nem cipelő szabad, elegáns, szép vonalak, vonalstruktúrák, rajzi aforizmák, ötletek egy debütáló nagy grafikusról fognak árulkodni, ha egy kiállításra – reméljük, nemso-kára – kinyithatják majd néma szájukat. Ez persze inkább csak neki lesz meglepetés: megmutatkozik az eddig rejtőző grafikus, akit eddig is jól ismertünk. A látható rajzaiból.

Végül is hogyan jellemezem a túlzás művészetének kilencvenéves mesterét?

Kaján Tibor túl jó. Túlságosan nemes lelkű, szilárd jellemű. Túl tehetséges, túl szerény, túl becsületes. Csupa túlzás. Valóságos karikatúra.

Válasz Fischer Ádámnak

Tamás Gáspár Miklós
NÉPSZABADSÁG

Fischer Ádámnak, a kiváló muzsikusként természetesen igaza van a sajnálatunkra és részvétünkre érdemes Bayer Zsolttal, az egykori újságíróval szemben („Válasz Bayer Zsoltnak”, *Népszabadság*, 2011. február 24.), nem is erről akarok írni.

Nem Fischer karnagy általános álláspontjával, hanem az érvrendszerével és a történelmi tudásával van – nagyon nagy – baj. Ő, mint mondja, azok közé tartozik, „...akik világnézetüktől függetlenül azt kívánják, hogy a magyarországi jobboldal mindenkor vezető pártjának ideológiája a második világháború után kialakult európai konzervatív irányzatokhoz igazodjék, melyeket De Gaulle [helyesen: de Gaulle, mindig kis »d«-vel], Churchill, Adenauer neve fémjeléz. Azoké, akik a legelősebben elhatárolódtak a szélsőjobbtól... Adenauernek soha, a baloldallal folytatott leghevesebb harcai során sem jutott volna eszébe, hogy ellenük rasszista nézeteket valló csoportokkal kacsintson össze. És nem csak én szeretném, ha a Fidesz mai vezetői Adenauerről vennének példát, aki nem törődött azzal, hogy politikájával a titokban zsidóellenes szavazókat elriaszthatja, és ezzel a szélsőjobb pártjait erősítheti. Antiszemitákkal szóba sem állt...”

Mindebből sajnos semmi sem igaz.

Charles de Gaulle kétségtelenül az emigráns kormány és az ellenállás vezetője volt, bár korábban Pétain

szárnysegéde és a francia köztársaság nyílt ellenfele. (Ebben a korszakban a később szocialista Mitterrand „cagoulard” volt, azaz „csuklyás”, az egyik francia fasiszta mozgalom híve, majd a vichyi kollaboráns rezsim tisztségviselője, csak 1943-ban csatlakozott az ellenálláshoz, mint sok más szélsőjobboldali.) Charles de Gaulle nem mint antifasiszta, hanem mint francia hazafi szegült szembe az idegen megszállóval; amint remek önéletrajzából kiderül, nem volt híve a III. Köztársaságnak és a népfrontnak. A háború után alakított gaulle-ista párt legelső vonalában katolikus-konzervatív ellenállók voltak, de a párt fölcsívta a pétainisták nagy tömegét. Amikor de Gaulle 1958-ban újra hatalomra került, a szélsőjobboldal támogatta, bár ezt a támogatást a francia Algéria föladása miatt elvesztette. Ez nem akadályozta meg abban, hogy a náci kollaboráns Papont tegye meg rendőrfőnöknek, akivel együttműködött a pá-

enció legfőbb szószólója; ő volt az első, aki – Irakban – légitámadással „pacifikálta” a civil lakosságot; a húszas években Mussolini lelkes csodálója. (Mint nálunk Kosztolányi, Ignótus, Füst Milán. Nem csak Gömbös!) Kifejezetten támogatta a Duce abesszíniai (etiópai) gyarmatosító agresszióját. Terve a második világháború után – faji alapon – az angolszász világszövetség volt, az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és a brit domíniumok (Kanada, Ausztrália, Új-Zéland) részvételével – és Németország három részre szakítása. Magyarország – Ausztriával és Bajorországgal együtt – valamiféle katolikus monarchia része kellett volna hogy legyen... A Munkáspárt ellen már a háború után nem állt antiszemita kampányt folytatni Harold J. Laski származására hivatkozva. Churchill nem csak ez volt – de ez is volt.

Adenauer – s ez zenészek talán fontos lehet – kölni főpolgármesterként avval hívta föl magára a figyelmet,

Kaján Tibor

rizsi arab tüntetéseket követő mérszálásokban, amikor algériaiak hulláját sodorta tucájával a Szajna. Hasonló figurák százai népesítették be a gaulle-ista adminisztrációt; az ellenállás hagyománya sokszor nem volt több, mint dekoráció és kirakat. Az 1967-i közel-keleti háború alkalmával de Gaulle híres sajtóértekezletén azt mondta a zsidóságról (nem Izrael államról!), hogy „peuple d’élite, sur de lui et dominé” („elitnép, magabiztos és uralkodó hajlamú”). Charles de Gaulle nem volt a zsidó nép barátja, és soha nem volt intranzigens a szélsőjobboldallal szemben. (Papont egyébként Mitterrand elnök is megtartotta; Mitterrand korábban részt vett a IV. Köztársaság azon kormányaiban – belügyminiszterként is! –, amelyek kintásokkal és népiirtással óhajtották elodázni Algéria és az egész Magreb elszakadását.)

Churchill a búr háború egyik vezető és vérszomjas kalandora volt; mint gyarmatügyi miniszter a „színes népekkel” szemben radikális rasszista; 1918/19-ben a szovjetellenes katonai inter-

venió legfőbb szószólója; ő volt az első, aki – Irakban – légitámadással „pacifikálta” a civil lakosságot; a húszas években Mussolini lelkes csodálója. (Mint nálunk Kosztolányi, Ignótus, Füst Milán. Nem csak Gömbös!) Kifejezetten támogatta a Duce abesszíniai (etiópai) gyarmatosító agresszióját. Terve a második világháború után – faji alapon – az angolszász világszövetség volt, az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és a brit domíniumok (Kanada, Ausztrália, Új-Zéland) részvételével – és Németország három részre szakítása. Magyarország – Ausztriával és Bajorországgal együtt – valamiféle katolikus monarchia része kellett volna hogy legyen... A Munkáspárt ellen már a háború után nem állt antiszemita kampányt folytatni Harold J. Laski származására hivatkozva. Churchill nem csak ez volt – de ez is volt.

Adenauer – s ez zenészek talán fontos lehet – kölni főpolgármesterként avval hívta föl magára a figyelmet,

mányt (amely ma is hatályos) hírneves náci jogászok dolgozták ki; egyikük álnéven haláláig írt cikkeket a *Deutsche Soldatenzeitung*ba, az SS-veteránok lapjába. Közismert dolog, hogy Adenauer egyik utóda, dr. Kurt-Georg Kiesinger szövetségi kancellár (CDU) náci párttag volt, Filbinger baden-württembergi miniszterelnök (CDU) pedig a hadiflottánál (Kriegsmarine) volt hadbíró, még 1945 májusában is halál nyugodtan ítélgette halálra a katonaszökevényeket. És így tovább.

Mіндеz közhely, ezerszer elmesélt, banális történet, csak az nem tudja, aki nem akarja.

Bár a történelmi tudás sebesen hanyatlak. Az egyik legbefolyásosabb pesti hetilap friss számában olvassuk: „Charles Maurras a Vichy-köztársaság radikálisan jobboldali főideológusa volt.” Mármost a vichyi rendszer leglényegéhez tartozik, hogy nem volt köztársaság: hivatalos neve „a Francia Állam” volt (État Français), jel-szava – a szabadság, egyenlőség, testvériség helyett – a „család, munka, haza” („famille, travail, patrie”) lett, fő ideológusa, ha volt ilyen, lehetett Drieu La Rochelle vagy Pierre Brailach, de semmiképpen nem az öreg Maurras, aki ugyan kollaboráns volt és meggyőződéses hazaáruló, de a háborús években már befolyás nélkül. Pétain marsallhoz hasonlóan Horthy Miklós altengernagy is kikerítte volna magának, ha király nélküli királyságát valaki „köztársaságnak” meri nevezni. Egyébként: ma hivatalos állami dokumentumok (pl. az alkotmányozási kérdőív felzete és föladója) „Magyarország kormányáról”, mások pedig „a Magyar Országgyűlésről” beszélnek, pedig az érvényes név „a Magyar Köztársaság kormánya”, illetve „a Magyar Köztársaság Országgyűlése”, de úgy látszik, a „köztársaság” szót máris ejtette a hatalom...

A kelet-európai, így a magyarországi liberális demokráciák és humanisták naiv Nyugat-hite megejtő, de nem veszélytelen. Magyarországi liberálisok nyilatkoznak a fajgyűlölet veszedelméről és hasonlókról olyan lapoknak, mint az *F. A. Z.* és a *Die Welt* – jól tennék, ha néha olvasnák is ezeket a lapokat. Figyelmesen. Az a nyugati konszenzus, amely nem tűri az antiszemizmust, csak 1968 után alakult ki, nem szabad antedatálni, a nálunk mind exkomcsi, mind konzervatív oldalról utált és le-sajnált új baloldal hatalmas nyomására. Amikor Charles de Gaulle kormánya kiutasította Franciaországból a „német és zsidó” (így!) Daniel Cohn-Benditet – aki oly népszerű ma a magyarországi jobboldalon... –, akkor óriási tüntetés volt Párizsban,

transzparenszekkel és szavalókórusokkal: „Nous sommes tous des Juifs allemands!” („Mind német zsidók vagyunk!”) Nem, ez nem de Gaulle, Churchill és Adenauer szelleme. Ezek az éltes urak gyűlölték a lázadó diákokat és fiatal munkásokat. Nem. Orbán Viktor csakugyan de Gaulle, Churchill, Adenauer autentikus követője. Ők se szerették a náciakat, Orbán se szereti őket. Ők is megtűrték a náciakat, Orbán is megtűri őket.

Félreértés ne essék: az antináci koalíció – a részvevők (Sztálint nem is említettük...) rettenetességei ellenére – megmentette a világot, és vannak konzervatívok (ilyen volt Margaret Thatcher, Helmut Kohl, Jacques Chirac), akik megfelelnek Fischer Ádám eszményének, akármennyire inog mostanában a Nyugat antirasszista elkötelezettsége a bevándorlókérdés miatt. Angela Merkel, David Cameron, Nicolas Sarkozy bejelentése „a multikulti végéről” fölöttébb vészjósló, nem beszélve az egyre represszívabb európai gyakorlatról. De emiatt még Fischer Ádám eszménye nem fikatív – csak a történelmi valóság ellentmondásos. Ezt bizonyára ő is tudja, csak nem volt tere – az enyémnél sokkal rövidebb írásában – ezt kifejezni.

Az élet nem olyan szép – még annyira se szép –, mint amilyennek a derék, rokon-szenves, humanista zenész gondolja. Soha nem volt az. Nem is lesz.

Kedves TGM!

Cikkéhez csak gratulálni tudok, nagyon meg vagyok hatva, hogy ilyen részletesen reagált írásomra. Ha jól értem, a vitatott kérdés csak az, hogy a jelenlegi magyar kormány párt ideológiailag két vagy három nyugat-európai brosúrával van-e elmaradva, tehát, hogy a rasszisták befogadása 1945 vagy 1968 óta számít-e a mérsékeltnek nevezett jobboldalon tabunak. Ön a szakember, biztos Önnek van igaza, bár én változatlanul azt hiszem, ha annak idején Adenauer környezetéből valaki olyan cikket írt volna, mint Bayer Zsolt idén januárban, őt még akkoriban is páros lábbal rúgták volna ki a CDU-ból. Bayer nem álnéven ír, mint Adenauer munkatársai, hanem a sajátján, és neki nem rasszista múltja van, hanem rasszista jelene. De mindegy, nekem elég az is, ha abban egyetértünk, hogy csak 1968 óta botrány, ha egy ilyen ember egy magát jobbközép, polgárinak definiáló párt megbecsült tagja, ahol őt nem merik kizárni, mert a vezetés valószínűleg fél a „lelkes és borzalmas” tagságtól. Ez az, amibe nem szabad beletörődnünk.

Hálás köszönettel
őszinte híve, Fischer Ádám

Reformerek nehéz napjai

Ki vagy te, hé!?

Cristian Ghinea

România Liberă

Ezt kiabálta oda Cristian Predának egy PDL-s a tremből, amikor az EP-képviselő azt mondta, a párt jól tenné, ha adna a becsületére, még ha veszítene is szavazatokat. Tulajdonképpen a névtelen pédélésnek igaza van: Preda nem közülük való, nem ragasztott plakátokat, és nem vett részt a helyi stílikben, a területviesszolgáltatásokkal kapcsolatos üzletekben, a szavazatokkal való játszmákban párton belül és kívül. A „Ki vagy te, hé?” csupán mélylélektani kifejezése annak, ahogyan ezek az emberek szocializálódnak. Preda nem tartozik hozzájuk, más filmből való. Nagyon tiszteltem a három szamurájt, Predát, Macoveit, Voinescut, akik politikai harakirit követtek el a PDL-ben. Azonban az ő kíséreltetük arra, hogy feddhetlenségi szabályokat honosítsanak meg a pártban, abból a gondolatból indul ki, hogy hiányzanak a jó szabályozások. Holott nem így van: a PDL-ben olyan emberekben van hiány, akik a jó szabályokat alkalmazzák. Tehát bármennyit finomítanád a szabályokat, nem sokra mérsz vele. A PDL-nek volt már néhány szabálya, csak hogy nem alkalmazta azokat. Volt egy feltehetően erős etikai bizottsága is, mert annak elnökét a kongresszus választotta meg. Csak hogy az elnök is, a bizottság is mélyen durmolt az utóbbi években. A szabályok újabb megváltoztatása most csupán a három politikus kétségbeesett taktikája, akiknek amúgy sincs túl sok más eszközük, mint hogy újból és újból felélesszék az etikai bizottság vitát, abban a reményben, hogy gyökeret verhet. Legvitatottabb javaslatuk – a pártból való automatikus felfüggesztése azoknak, akiket bíróság elé állítottak – rendkívüli eszközökkel próbálna megoldani egy normális eszközzel megoldhatatlan problémát. Mi lett volna a normalitás? Normális az lett volna, hogy a PDL-nek az a bizonyos etikai bizottsága megvizsgálja a bírósági eseteket, és válaszokat adna néhány kérdésre a közvéleménynek: 1) az X elleni vádak hitelesek-e, vagy csak az ügyészek kákán csomót keresése az egész (érvekkel alátámasztva)? 2) visszaélt-e X köztisztviselői funkciójával/párttagságával? 3) hasonlított-e X a per folyamán annak, hogy személyét a párttal társítják, meg tudja-e félemlíteni a bírakat betöltött funkciójával, árthat-e a párt imázsának? Ha e kérdések bármelyikére „igen” a válasz, a bizottságnak ki kell zárnia X-et a pártból. Nem, ne mondják, hogy ez az igazságszolgáltatás dolga. A

párt is, egy igazi etikai bizottságnak pedig saját vizsgálatot kellene indítania, hiszen ezért nevezik „bizottságnak” és nem „szotyolát rágcáló állampolgárok csoportjának”. A független vizsgálóbizottságok banális képviselmények a modern nyugati pártokban (és kormányokban). Ha Cristian Boureanu nem hallott róluk, ez nem jelenti azt, hogy nem léteznek, csak azt, hogy Boureanunak még olvasnia kell. És mert nem tette meg, a PDL véget nem érő botrányokban poshadt. Amire a Macovei–Preda–Voinescu csoport reakciója az volt, hogy kétségbeesett megoldást javasolt: ha nincs politikai akarat egy ilyen tisztességes eljáráshoz, nem tehetünk egyebet, mint hogy automatikusan felfüggesztjük a bíróság elé állítottakat. Ez volt az a pillanat, amikor Boureanu & Co a nekik megfelelő zónába terelték a vitát: az ártatlanság vélelméhez. Olyan szép és nemes gondolat ez, amelyet a reformerek, úgy tűnik, lábbal tipornak. Hogy lehet egyet nem érteni az ártatlanság vélelmével?! Pfuj, reformerek, le velük! (...) A javaslatot ejtették, és abban maradtak, hogy a párt esetről esetre alkalmazzák az új szabályokat. Kiváló sebtapaszt a falábra, hiszen ugyanaz a párt ez, amelyik a régi szabályokat sem alkalmazta. Miért alkalmazzák az újakat? Nem fogják. Az automatikus felfüggesztés nem arany szabály, amely mindig mindenki problémáját megoldja. Sőt, gyakorlati zavarokhoz is vezethet (ha bármelyik belső ellenfeledet kidobhatod a pártból, nézd csak meg, hogy megugrik a korrupció ára az ügyészeknél). Ha a PDL tanúbizonyosságát adta volna, hogy van politikai akarata, és komolyan megvizsgálja a korrupcióval vádolt tagjai eseteit, nem lett volna szükség efféle. Mi több, képtelenség lett volna, hogy a Macovei-csoport ilyen javaslatot álljon elő. Az automatikus felfüggesztés jó megoldás a PDL mostani problémájára, vagyis arra, hogy semmit sem tesznek a korrupcióval vádoltak ellen. Olvastam a minap a *România Liberă*-ban a Poteraş polgármester ellen felhozott vádakat. Egy egész maffiahálózatról van szó. A polgármesteri hivatal megtagadja bizonyos területek viesszolgáltatását az arra jogosultaknak, mire jól értesült üzletemberek alacsonyabb áron felvásárolják a területeket, és akkor csodák csodájára a probléma egy csapásra megoldódik, és az emberek megkapják jogaikat. Ehhez emberek kellenek a polgármesteri hivatalban, több igazgatósnak, jegyzők, bírák. Ez nem egy olyan korrupciós eset, amelyben Poteraş felébred egy szép reggelen, és nyélbe üt egy

üzletecskét – ez intézményesített korrupció. Ne tudtak volna erről a történetről a párt helyi fiókjának emberei? Hiszen a polgármesteri hivatal tele van a párt embereivel, akik ide-oda járnak a két intézmény között, az nem lehet, hogy egy 60 millió eurós kárrol szóló információ nem jut el ide-oda. Ez csupán az ügyészek dolga lenne, a párt nem avatkozik bele? (Fordította: K. B. A.)

A munkatörvénykönyv igaz története

Dinu Patriciu

adevăru

A munkatörvénykönyv korszerűsítéséről 1990 óta szó van. Minduntalan terítékre került, valahányszor egyik vagy másik alakulat érdeke úgy kívánta, vagy erőteljesebbé vált a nyomás a „Porta”, vagyis Brüsszel irányából. Ez az oka, hogy noha 20 év alatt 18, egymást követő módosító törvény je-

lent meg, a kommunizmus idején született szabályozások többé-kevésbé életben maradtak, egyesek máig. A lényeg mindenesetre fennmaradt. Például a munkahelyi stabilitás ösztönzése a munkához való jog szavatolásával. Megszoktuk a jobbagysort. Az életre szóló munkaszerződés, a „régiség” pótlék, a munkahelyi lakáskiutalás – mind-mind a „földhözragadság” fenntartásának eszközei. 2002 körül, még mielőtt döntés született volna az európai uniós csatlakozásról, kiélesedett a vita a munkaviszonyról. Akkor egy nemzetközi hírű amerikai jogász, aki különben másfél évtizeden át Romániában tevékenykedett, kidolgozott egy munkatörvénykönyv-tervezetet. Elképzelései, amelyek kiegészültek a vele együttműködő néhány lelkes kapitalista gondolataival, leépítették volna a munkaadók és a munkavállalók közötti viszony romos alapjait. Felszabadították volna az egyéni munkaszerződést, a szabad megállapodáson alapuló jogokat és kötelezettségeket, a teljesítmény mérésének és annak a megállapítását, hogy miként részese-e az alkalmazott a saját, a csapata és a vállalat munkájának gyümölcseiből. A Ro-

mán-Amerikai Kereskedelmi Kamara égisze alatt előterjesztett tervezet visszhang nélkül maradt, a sajtóbeli zörejeket leszámítva. Az ország akkori vezetői nagy hirtelen összegyűrték a legképtelenebb előírásokat a kontinens legszocialistább államainak legmerevebb törvényeivel. Demokratikus dallamra átvette a kompozíció nem sokban különbözött az előző törvénykezéstől. Újra bebizonyosodott, hogy a mimetizmus szörnyeket szül, amikor az egyetlen érv a „mások is így csinálják”, és senki nem kutatja a normák mögötti gondolatot. 2005-ben az ügyvéd tervezetét átvette a Külföldi Befektetők Tanácsa és a Romániai Munkáltatói Szövetség Egyesülete. Azonban gyengének bizonyultak a szakszervezetekkel szemben a demagógia és a populizmus előtt. Az elfogadott törvényszöveg egyfajta átoknak bizonyult a munkaadók számára. A szabályozások által okozott károk felmérhetetlenek, az eredmény egyfelől a hazai vállalatok vonatott fejlődése, másfelől a potenciális beruházások elmaradása. Ha

Preda, Macovei, Voinescu – politikai harakiri

nem lehet megvalni egyetlen munkástól sem, függetlenül a vállalat helyzetétől és attól, hogy el tudja-e látni a feladatát, ha a vállalat szerkezete nem alakítható a piaci körülményekhez – nincs ezeknél biztosabb fékje a növekedésnek. A mostani kormány a gazdasági visszaesés miatti kétségbeesésében elfogadott egy „új” javaslatot a Külföldi Beruházók Tanácsától. Így vált az amerikai jogász által készített szöveg törvénytervezetté. Akik pedig korábban éveken át összevissza „vagdoszták”, ma hazafiasan, az igazuk tudatában a saját művüknek vallják. „A kormány amerikai akar faragni belőlünk” – írta címében minap az egyik napilap. Igenis, tisztelt urak, eltalálták! Azon reggelen, az autómban ülve mosolyogtam magamban az újságcímen, amikor egyszer csak csöngött a telefonom. A titkárnőm kapcsolta a munkaügyi minisztert, akit azelőtt nem ismertem személyesen. Udvariasan, sőt óvatosan megkérdezte, volna-e időm elolvasni a kormánytervezetet, és esetleg kiegészíteni a javaslataimmal. Elküldték a szöveget e-mailen. A mosolyból vígasság lett. Azonnal ráismertem, bár előző este hallottam a tévéhíradóban, hogy a kabinet el-

fogadta a „végleges” változatot. A következő órákban tettem néhány javaslatot, és hozzáfűztem egy rövid kommentárt. „A munkatörvénykönyv kormány által javasolt változatának megvan az az előnye, hogy rugalmasabbá teszi a munkaadó-munkavállaló viszonyt, és ezért üdvözlendő. Úgy gondolom, a szándékot tovább lehetne vinni, hogy létrejöjjön egy valódi munkapiac, illetve egyúttal csökkenjen a munkaerő költsége, következőképp nőjenek az állam közvetett és közvetlen bevételei. Az önnel folytatott beszélgetés alapján a célnak az adófizetői bázis kiterjesztését látom, illetve a munka eredményességének növelését – mind a munkás, mind a munkáltató szempontjából.” A félmegoldás is jobb a semmilyennél. A történet azonban továbbra is nevelés. A kormány felelősséget vállal a törvényért anélkül, hogy hinne benne, az ellenzék bizalmatlansági indítványt nyújt be, de abban csak a szociáldemokraták hisznek, a liberálisok két szék közt a pad alá kerülnek. Személy

szintén én a legképtelenebb változatnak örülnék: ha megbukna a kormány, de átmenne a törvénykönyv. (Fordította: Sz. L.)

A valóban létező szocializmus

Max Chafkin

Norvégiában magasak az adók, mindez azonban nem lohasztja a vállalkozókedvet. Az amerikai menedzser magazinja a szocializmus földjén készített beszámolójában döbbenetesen isméri el, hogy a jóléti állam és a magas újraelosztás élénkíti a piacot.

„Köszöntjük Norvégiában, ahol az üzleti életet az átláthatóság, a harcos egalitárizmus és a magas adók jellemzik. Igen, ez maga a szocializmus, az amerikai vezérgazdák rémálma” – írja Max Chafkin, az *Inc.com* menedzser magazin publicistája. Norvégia – csakúgy, mint a többi skandináv ország – a nagymérvű állami újraelosztás, a drága állami egészség- és oktatástyűg ellenére a versenyképesség és gazdasági növekedés tekintetében is a világ élvonalához tartozik. A progresszív személyi jövedelemadó igen magas, a nagy jövedelmekből közel ötven

százalék a levonás, és jelentős az évente fizetendő vagyónadó. A munkanélküliség ennek ellenére alacsony, mindössze 3,5 százalékos. A szegénység – hála a magas újraelosztásnak és foglalkoztatási rátának – gyakorlatilag ismeretlen. Az egy főre jutó GDP tekintetében Norvégia a világ első öt állama közé tartozik. A válság ellenére töretlen a növekedés: miközben a fejlett országok többsége – és leginkább az alacsony újraelosztást követő Írország, Izland és a három balti állam – jelentős visszaesést könyvelt el, a norvég gazdaság 2008-ban 4, 2009-ben 3 százalékkal nőtt (igaz, 2010-ben némileg visszaesett). A Global Entrepreneurship Monitor legfrissebb felmérése szerint Norvégiában jóval magasabb az új vállalkozások aránya a népesség lélekszámához képest, mint az Egyesült Államokban. Az amerikai Small Business Administration hasonló eredményre jutott. Mindez egy amerikai számára különösen meglepő, hiszen a köztudatban az él, hogy a gazdasági növekedés mindezekelőtt adócsökkentéssel serkenthető. Az amerikai kormányok – jobb és baloldaliak egyaránt – az elmúlt évtizedekben ezért folyamatosan adót csökkentettek. A jobboldal annak ellenére szocializmussal vádolja Obama elnököt, hogy ő sem merte eltörölni a gazdagoknak előnyös adókedvezményeket. Bár semmi sem igazolja, hogy ezzel sikerült volna élénkíteni a gazdaságot és fokozni a vállalkozási kedvet, az Egyesült Államokban megintatatlank az újraelosztással szembeni dogmák. „Manapság gazdasági hazaárulással ér fel bármi pozitívumot felhozni az adók mellett.” Chafkin bejárta Norvégiát, vállalatvezetőkkel és farmerekkel beszélt, hogy rájöjjön a titok nyitjára. Hogyan lehetséges, hogy a magas adók ellenére szárnyal a gazdaság? A magas adókból fenntartott ingyenes iskolák biztosítják a képzett munkaerőt. Sőt, az állam még a külföldi egyetemi tandíjba is beleszáll. Az egészségügyi ellátás alanyi jogon jár, így erre az adók befizetésén kívül sem a munkaadónak, sem a munkavállalónak nem kell pénzt áldoznia. Ellentétben a jövedelemadóval, a társasági adók rendkívül alacsonyak, ami szintén a vállalkozási kedvet erősíti. A megoldás tehát egyszerű: a norvégok nem tehernek tekintik az adókat, hanem hosszú távú befektetésnek. Még a vállalkozók többsége is így gondolkodik. Tudják, hogy a magas adókból az állam olyan szolgáltatásokat biztosít, amelyek megkönnyítik a vállalkozás elindítását. A progresszív adórendszer ráadásul még a társadalmi különbségek kiegyenlítését is segíti. (metazin.hu)

Oktatási törvény, gyakorlatban

Czédly József

A múlt heti *Törvénytárban*, az oktatási törvény alkalmazásáról szóló ismertetőm 16. pontjában írtam, a szakminisztérium utasítást fog közzétenni, hogyan szerezhetnek véglegesítést a diplomával rendelkező oktatók. Az erről szóló. 3. sz. útmutató (Instrucțiunii nr. 3/2011) a *Hivatalos Közlöny* február 18-i, 126. számában jelent meg, és a következőket tartalmazza:

Azok a diplomával rendelkező oktatók, akik a 2010–2011-es tanévben mint helyettesítők (suplinitor) voltak besorolva, és akik az új oktatási törvény életbelépése (2011. január 1.) előtti 3 évben részt vettek országos véglegesítő vizsgák egyikén és legalább 7-es osztályzatot kaptak, elnyerhetik véglegesítési kinevezésüket az illető tanintézetben, ha:

- igazolható az állás/katedra valós létezése;
- az iskola ügyvezető tanácsa (consiliu de administrație) beleegyezik a véglegesítésbe.

Ahhoz, hogy ezeknek a követelményeknek megfelelően és 2011. szeptember 1-jével véglegesített besorolást nyerjen arra az állásra/katedrára, ahol a 2010–2011-es tanévben mint helyettesítő működött, az érintett diplomával rendelkező oktatóknak meg kell felelnie az alább felsorolt valamennyi feltételnek:

- a) a 2010–2011-es tanévben, egy megyében, illetve Bukarestben levő egy vagy két tanintézet betöltetlen oktatói állásába/katedrájára volt besorolva mint helyette-

sítő a 2008. június-júliusi, 2009. júliusi, illetve 2010. júliusi országos véglegesítő versenyvizsgák egyikén szerzett, legalább 7-es osztályzat alapján;

b) olyan teljes oktatói állásra/katedrára kéri véglegesítését, ami nincs fenntartva más számára és biztosítva van a létezése legkevesebb 4 évre;

c) megfelel mindazon a feltételeknek és rendelkezik azokkal, kedvező véleményezésekkel, melyeket az otatásügyi miniszter 5.616/2010 és 3.184/2011 sz. rendeletei írnak elő.

Ha egy állás/katedra betöltésére egynél több személy jelentkezett, akkor előnyben kell részesíteni azt az oktatót, aki a véglegesítő vizsgán nagyobb osztályzatot kapott. Ha ennek alapján

sem lehet megállapítani, ki jogosult a véglegesítő kinevezésre, akkor figyelembe kell venni a tanulmányi évek és a diplomavizsga négy tizedessel kiszámított számtani átlagát. A pedagógiai líceumok végzősei esetében a négytizedes számtani átlag megállapításánál a tanulmányi évek és az érettségi vizsga eredményét kell figyelembe venni.

Abban az esetben, ha mindezek alapján sem sikerül megnevesíteni az állás betöltésére jogosult személyt, előnybe kell részesíteni azt az oktatót, akinek a lakhelye a betöltendő állás/katedra helységében van.

A véglegesítést igénylő kérvényt annak a tanintézetnek az ügyvezető tanácsához kell beadni, ahol a kérvényező mint helyettesítő

oktatót, kiegészítve a 3. sz. útmutató mellékletében közzétett formanyomtatványt. A tanintézet a kérvényt a megyei tanfelügyelőséghez irányítja, ahol miután leellenőrizik a kiírt feltételek betartását, végzést (decizie) hoznak az állás/katedra meg nem határozott időre (perioada nedeterminată) való elfoglalásáról, feltüntetve a szóba forgó, jogi személyiséggel rendelkező tanintézet nevét, az állás/katedra elnevezését és a tanítás nyelvét. A tanfelügyelőség végzése alapján a tanintézet igazgatója megköti a kinevezett oktatóval, 2011. szeptember 1-jei hatállyal, az egyéni munkaszerződést (contract individual de muncă).

Az Otatásügyi Minisztérium a *Hivatalos Közlöny* február 17-i, 123. számában tet-

te közzé 2. számú útmutatóját (Instrucțiunii nr. 2/2011) ami azt szabályozza, hogyan lehet elszámolni az utazási költségeit a közoktatásban foglalkoztatott oktatói személyzetnek. Az előírt eljárás a következő:

Az állami tanintézetek oktatói személyzete, akiknek nincs lakásuk, illetve nem lehet számukra lakást biztosítani abban a helységben, ahol katedrájuk/állásuk van, jogosult a lakhelye és a munkahelye közötti oda-vissza, közközlekedési szállítási eszközökön (mijloace de transport în comun) való utazás költségeinek megtérítésére. Amennyiben a lakhely és a munkahely között nem létezik közközlekedési eszköz és az ingázás saját tulajdonú gépkocsi használatával törté-

nik, akkor el lehet számolni, minden 100 km.-re, 7,5 l. prémium benzin árát. Ha létezik közközlekedés, de az érintett személy mégis saját gépkocsijával kíván ingázni, akkor a közközlekedés havi bérletével egyenlő összeget lehet elszámolni. Ha több oktatói személy ugyanazzal a gépkocsival ingázik, akkor csak a gépkocsi tulajdonosának lehet elszámolni a szállítási költségeket a fent említett módon.

Az ingázással járó szállítási költségeket az a helyi közigazgatási egység fedezi, ahol annak a tanintézetnek van a székhelye, ahol az oktató tanít. A szállítási költség megtérítését havonkénti elszámolás formájában lehet igényelni, mellékelve az utazási jegyeket, havi bérletet, illetve a benzinköltség elszámolásakor, az üzemanyag fogyasztását igazoló dokumentumokat. Ugyancsak szükséges a tanintézet vezetőségének az igazolása az utazási költségek megtérítését igénylő oktatói személyzetnek munkahelyen való napi jelenlétéről. A tanintézet ügyvezető tanácsa havonta nyújtja be a helyi tanácsnak az oktatói személyzet utazási költségeinek megtérítését igénylő elszámolását. Jogosultak az ingázáshoz szükséges utazási költségek megtérítésére azok az oktatók is, akik a tanintézetek mellé rendelt egységekben dolgoznak.

A felsőoktatási intézmények megtéríthetik, részben vagy egészben, saját pénzügyi forrásaikból azoknak az oktatóknak a szállás- és utazási költségeit akiknek, lakhelye más helységben van, mint a főiskola székhelye.

Változtak a közjegyzői tiszteletdíjak

Deák Levente

Az igazságügy-miniszter 2011. évi 46. rendeletével (megjelent a 2011. február 22-i 133. *Hivatalos Közlönyben*) jóváhagyta azokat az új tiszteletdíjakat, amelyeket a közjegyzők elvégzett szolgáltatásaikért ügyfeleiktől beszédhetnek. Ezeket különben nem maga a fenti központi államigazgatási jogszabály, hanem a Közjegyzők Országos Szövetsége dolgozta ki, és a miniszter jóváhagyta szabályrendelet és mellékletei (normele și anexele) tartalmazzák. Amint ez köztudott, a közjegyzők szakmai szervezete hónapok óta dolgozott az új jogszabály tervezetén, mert a gazdasági válság és az ebből következő visszaesett közjegyzői bevételek kikényszerítették a változtatást, a tiszteletdíjtábla átdolgozását, az egyes szolgáltatásokért kérhető összegek, némelyik tételnél drasztikusnak mondható csökkentését (akár 90 százalékkal is). Et-

től tehát a közjegyzői irodák forgalmuk fellendülését várják, azt, hogy az ügyfelek nem halogadják tovább, mondjuk a hagyatéki eljárás beindítását vagy jogügyletek hitelesítését, ezeknek közokiratba foglalását és megszerzett jogcímük betáblázását. Különben ezek az új tiszteletdíjak a 2005. évi 943/C. igazságügy-miniszteri rendeletet váltják, amit most kifejezetten hatályon kívül helyeztek.

Arra nem vállalkozhatunk, hogy a tiszteletdíjtábla valamennyi tételét ismertessük. A legfontosabbokról, a leggyakrabban előfordulókról azonban szót ejtünk. De előbb annyit, hogy vannak olyan szolgáltatások, amelyekért fix összegű tiszteletdíj kérhető, egyes esetekben megadott alsó és felső értékhatár között, míg másoknál a tiszteletdíjat a jogügyletben feltüntetett ár vagy érték alapján az ügyfelek bementa összeg, más esetben a közjegyzői kamara értéktáblája, azaz szakértői véleménye

vagy dokumentációja (expertiza notarială) alapján a közjegyző számolja ki.

Az a szabály nem változott tehát, hogy például az adásvételi szerződéseknel a felek meghatározta vételárát foglalhatják bele a jogügyletbe. Ha azonban ez kisebb annál, amelyet a közjegyzői szakértői vélemény vagy értéktábla az adott település körzetére és ezen belül magára az ingatlanra nevesít, akkor az értéktábla szerinti (minimális) vételár lesz a tiszteletdíj és az ingatlan-átruházási adó kiszámításának alapja akkor is, ha a felek ragaszkodnak a bementett vételárhoz. Néhány példát említek. Ha az ingatlan értéke 15 001 és 30 000 lej közötti, a tiszteletdíj 330 lej, amihez az 15 001 lej feletti összegre 1,6 százalékot még hozzáadnak. 30 001 és 60 000 lej közötti értéknel (árnál) a tiszteletdíj 580 lej, a 30 001 lej feletti értékre kiszámított 1,3 százalékot pedig az 580 lejhez hozzáadják. A legmagasabb

tiszteletdíj a 600 001 lej feletti ingatlanárnál van, ami 5080 lej, és ehhez jön még további 0,44 százalék a 600 001 lej és a tényleges ár vagy érték közötti különbözetre. Az „Első Ház” program (Programa „Prima Casa”) keretében megkötött adásvételi szerződések kedvezményezettjei (a vevők) a fenti módon kiszámított tiszteletdíjnak csak a 70 százalékát fizetik, mert ezeknek 30 százalékos kedvezmény jár.

A továbbiakban néhány fix összegű közjegyzői szolgáltatást említek. Az alapítványok és az egyesületek alapító okiratainak hitelesítéséért a tiszteletdíj 100 lej az első eredeti példányért, és további 15 lej minden másodlatért. A kereskedelmi társaságok alapító okiratainak hitelesítéséért a fizetendő tiszteletdíj, amennyiben az induló törzstőke nem pénzbenei, hanem természetbeni apport, nemkülönben egybeolvadás (fuziune) és különválás (divizare) esetén

a díj 100 és 200 lej közötti. A közokiratba foglalt meghatalmazásokért (diferite procuri) 30 és 70 lej közötti összeget kell fizetni, az aláírássok, az aláírásminták és a fordítók aláírásának hitelesítéséért pedig 30-50 lej közötti a tiszteletdíj. (Legalizarea semnăturii, a specimenelor de semnătură și a semnăturii traducătorului) Az itt említett szolgáltatások (iratok) közül valamivel többet kell fizetni a jogszerző és a tulajdonát ruházó meghatalmazások hitelesítéséért (procuri speciale imobiliare de dobândire și de instrăinare), tekintettel a kért közokirat „súlyára”, esetleg nem várt következményeire és ebből a közjegyzőre háruló fokozott felelősségre.

Az ismertett szabályrendelet 26. szakaszának 1. pontja sorolja azokat a kért és nyújtott közjegyzői iratokat, szolgáltatásokat, amelyek kiállításakor az ügyfelek mentesülnek a tiszteletdíj fizetése alól. Ilyenek például azok a hitelesített, saját fele-

lősségre adott nyilatkozatok, amelyek a munkanélküli-segély, a családi pótlék, az ösztöndíj, a volt politikai foglyok, háborús veteránok és özvegyeik, a fogyatékkal élő személyek különféle jogosultságának megállapításáért szükségesek az ügyekben eljáró hivataloknál, aztán a hagyatéki eljárás keretében a jövedelem nélküli vagy kis jövedelmű kiskorú örökösök, akik e megadott mentesség alapján ingyen kaphatják kézhez az örökös bizonyítványt. De nem fizetnek közjegyzői díjat azok sem, akiket, mint az egykori CEC-betétéseket, személygépkocsi helyett készpénzzel kártalanítanak.

Befejezésül még csak annyit, hogy egy régóta várt jogszabály lépett hatályba a *Hivatalos Közlönyben* történt megjelenése napján, amitől leginkább az ingatlanpiac fellendülését várják a közjegyzők, mellettük az ingatlanközvetítői irodák és minden bizonnyal az érdekelt ügyfelek is!

A sportos száguldozás csábítása

Szupergyors négykerekek uralják az idei genfi autókiállítást

Üzemanyagkrízis ide-oda, a svájci Genfben zajló autósza- lon újdonságait a sportautók uralják. A világ egyik legje- lentősebb gépkocsi-sereg- szemléjének szervezői ki is jelentették, hogy a mostani, immár 81. alkalommal meg- rendezett kiállítás közép- pontjában a formatervezés, a vezetés élménye és a szabad- ság kerül. Persze azért a hib- ridek is jelen vannak, külö- nösen a tanulmányautók te- rén dominálnak.

Lóerők csatája

Noha most viszonylag ke- vés középkategóriás modell- ről rántották le a leplet, bő- ven akad látnivaló. Kezdjük mindjárt a Lamborghini Aventadorral, amely komoly konkurenciát teremt a Ferrarinak, hiszen rendkívül agresszív a dizájnya, ugyan- akkor a márkára jellemző vonásait megőrizve 700 ló- erős. Egy teljesen új fejleszté- sű 6,5 literes, V12-es motor van benne – 18 kg-mal könnye- nyebb, mint a Lamborghini Murcielagóé –, amely 350 km/h-s végsebességre képes, ráadásul kevesebb mint há- rom másodperc alatt gyorsul nulláról százra. Szinte már vadászpülőre hajazó vo- nalvezetése a belső formater- vezésben is megmutatkozik, mivel rengeteg kapcsoló van a műszerfalon. Amúgy a szénszállal megerősített vá- zat a Boeing Aerospace-szel együtt fejlesztették ki, amely nagyban hozzájárul az ala-

A Hyundai az i40-el készül meghódítani a középkategóriás autók piacát

csony, 1575 kilogrammos tö- megéhez. A felfüggesztése is érdekes, hiszen kettős keresztlengekáros, nyomó- rudas megoldást választot- tak. Emiatt a rugót és a len- gésccsillapítót nem függőlege- sen, hanem vízszintesen épít- tették be, a hátsó kerekek pe- dig nagyobbak az elsőknél.

Persze a Ferrari is odatette magát, s ahogyan azt ígérte, lerántotta a leplet az első négykerék-meghajtásos mo- delljéről, az FF-ről. Arról már korábban beszámol- tunk, hogy az olaszok „cso- dagépet” egy 660 lóerős, 6,25 literes V12-es motor hajtja, hétsebességű, duplakuplung- os automataváltót kapott, és méreteiben is kifejezetten tá- gas. A belső tér viszont csak most vált nyilvánossá, s kide-

rült: hasonlít a tavaly bemu- tatott 458 Italiáéra.

A szupergyors autósodák sorába tartozik a Koenigsegg legújabb Agera R típusa is, amelyet ha bioetanollal tan- kolnak meg, akár 1115 lóerőt is produkálhat, ha hagyomá- nyos benzinnel, akkor 940 lóerős a V8-as. 450 km/h-s a végsebessége, emiatt a turbi- naszerű felnikre speciális ab- roncsokat terveztek a szüksé- ges tapadás biztosítására.

Modellfrissítések és újdonságok

A Genfben bemutatott sportautók sorába tartozik még a Bentley Supersport ICR, az Aston Martin Virage, a Gumpert Tornante, a Jaguar XKR-S, a Lexus

LFA Nürburgring, a Mase- rati GrandCabrio Sport és a Pagani Huayra is, de azért vannak hétköznapibb jármű- vek is a kiállításon. Lerántot- ták például a leplet a Hyundai legújabb modelljé- ről, az i40-ről. Svájcba a kombi változatot vitte el a gyártó, ezzel szeretne végre sikert elérni a középkategóri- ás autók piacán. A dél-kore- aiak éppen ezért dinamikus dizájnt terveztek az új mo- dellnek, és egyelőre egy 163 lóerős benzines vagy az új 1,7 literes 115 lóerős dízel- motor közül lehet választani. Volt is nagy tolongás kö- rülötte Genfben, így igazán ígéretesnek tűnik.

A Chevrolet standján vé- gre látható volt a Captiva SUV agresszívebb, ráncfel-

Célegyenesben a Világ Év Autója díjért

A Genfi Autószaalonon hozták nyilvánosságra a világ év autói díjak döntőseit. A 2004-től kiosztott World Car of the Year elismerésre már csak az új Audi A8-as, az 5-ös BMW és az európai év autója címet már magáénak tudó Nissan Leaf pályázhat. A World Performance Car of the Year, azaz a sportautók kategóriában a Ferrari 458 Italia, a Mercedes-Benz SLS AMG és a Porsche 911 Turbo mo- dellje került a döntőbe. A Ferrari a dizájn kategóriában is finalista lett, az Alfa Romeo Giulietta és az Aston Martin Rapide-del együtt. A World Green Car of the Year címért pedig a BMW 320d Efficient Dynamics Edition, a Chev- rolet Volt és a Nissan Leaf maradt versenyben. Az idei nyerteseket az április 21-ei, New Yorki Autószaalonon hoz- zák nyilvánosságra.

varrott változata, az Aveo szedán, valamint a Cruze öt- ajtós változata és persze a vérbeli muscle-car, a Cama- ro. A Volkswagen bemutatta Golf Cabrióját, a Mercedes a C-Class Coupéval érkezett, a Lancia az Ypsilon villo- gott, de az új Kia Picanto és Rio, valamint a 308-as Peug- eot és az Opel Antara fel- frissített változata is a premi- erek közé sorolandó.

Szériakészen a koncepciók

A közeljövőt elővetítendő kifejezetten sok koncepció- autót állítottak ki, köztük az új Suzuki Swift S-Con- ceptet. Ez 25 lóerővel erő- sebb az előzőnél, de túl sok részletet még nem fedtek fel a motorizációról. Az Alfa Romeo a kétüléses 4C Con- ceptet leplezte le, amelynek szériaváltozata már jövőre gyártásba kerül. 200 lóerős benzinnel kapott és a for-

matervezése is hozza a tőle megszokott stílust. A Skoda is lerántotta a leplet a VisionD fantázianevet viselő tanulmányautójáról, amely megőrizte ugyan az eddig megszokott jelentősebb for- majegyeket, de immár a cseh márka új logójával készült. Az Audi A3 Sedan Concept sem hozott sok újdonságot a formatervezésben, de 408 ló- erőre tornázták fel a motor- ját, s a fényszórói már új technikával készült LED-es lámpák. A tanulmányautók sorából mindenképp kitűnik a Rolls-Royce Phantomjá- nak elektromos változata, amely akár kétszáz kilomé- tert is képes megtenni egy- szeri feltöltéssel. A patinás brit gyártó két, egyenként 194,5 lóerős elektromotort épített be a benzinnel helyé- re, amellyel 160 km/h-s végsebességre képes. Ez per- sze elmarad a benzines vál- tozatnál, de az utastere vál- tozatlanul luxuskivitelű.

Hétszáz lóerős, 6,5 literes, V12-es motort kapott a Lamborghini legújabb szupersportautója

Szimpatikus lett a Suzuki Swift sportváltozatának új koncepciója

Programajánló

Színház Csikszereében

A kézdivásárhelyi Városi Színház március 11-én, 19 órától vendégszerepel Csik- szereében *Sóska, sült krumpli avagy A meccs* című előadásá- val. Jegyek kaphatók a Csíki Játékszín jegypénztárában, 10/15 lej értékben.

Kiállítás megnyitó Kézdivásárhelyen

A Vigadóban ma, március 11-én 17 órakor megnyílik

Ritók Lajos egyéni grafika- kiállítása.

Könyvbemutató Baróton

Az Erdővidék Múzeumá- nak Kászoni Gáspár Termé- ben ma, március 11-én 18 órakor az 1848-as forrada- lom kitörésének évfordulás ünnepe sorozatán Egyed Ákos akadémikus, történész találkozik az erdővidéki kö- zönséggel. *Erdély, 1848–1849* című könyvét Demeter László, valamint a Pallas-

Akadémia Kiadótól Tózsér József mutatja be.

Nőnap hangverseny Székelyudvarhelyen

A Székelyföldi Filharmó- nia szervezésében nőnap szimfonikus hangversenyt tartanak, a művelődési ház nagytermében március 13-án, vasárnap 18 órától. Mű- soron: J. S. Bach: Cha- conne; A. Vivaldi: C-dúr piccolóverseny; Fr. Schu- bert: VI. szimfónia. Szólis- ta: Nagy Éva – piccolo. Vezényel: Ilarion Ionescu Galați. A hangversenyre hölgyek számára díjtalan a belépés!

Kabaré Biharszentjánoson

Az MM Pódium március 13-án, vasárnap 17 órakor előadja a *Nekem mindegy* című kabaréját a művelődési házban, 19.30-kor pedig a borsi művelődési házban. Jegyek elővételben is kaphat-ók a helyszíneken. Egy be- lépőjegy 12 lejbe kerül.

Színház Kolozsváron

A Kolozsvári Magyar Színház hétvégi előadásai: március 11-én: Csehov: *Ványa bácsi*, 19 órától Stú- dió-előadás. Szombaton, március 12-én, Marin Drzic:

Dundo Maroje, 20 órától, stúdió-előadás. Vasárnap, március 13-án Csehov: *Há- rom nővér*, 19 órától, Nagy- színpad. Csak 14 éven felüli-eknek.

Kabaré Marosvásárhelyen

A Hahota színtársulat március 12-én, szombaton este 19 órától, a Maros Mű- vészegyesület termében mu- tatja be a *Szenzációs bonyodal- mak* című zenés retró kabaré- előadását. Szereplők: Pus- kás Győző, Székely M. Éva, Kelemen Barna, Cseke Pé- ter, Boér Orsolya és Gönczi Katalin. Jegyek elővételben

a Maros Művészegyesület és a Kultúrpalota jegypénztá- rainál kaphatók.

Kiállítás Csikszereében

Hargita Megye Tanácsa és a Gyergyószárhegyi Kultu- rális és Művészeti Központ szervezésében ma, március 11-én 18 órától a Megyehá- za Galériában a zsombolyai művésztelep kiállításának megnyitóját tartják. Házi- gazda: Hargita Megye Taná- csa. A művésztelepről Kaba Gábor, Zsombolya polgár- mestere beszél, a tárlatot Tú- ros Eszter művészettörté- nész nyitja meg.

Vesebetegségek

A vesebetegség és a szív-ér rendszeri betegségek összefüggéseire hívták fel világszerte a figyelmet március 10-én, a vese világnapján. Jelenleg minden tíz felnőttből egy érintett valamilyen vese-működési zavarban, betegségben. Ma már a vesebetegség akár egy egyszerű vizeletvizsgálattal is kiszűrhető, korai fázisban jól kezelhető.

A legtöbb ember nincs tisztában azzal, hogy milyen kulcsfontosságú szerepet tölt be szervezetük működésében a vese, és hogy a vesekárosodás milyen komoly, akár végzetes következményekkel járhat. A vesebetegség előfordulása napjainkban egyre gyakoribb, a betegek száma évente mintegy 6-7 százalékkal növekszik.

A vesebetegség okai

A vesebetegség kialakulásának hátterében leggyakrabban olyan népbetegségek találhatók, mint a magas vérnyomás, illetve a diabétesz, vagy e kettő kombinációja. Előrehaladott vesekárosodás esetében jelentősen beszűkül a veseműködés. Ennek következtében egyre részlet a szervezetben felhalmozódnak a káros anyagok, másfelől pedig a vese nem képes eltávolítani a felesleges folyadékmenyiséget. A krónikus vesebetegség legtöbb esetben nagyon sokáig nem okoz semmilyen tünetet, s amikor észreveszik, gyakran már késő. Ez esetben nem marad más megoldás, csak a beteg élete végéig tartó dialízis, vagy a transzplantáció.

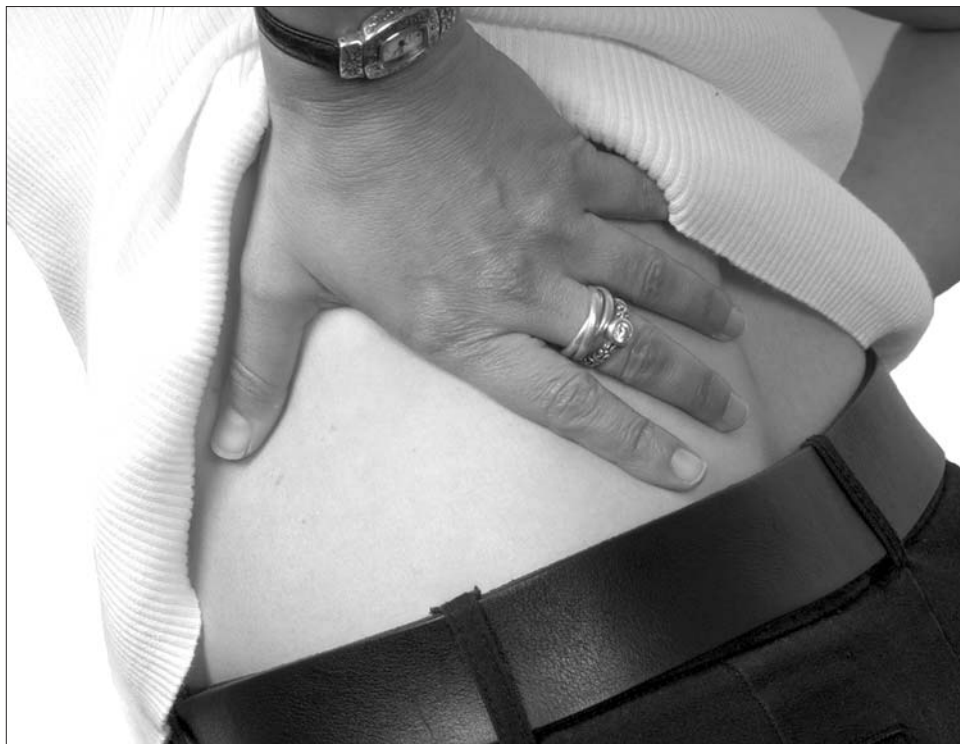
A probléma nagyon gyakran az, hogy az érintettek többsége a súlyosabb tünetek megjelenéséig nem is tud szervi problémájáról, holott a vese „meghibásodása”, a hozzá társuló vagy azt kivál-

tó betegségek többsége könnyen és gyorsan felismerhető lenne (például legalább évente kétszer, háromszor elvégzett rutin szűrő-, illetve laborvizsgálatokkal).

Előfordulhat, hogy a vese működési zavarait, megbetegedését örökletes hajlam okozza. A vesekövességben szerepe lehet a genetikai örökségünknek is, ám – megfelelő kockázatkezeléssel – jó eséllyel méréselhetjük a kőképződés esélyét.

Fertőzések, gyulladások, anyagcserezavarok

A vesebetegségek többsége gyulladásos eredetű. Vesélyesebb forma az autoimmun betegség, amely a működő veseszövetet károsítja, és a szervezetben zajló fertőzések, gyulladások súlyos szövődménye. Kiváltója lehet akár egy gennyes torokgyulladás, de akár a gyuladt íny, a rossz fogak is vese-gyulladásához vezethetnek. A vesemedence-gyulladást – főleg nőknél – a gyakori, kezeletlen hólyaghurut, a férfiaknál pedig a prosztata megnagyobbodása miatt pangó vizelet okozza. Az elhanyagolt hólyaghurut következtében kialakuló vesemedence-gyulladás – amennyiben több alkalommal tér vissza – a vese elégtelen működését, leállását okozhatja. A vese megbetegedését előidézheti

például a köszvény is. Ez a fájdalmas ízületi gyulladás valójában egyfajta anyagcserezavar, amely a húgysav fokozott vagy éppen elégtelen termelődésével függ össze.

Veseprobléma-tünetek

Deréktáji, hasi panaszok mögött általában vesebetegség sejtethető, de el kell különíteni a többi gyulladásos betegségtől is. Itt megemlítjük a mozgásszervi, sebészeti, nőgyógyászati, illetve belgyógyászati betegségeket. Általánosságban azért elmondható, hogy a vesebetegség okozta deréktáji fájdalom rendszerint csak az egyik oldalon (a beteg vese oldalán) napszaktól függetlenül jelentkezik, mozgással, testhelyeztetéssel általában nem függ össze. Persze itt is vannak kivételek. Például vesesüllyedés esetén hosszú állásorok jelentkeznek tompa, húzó jellegű fájdalommal.

A vesepanaszok megjelenési formái három csoportba különíthetők el. Tompa,

idült vesefájdalom: ez általában enyhe jellegű, tompa, bizonytalan kezdetű. Kísérheti húgyúti gyulladásos tünetek mellett hőemelkedés. Oka: vesetérfogot növekedéssel járó folyamatok (daganat, cysta, üregrendszeri tágulat).

Vesegörcs: hirtelen fellépő, nagyon erős, szinte elviselhetetlen vesetáji fájdalom, mely helyi panasz mellett gyakran kisugárzik ágyéki, vagy külső nemi szervek régiójára. Gyakran látunk reflexes alapon kialakuló hányingert, hányást, de hasi puffadás, székrekedés kísérheti. Láz nincs, de vérvizelés kísérheti. Oka a hirtelen fellépő vizeletelvezési akadály, a vesében vagy a vesevezetékben. Leggyakrabban kő, esetleg daganatos vérzésből kialakuló véralvadék okozhatja.

Heveny vesetáji fájdalom, láz kíséretében. Órák esetleg egy-két nap alatt kialakuló vesetáji fájdalom. Kevésbé erős, inkább állandó jellegű tompa. Kezdetől fogva magas lázzal jár, gyakran hidegrázás is kíséri. A beteg el-

esett, szeptikus állapotú is lehet. Oka: a vese-parenchima fertőzése révén kialakuló heveny pyelonephritis (vese- és a vesemedence-gyulladás).

Mit tehetünk az egészséges veséért?

A közhiedelemmel ellentétben a vesét nem szükséges melegen tartani, hiszen ha bármilyen gyulladásos folyamat van, orvosilag a vesét jelegjük. Főleg nők körében oly gyakran előforduló felfázás sem felfázásból adódó megbetegedés, hiszen a felfázás helyett megfázást kéne említeni. A felfázásos tünetcsoport a hólyag gyulladását foglalja magába, és ez valamilyen fertőzéses eredetű. Leggyakrabban nyáron jelentkeznek, általában bakteriális jellegű, és gyakran kíséri nőgyógyászati, hüvelyi gyulladás, folyás. Az ilyenkor rutinszerűen bekapott 1-2 tabletta antibiotikum a teljes folyamatot nem gyógyítja meg, így találkozunk a havonta, 3 hetente visszatérő felfázásos tünetekkel.

Az orvos válaszol

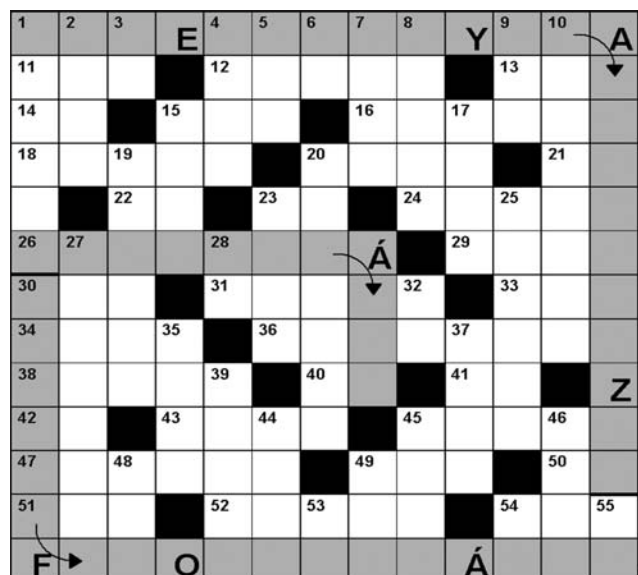
A férjemmel most tervezzük az első babát. Azt hallottam, hogy ha savas a nő szervezete, akkor nehezebben esik teherbe. Igaz ez?

A globális felmelegedés és az egészségtelen táplálkozás próbára teszi a szervezet sav-bázis egyensúlyát. Ez teret enged a gombák és más kórokozók elszaporodásának. A felborult egyensúly gátolhatja a fehérjék, ásványi anyagok, vitaminok felszívódását, és így a szervezet rosszabb hatásfokkal fog működni. Gyakoriak ilyenkor a hüvelyi fertőzések, a menstruációs zavarok, férfiaknál a prosztatagyulladás, aminek következtében potenciazavarok léphetnek fel. A panaszok, tünetek nem kedveznek a szexuális együtt létnek, pszichésen csökkentik a nemi vágyat. Egy táplálék savas vagy lúgos jellege azt jelenti, hogy a lebomlás során a végtermékek inkább savasak vagy lúgosak. Azok az élelmiszerek, amelyeket általánosságban is egészségesnek tartunk, nyers tej, zöldségek, gyümölcsök, növényi olajok és ásványvíz lúgosítanak. Igyekezzenek minél többet friss levegőt tartózkodni és mozogni, hogy anyagcseréjük jól működjön. Kerüljék az érintkezést a vegyszerekkel. Gyógyszereket is csak indokolt esetben, a lehető legkisebb mennyiségben és ideig szedjenek. A szükséges folyadékbevitel és a hasznos természetes anyagok bevitel a szervezetbe különböző gyógyteák formájában sokszor csodákra képes. Az elsavasodásra főleg a növények szárából-leveleiből készített teák fogyasztása ajánlott. Ha a gyomor is elsavasodott, a keverékbe keverjük kálmogyókeret. Az egyik legjobb megoldás a szódabikarbónás fürdőkúra. Ha képesek rá száműztek az ételkezből a finomlisztet, a finomított cukrot, mert ez a csúcshatás a savasodásnál.

Dr. Győri György

Igazi orvos

- A gyógyszer, amit felírtam magának, használt?
- Oh, igen!
- Csakugyan jó volt?
- Igen. Csakugyan.

– Na, nézze csak – mondja az orvos elgondolkodva – ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. A poén első része. 11. Albánia NOB-jele. 12. Búzát vágó. 13. Rag, a -hoz és -höz társa. 14. Provence szélei! 15. Több szem többet ...; közmondás. 16. Dél-amerikai lámafajta szőre. 18. Áramerősség mértékegysége. 20. Ósapa. 21. Intel Pentium (röv.). 22. Hajszálak! 23. Frequency Generator (röv.). 24. Olajbogyó. 26. A poén második része. 29. ... Zamorano; veterán chilei labdarúgó. 30. Idő. 31. Lent (rég.). 33. Épületszárny. 34. Házasság. 36. Ilyen a székely észjárás! 38. Általvető. 40. Zenekar (röv.). 41. Igavonó állat. 42. Steril (röv.). 43. Esélyt csökkent. 45. Nyíregyháza része. 47. ... és Kotkoda; magyar rajzfilm. 49. Pamela becézve. 50. Royal Mail (röv.). 51. ... regénye (Gárdonyi). 52. Dalmú. 54. Páholy.

Függőleges: 1. Bombatöltelék. 2. Egyfajta áramforrás. 3. Kollégiumi belépő (röv.). 4. Filmrendező (Gyula). 5. Gazt pusztít. 6. Bent csal! 7. ... tör; elől megy. 8. Gömb alakú tárgy. 9. Norvég zenekar. 10. Számára készítették. 15. Ferdén lefelé irányul. 17. Pál becézve. 19. Siralom. 20. Félelmet, szorongást kelt valakiben. 23. Horony. 25. Szaporodás-féle. 27. Nem analfabéta. 28. A tegnapi holnapja. 30. A poén harmadik része. 32. Tavasz vetésű (röv.). 35. Kulcsot használó. 37. Egy fialásból való utódok összessége. 39. Égéstermék. 44. Porcelán dísz tárgy. 45. Svéd autómárka. 46. Királyi szék. 48. Vuk apja. 49. ... és kontra. 53. Két sertes! 54. Tablón vannak! 55. Római 11.

6		1			4
	3				
		6	4	3	2
	6	3	1	9	
		5			3
				6	7
5	9	8			1
2	1				7
	8	4			9

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

2	8	3	4	5	6	1	9	7
1	5	9	2	7	3	6	8	4
4	7	6	1	8	9	5	3	2
5	4	1	3	2	7	9	6	8
8	9	7	6	4	1	2	5	3
3	6	2	8	9	5	4	7	1
7	1	5	9	3	2	8	4	6
9	2	8	7	6	4	3	1	5
6	3	4	5	1	8	7	2	9

Állatmesék

A kiskutya meg a szamár

A szamár megirigyelte a kiskutya jómódját, hogy neki szabad a legszebb szobába is bemenni, a legszebb vánkosra is ráfeküdni, egész nap csak sétál, nem dolgozik semmit, mégis mindennek a lángját, a javát kapja, neki meg csak a kóró meg a tüske jut. Meg is kérdezte a kutyától:

– Mért szeret téged úgy a gazdasszony?

– Mert tudok farkat csóválni és két lábon szolgálni – felelte a kutya.

– Na, ez nem nehéz dolog – felelte a szamár –, majd én is meg próbálom.

Mikor nyitva volt a konyha, besomfordált. Két lábra állt, a farkát billegette, a lábát nyújtogatta, hogy tenyerest adjon. A gazdasszony megjött, s a porolópálccával kiverte. A szegény szamár máig is törí a fejét azon, hogy miért kapott ő verést azért, amiért a kutya dicséretet.

A farkas, a róka meg a tyúk

Egyszer a farkas tyúkot hozott a szájában. Meglátja a róka. Kérdezi tőle:

– Honnan hozod ezt a tyúkot?

Azt mondja a farkas: – Gadányból.

Ahogy kitátotta a száját, a tyúk elrepült.

Egy idő múlva a farkas is látja, hogy a róka is hoz egy tyúkot a szájában. Kérdezi:

– Hát te honnan hozod azt a tyúkot?

A róka jól összeszorította a

fogát, úgy mondta: – Görcsönyből!

A tyúk az ő szájából nem repült el.

A róka és a kácsák

Egyszer a róka séta közben a tópartra ért. A tóban kácsák úszkáltak. Amint meglátta a róka a kácsákat, mindjárt kacsapecsenyére fájt a foga. Gondolkozott, hogy foghatna meg csak egyet is. Tudta, hogy a kácsák nagyon kíváncsiak, bekiáltott nekik:

– Gyertek csak közelebb, majd szép mesét mondok!

– Halljuk mi innen is – felelték a kácsák –, csak mondd!

– De messze vagytok ám, nem tudok akkorát kiáltani. Jöjjen ki közületek egy, annak majd a fülébe sűgom, az azután elmondja a többinek. De okos jöjjen ám ki, mert a szamár elfelejti!

A kácsák mind kijöttek a partra, mert mind okosnak tartotta magát, a róka azután, amelyik legközelebb volt hozzá, megfogta, a többi pedig szétrepent.

A mezei egér

A szegény mezeiegér megunta a mezőn lakást.

„Hej – sóhajtozott magában –, mennyivel jobb dolga van a házi egérnek. Eső, szél, hideg nem sanyargatja, nem is éheznek, mindig kap valami morzsálékot, hulladékot a szobában.”

Addig-addig sóhajtozott, kesergett, hogy egyszer rászánta magát a nagy utazásra, s meg sem állott, míg a faluba nem ért; ottan betért egy

házhoz, s nagy hirtelen beszaladt a padka alá. A házi egér éppen szundikált a jó melegségben.

– Adjon isten jó napot, házi egér!

– Adj’ isten, mezei egér! Hát te minék jöttél ide?

– Annak, hogy adj szállást.

mondta a mezei egér. – Ha ismerted, szoríts egy kis helyet nekem.

– Nem lehet, lelkelem atyámfia, bizony nem lehet. Hanem eredj fel a padkára, ott lakik a herceg, talán az ad szállást.

Felmegy a mezei egér a padkára, s hát csakugyan ott volt a herceg, mármint – a macska. A hasával a tűznek volt fordulva, s úgy aludt, mint a bunda.

Leszól a mezei egér a házi

ta a herceg orrába. De bezeg felébredt a herceg, s ahogy meglátta az egeret, egyet mordult, s – hammm! – bekapta.

A házi egér nagyot kacagott a padka alatt.

– Úgy kell neked, te oktondi! Minék jöttél ide, ha nem tudsz bánni a herceggel?!

Híre ment ennek a szomorú esetnek a mezei egerek országában, s azóta egy mezei egér se jön be a házba, tovább sanyarognak a mezőn...

Az ember tudta, hogy egy-egy furulyának az ára négy-öt forint, de a gyerekeknek adott nyolc-nyolc forintot, hogy vegyenek maguknak valami nyalánkságot is.

Ment a két fiú nagy büszkén, hogy nekik milyen sok pénzük van, s találkozott másokkal, szegényebbekkel, akiknek csak egy vagy két forintjuk volt, vagy éppenséggel egy sem, csak mentek a vásárra nézelődni. Nagyon nagyra volt vele a két fiú, hogy önekkik milyen sok pénzük van.

Mikor odaértek a vásárra, megtalálták a furulyaáruló embert. Azt kérde a nagyobbik fiú:

– Mit kér egy ilyen furulyáért?

Hát az ember adta volna négyért is, de gondolta, hogy ötöt kér, s aztán egyet elenged. Öt forintot kért.

A fiú nézegette egy kicsit a furulyát, s azt kérdezte az embertől:

– Ideadja nyolcért?

Az ember nagyot nézett, de gyorsan rámondta:

– Add ide a pénzt!

– Az öcsémnek is ad egyet nyolc forintért?

– Add ide a pénzt!

Odaadták, megkapták érte a furulyákat, s elkezdtek fújni. Odamentek a többi gyerekekhez, s dicselkedve mondták:

– Lám, hogy becsaptam az embert – azt mondja –, öt forintot kért, s én elcsaltam nyolcért!

Így aztán a hír eljutott haza az apjukhoz is. Az lesütötte a fejét, s szégyellte magát, hogy neki milyen buta fiai vannak. Máig is élnek, ha meg nem haltak.

*Icinke-picinke
Népmesék óvodásoknak
(Válogatta és szerkesztette:
Kovács Ágnes)*

Keserves az élet a mezőn, sokat kell ázni-fázni, sanyarogni.

– Elhiszem neked, mezei egér, de ne hidd, hogy olyan jó dolgom van. Sokat éhezem én is.

– Mégiscsak úri dolgod van az enyémhez képest –

egérhez:

– Nem merem megszólítani, alszik a herceg.

– Ne is szólítsd, hanem dugd a farkincádat az orrába, s mindjárt felébred.

No, a boldogtalan mezei egér megfogadta a házi egér tanácsát, a farkincáját bedug-

A furulyavevés

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egy gazdag, büszke, ágáló ember. Egyszer elküldte a két kisfiát a szomszéd faluba a vásárra, hogy vásároljanak maguknak egy-egy furulyát.

Tizenkét hónap a természetben

Az utóbbi időben minden nap kijártam a mezőre, vártam a mezei pacsirták érkezését. Mindeddig még nem sikerült megpillantanom egy példányt sem, pedig a mezei pacsirtát könnyű észrevenni. Elég, ha figyelmesen hallgatózik az ember egy mezőszélen, és ha valahol jelen van, a pacsirta hamarosan fölszáll, és ekkor éneke messzire elhallatszik, ezután már csak a távcsövet kell a hang felé irányítani. Na de hogy mégse legyen olyan egyszerű és kényelmes a pacsirtákat megfigyelni, erről gondoskodnak, teljesen ártatlanul, az úton elhaladó autók. Nekem úgy tűnik, mintha minden autó motorja legalább tízszeresen jobban bógne a kelleténél. Aki kijárt a napokban megfigyelni a madarakat, az biztosan tapasztalta ezt. Én nagyon bosszankodom ilyenkor, és ez minden alkalommal így van, amikor autót közelében figyelem a madarakat.

Amiért a pacsirták nem érkeztek meg, azért nem ért csalódás, sőt reményteljesebbé válik ilyenkor a követ-

Parlagi galambok

kező nap, mindaddig, míg megszólal valahol az első pacsirta. A várakozás alatt meg lehet figyelni a környék madármozgását.

Attól a helytől, ahonnan figyeltem a tájat és hallgatóztam, közel száz métere istállótrágya állt egy nagy kupacban, amire rájártak a városzéli élő parlagi galambok. Most is ott volt közel ötven példány és szedgettek. Nem mentem közelebb, mert tudtam, hogy megriadnak és elrepülnek. Így is meglehetősen félénken viselkedtek, aminek a magyarázata egyszerű, a nyílt mezőn ki vannak téve minden veszélynek, főként a ragadozó madarak támadásának. Ezért inkább távcsövön át figyeltem a meglepően tarka madarakból álló társaságot. Főként egyikük keltette fel a figyelmemet a majdnem tiszta fehér tollruhájával. Nagy valószínűséggel eltévedt postagalamb kereszteződéséből született a szépség.

*Kelemen László, Rara Avis
Madártani Egyesület*

Színes virágok

Készíts egy színes dekorációt az asztalodra. Írószertartónak is használható, ha a szivacs, amibe a virágokat szűrod, elég nagy ahhoz, hogy még az írószereidet is bele tudd szurkálni.

Szükséges eszközök: egy darab szivacs kerekre vágva, fapálcák, színes kartonlapok, kockás rongycsíkok, színes gombok, olló, ragasztó.

Elkészítés: A színes kartonlapokból vágjál ki különböző formájú virágfejeket, majd ragassz mindenikre más színű gombot, mint a virág színe. Utána a virágfejeket ragaszd fel a fapálcák végére, a közepére pedig köss egy-egy csokrot zöldek színű kockás rongycsíkokból. Végül pedig állítsd bele a kerek szivacs talpba. Jó szórakozást!

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette